

vergadering **27**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 13 maart 2019

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
POLITIEKE FRACTIES	
Wijziging in de samenstelling	7
SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	7
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	7
VOORSTEL VAN DECREET van Matthias Diependaele, Peter Van Rompuy en Bart Somers houdende tijdelijke maatregelen als het Verenigd Koninkrijk zich zonder akkoord uit de Europese Unie terugtrekt – 1911 (2018-2019) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	8
ACTUELE VRAAG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over agressie tegen leerkrachten	8
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de verplichte niet-bindende toelatingsproeven in de lerarenopleiding	12
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over opnieuw kamperende ouders aan schoolpoorten	
ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over kortetermijnacties om het schoolkamperen tegen te gaan en de scholen en ouders duidelijkheid te bieden	16
ACTUELE VRAAG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toekomst van het M-decreet	22
ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de verstrenging van de autokeuring	25
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het jaarverslag van de Commissie van Toezicht voor de jeugdinstituten	27
ACTUELE VRAAG van Wilfried Vandaele aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het actuele mestbeleid	32
ACTUELE VRAAG van Rob Beenders aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het versterken van de WaterRegulator, naar aanleiding van de berichtgeving over mogelijke fraude bij De Watergroep	36
ACTUELE VRAAG van Rik Daems aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over een nakende no-dealbrexit	
ACTUELE VRAAG van Ward Kennes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de recente evoluties met betrekking tot de brexit	

ACTUELE VRAAG van Matthias Diependaele aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de stand van zaken in het brexit-proces	39
ACTUELE VRAAG van Bart Dochy aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de procedure voor de afhandeling van rampenschade	
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de stormschade van het voorbije weekend en de opstart van de procedure tot erkenning als algemene ramp	47
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	51
ONTWERP VAN DECREET betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer – 1780 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 8 Tweede lezing	51
ONTWERP VAN DECREET houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat betreft het instellen van een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding) – 1804 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	52 57
ONTWERP VAN DECREET betreffende de toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit hun gebruik – 1873 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	58
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 en het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft de afstemming op het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid – 1775 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 4 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	58 59
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van artikel 18, 19, 157 en 218 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van artikel 18, 19, 157, 184/1 en 218 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie) – 1801 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 3 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	60

ONTWERP VAN DECREET kaderdecreet betreffende de bestuurlijke handhaving – 1825 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	60
Artikelsgewijze bespreking	61
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 december 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschapscommissie, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de mobiliteitshulpmiddelen – 1867 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	61
Artikelsgewijze bespreking	62
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 december 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de Franse Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de financiering van zorg bij gebruik van zorgvoorzieningen over de grenzen van de deelstaat – 1870 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	
Artikelsgewijze bespreking	62
VOORSTEL VAN DECREET van Rik Daems, Matthias Diependaele, Peter Van Rompuy, Jan Bertels en Björn Rzoska houdende een kader voor grote projecten en programma's – 1785 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 6	
Algemene bespreking	62
Artikelsgewijze bespreking	71
VOORSTEL VAN DECREET van Michel Doomst, Peter Persyn, Jo De Ro, Lorin Parys, Peter Van Rompuy en Willy Segers houdende wijziging van het decreet van 31 januari 2014 betreffende opdracht van de bevoegdheid inzake het voeren van een specifiek grond- en woonbeleid en een specifiek welzijns- en gezondheidsinfrastructuurbeleid voor Vlaams-Brabant aan de provincie Vlaams-Brabant – 1860 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	72
Artikelsgewijze bespreking	73
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Martine Taelman, Tine van der Vloet, Vera Jans en Elke Sleurs betreffende de invoering van gezinshuizen in Vlaanderen – 1851 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2	
Bespreking	73
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT tot wijziging van het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp – 1905 (2018-2019) – Nr. 1	
Verslag	75
VERSLAG VAN DE VERZOEKSCHRIFTEN tot aanpassing van het Groei-pakket – 1906 (2018-2019) – Nr. 1	
Verslag	75

VOORSTEL VAN DECREET van Matthias Diependaele, Peter Van Rompuy en Bart Somers houdende tijdelijke maatregelen als het Verenigd Koninkrijk zich zonder akkoord uit de Europese Unie terugtrekt	
– 1911 (2018-2019) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	
Algemene bespreking	76
Artikelsgewijze bespreking	86
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 en het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft de afstemming op het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid	
– 1775 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 4	
Aangehouden stemmings	87
Hoofdelijke stemming	88
ONTWERP VAN DECREET betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer	
– 1780 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 8	
Aangehouden stemmings	88
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van artikel 18, 19, 157 en 218 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van artikel 18, 19, 157, 184/1 en 218 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie)	
– 1801 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	89
ONTWERP VAN DECREET houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat betreft het instellen van een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding)	
– 1804 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	89
Ontwerp van kaderdecreet betreffende de bestuurlijke handhaving	
– 1825 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	89
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 december 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschapscommissie, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de mobiliteitshulpmiddelen	
– 1867 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	90

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 december 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de Franse Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de financiering van zorg bij gebruik van zorgvoorzieningen over de grenzen van de deelstaat – 1870 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	90
ONTWERP VAN DECREET betreffende de toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit hun gebruik – 1873 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	91
VOORSTEL VAN DECREET van Rik Daems, Matthias Diependaele, Peter Van Rompuy, Jan Bertels en Björn Rzoska houdende een kader voor grote projecten en programma's – 1785 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 6 Hoofdelijke stemming	91
VOORSTEL VAN DECREET van Michel Doomst, Peter Persyn, Jo De Ro, Lorin Parys, Peter Van Rompuy en Willy Segers houdende wijziging van het decreet van 31 januari 2014 betreffende opdracht van de bevoegdheid inzake het voeren van een specifiek grond- en woonbeleid en een specifiek welzijns- en gezondheidsinfrastructuurbeleid voor Vlaams-Brabant – 1860 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	91
VOORSTEL VAN DECREET van Matthias Diependaele, Peter Van Rompuy en Bart Somers houdende tijdelijke maatregelen als het Verenigd Koninkrijk zich zonder akkoord uit de Europese Unie terugtrekt – 1911 (2018-2019) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	92
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Martine Taelman, Tine van der Vloet, Vera Jans en Elke Sleurs betreffende de invoering van gezinshuizen in Vlaanderen – 1851 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	93
MEDEDELINGEN VAN DE VOORZITTER	93
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	93
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	96
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	96

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– De vergadering wordt geopend om 14 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Herman De Croo, Annick De Ridder, Jan Durnez, Marc Hendrickx, Katia Segers, Francesco Vanderjeugd, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert: ambtsverplichtingen;

Grete Remen: familieverplichtingen;

Griet Coppé, Piet De Bruyn, Kathleen Krekels, Bert Maertens, An Moerenhout, Stefaan Sintobin, Karim Van Overmeire, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

POLITIEKE FRACTIES**Wijziging in de samenstelling**

De voorzitter: Dames en heren, bij mail van 7 maart 2019 deelt mevrouw Grete Remen mee dat zij niet langer deel wenst uit te maken van de N-VA-fractie en dat zij verkiest als onafhankelijke te zetelen voor de resterende duurtijd van haar parlementair mandaat.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES**Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden**

De voorzitter: Dames en heren, voor de N-VA-fractie zijn

in de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid mevrouw Grete Remen als vast lid vervangen door mevrouw Miranda Van Eetvelde en mevrouw Miranda Van Eetvelde als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Willy Segers,

in de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn mevrouw Grete Remen als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Nadia Sminate,

in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken mevrouw Grete Remen als vast lid vervangen door de heer Peter Persyn en

in de Commissie voor Onderwijs mevrouw Grete Remen als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Matthias Diependaele.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 60/21)

VOORSTEL VAN DECREET van Matthias Diependaele, Peter Van Rompuy en Bart Somers houdende tijdelijke maatregelen als het Verenigd Koninkrijk zich zonder akkoord uit de Europese Unie terugtrekt – 1911 (2018-2019) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, ik wil graag de behandeling bij hoogdringendheid vragen van een voorstel van decreet betreffende de tijdelijke maatregelen als het Verenigd Koninkrijk zich zonder akkoord uit de Europese Unie terugtrekt.

De voorzitter: Een decreet zonder akkoord?

Matthias Diependaele (N-VA): Neen, als ze zich terugtrekken zonder akkoord. *(Gelach)*

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over agressie tegen leerkrachten

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, vorige week en tijdens het weekend was er heel wat te doen over de cijfers met betrekking tot agressie tegen leerkrachten. In 2017 waren er 59 gevallen van fysieke agressie bekend. We waren toen heel gelukkig, en daar is ook een perscommunicatie over verschenen die aangaf dat een aantal genomen maatregelen zeker hun werk hadden gedaan.

Wat zien we nu voor 2018? Het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) laat weten dat er 86 gevallen van zware fysieke agressie met arbeidsongeschiktheid als gevolg werden geregistreerd. Dat is een enorme stijging ten opzichte van 2017.

Zowel fysieke als verbale agressie kunnen niet, zeker niet in een schoolsysteem en in een schoolse situatie. Het is spijtig genoeg nog heel dikwijls taboe. De gevallen die werden gemeld, zijn opgetekend als gevolg van arbeidsverlet. Ik besef dat het maar een topje van de ijsberg is. Alle zaken die z gezegd als kleiner of minder erg werden opgetekend, werden zelfs niet officieel geregistreerd.

De scholen, en zeker scholen in een stedelijke context, zitten met de handen in het haar met betrekking tot de toenemende agressie en de schade die dit impliceert, niet alleen voor de slachtoffers maar voor het omgaan met de daders.

De acties die zijn ondernomen en waarvan we dachten dat ze een positieve impact hadden, blijken niet helemaal gewerkt te hebben. Wat kunt en wat zult u nog ondernemen om de toenemende fysieke en verbale agressie tegen leerkrachten tegen te gaan?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Celis, ik weet dat u zeer fel geïnteresseerd bent in dit thema. We hebben vorig jaar in januari een zeer interessante gedachtewisseling in het parlement gehad over grensoverschrijdend gedrag over alle sectoren in de samenleving heen. Onderwijs is er daar uiteraard een van.

Dit is iets dat leeft in de samenleving, en zowel verbale als fysieke agressie zijn niet echt afgenomen tijdens de voorbije jaren. De cijfers waarover u het hebt, gaan over gemelde agressiegevallen via de arbeidsongevallenverzekeraar. Wellicht is dit een onderwaardering omdat niet iedereen een tussenkomst vraagt via de arbeidsongevallenverzekering.

2 jaar geleden waren er 83 gevallen, 10 jaar geleden waren er 93 aangemeld. Vorig jaar waren het er plots veel minder en nu zitten we weer op het niveau van een aantal jaren geleden. Het fluctueert dus een beetje. Het blijft stabiel, maar het daalt zeker niet structureel. U hebt zeker een punt. Zoals ik al zei, denk ik dat het een onderwaardering is, zeker als je alle gevallen, ook die van verbale agressie, zou meetellen.

U weet dat de schoolbesturen een register moeten bijhouden van gevallen van agressie. De vakbonden kijken ook toe of het register goed wordt bijgehouden. Ik heb er geen centraal zicht op. De federale diensten zijn daarvoor bevoegd. Wij kunnen hen niet vragen hoeveel gevallen er per jaar in het onderwijs zijn omdat men dit omwille van de privacy heel dicht bij de scholen wil houden.

Collega Celis, wat ik wel aan het doen ben en waar ik echt fel op wil doorwerken, is de vorming en de opleiding van vertrouwenspersonen. Vorig jaar waren er 160; intussen zijn er al 400 opgeleid. Deze mensen zijn allemaal in de scholen aan de slag en moeten uw vrees helpen wegnemen. Er moet namelijk, als er iets gebeurt op school, een contactpunt zijn dat je genoeg vertrouwt om het te kunnen melden. U hebt al gepleit voor een centraal meldpunt, maar u weet dat ik het liever decentraal houd.

Het is mijn bedoeling om er nog eens extra op in te zetten en dan ook – en dat is ook aangekondigd – met de koepels en het GO! in overleg te gaan, om na te gaan of ze naast de arbeidsongevallencijfers, via de registraties, een stijging merken in het aantal niet-aangemelde maar wel geregistreerde gevallen. Het kan anoniem blijven, maar ik wil er wel een zicht op krijgen of er een stijging is dan wel of het constant blijft of afneemt. Pas uit die cijfers kunnen we opmaken of de inzet van de vertrouwenspersonen echt rendeert of niet.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik heb gezegd dat het maar gaat over de geregistreerde gevallen. Het is dus het topje van de ijsberg omdat diegenen die het niet durven te zeggen, het ook niet melden aan een vertrouwenspersoon. Zeker jonge mensen die nog een hele loopbaan voor de boeg hebben, zwijgen liever. Volgend schooljaar hebben ze misschien andere leerlingen en gaat het misschien vanzelf over, wat absoluut niet het geval is. Er ontbreekt dus een contactpunt en met de vertrouwenspersonen wordt er zeker een nood gelenigd.

Minister, het is ook belangrijk dat de directie leerkrachten die zoiets meemaken volledig ondersteunt. Men moet zich gesteund voelen door de directie of de inrichtende macht van de school.

Ik blijf hameren op het onafhankelijke meldpunt. Heel wat leerkrachten die fysieke of verbale agressie meemaken, zoeken zo'n meldpunt. Als ze met hun probleem anoniem bij zo'n onafhankelijk meldpunt terecht kunnen, kunnen ze volgens mij worden geholpen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, dit thema is in de commissie reeds meerdere keren aan bod gekomen en ik heb telkens een betoog gehouden.

Tegen elke vorm van geweld in de samenleving – op de trein, in de tram, op de bus, aan de loketten, in het verkeer of eender waar – moet worden opgetreden. Er moet preventie zijn, maar ook handhaving. In het onderwijs is dat hetzelfde.

Het is belangrijk om verder in te zetten op de vorming van vertrouwenspersonen, op preventie, maar ook om ervoor te zorgen dat schoolbesturen, directies en leerkrachten effectief de feiten melden zodat er kan worden opgetreden. Ik denk ook dat er een rol is weggelegd voor de koepels om in zeer ernstige gevallen hun scholen, teams en de directie te begeleiden zodat op een correcte manier wordt opgetreden.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): In het verleden heb ik vanuit mijn fractie ook gepleit om het idee van collega Celis voor zo'n meldpunt te ondersteunen. De 'dark number', het aantal niet-aangegeven gevallen, moet naar boven komen.

Maar die invalshoek wil ik vandaag niet nemen. Net als een aantal andere beroepen in onze maatschappij, nemen leerkrachten het op voor de gemeenschap. Zij zijn letterlijk de gemeenschap. Of het nu gaat over brandweermensen, politiemensen, leerkrachten of mensen die voor steden en gemeenten werken, zij vertegenwoordigen ons allemaal. Een betere bescherming maar ook een strengere bestraffing van volwassenen die geweld plegen tegen dat soort beroepen, is al langer niet alleen in deze assemblee maar ook in de Kamer van volksvertegenwoordigers een thema dat terugkeert. Ik denk dat we daar echt moeten over nadenken: veel meer preventie, absoluut, maar er moet zeker tegen ouders die tegen leerkrachten geweld plegen, strenger worden opgetreden, ook door parketten en Justitie, en zeker ook in de strafmaat, zoals dat ook bij brandweermensen en politiemensen gebeurt.

De voorzitter: Mijnheer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik heb eerder deze legislatuur gelijkwaardige vragen gesteld. Ik wil me dan ook aansluiten bij de zorgen die de collega zich vandaag maakt over dit onrustwekkende gegeven van agressie tegen leerkrachten. Ik heb destijds hier in de plenaire vergadering aan u gevraagd om een bevraging te doen bij de scholen en leerkrachten naar de precieze cijfers omtrent agressie tegen leerkrachten, omdat de cijfers die zich op dit moment tonen vanzelfsprekend een onderschatting zijn. Bovendien heb ik toen de oproep gedaan om agressie tegen leerkrachten strenger te sanctioneren zodat wij tenminste vanuit het parlement duidelijk het signaal geven dat we agressie tegen leerkrachten, of dat nu fysiek, verbaal of psychisch is, absoluut niet dulden.

Minister Hilde Crevits: Ik start bij wat de heer De Ro zei over de taak van onze leerkrachten. Leerkracht is een contactberoep. Elke ouder wil het beste voor zijn kind. Dat kan soms wel eens leiden tot een meningsverschil tussen ouders en leerkrachten over de ideale aanpak, over examenresultaten of over god weet wat. Maar er is geen enkele reden om in eender welke situatie verbale of fysieke agressie te uiten. Laat het ons daar allemaal over eens zijn.

Voor elke leerkracht is het ook van belang dat hij een veilige omgeving rond zich weet om, als er zich toch een incident voordoet, zich beschermd te weten en te weten waar hij terecht kan. Dan is de vraag of zo een onafhankelijk, autonoom, anoniem telefoonnummer of meldpunt de ultieme remedie is. Voor mij is het van belang, en ik wil daarover waken, dat elke school een schoolcultuur heeft waar gevallen van agressie of geweld gemeld kunnen worden, dat die bijgehouden

worden om te kijken hoe alles evolueert, dat er ook maatregelen worden genomen om te vermijden dat dit gebeurt en dat ouders of leerkrachten die onderling een dispuut hebben, daarop worden aangesproken. Dit is wat we in hoofdzaak moeten kunnen bereiken. Daarom is het voor mij van belang – collega De Meyer heeft ernaar verwezen – om de komende periode intensief te investeren in die vertrouwenspersonen. Die worden onafhankelijk opgeleid en gaan terug naar de scholen om zo een cultuur teweeg te brengen waarbij die onafhankelijke persoon die de zaken behartigt en leert om daarmee om te gaan, zijn job kan doen. Dat gebeurt al in een aantal scholen.

Als ik signalen zou krijgen dat specifiek voor Onderwijs een onafhankelijk meldpunt ideaal zou zijn, dan wil ik dat best wel doen. Maar uit de gedachtewisseling van begin 2018 bleek dat de vraag is of je dat dan ook moet doen voor Sport en voor Cultuur, en of dat dan een nummer wordt voor de hele overheid. Daarmee zijn de mensen natuurlijk nog niet geholpen. Daarmee zeggen ze: 'Er is iets aan de hand.' Even belangrijk als zeggen dat er iets aan de hand is, zijn de oplossingen die men vindt en, zoals sommigen onder u gemeld hebben, het consequent aanpakken van degenen die zich bezondigen aan agressie.

Collega's, zoals ik daarnet al zei, ga ik met de koepels en met het GO! bekijken op welke wijze wij een beter zicht zouden kunnen krijgen op de evolutie van de registraties in het register dat elk schoolbestuur moet bijhouden. Want, zoals de collega's zeiden, zien we nu alleen de arbeidsongevallenwetgeving. Dat zijn de zwaarste gevallen. Maar daaronder zitten nog een aantal registraties. Ik kan onmogelijk vragen aan alle scholen om mij die registers te geven. Dat is trouwens totaal in strijd met de wet op de privacy. Ik kan wel vragen hoe het zit met de evolutie in die registraties. Evolueren die goed of niet? Of blijven die registers gewoon leeg? Dat zou betekenen dat er niet goed mee wordt omgegaan.

Dus dat overleg zal er zeker komen, naar aanleiding van de laatste cijfers, die u trouwens in primeur hebt gekregen als antwoord op uw schriftelijke vraag. Dat initiatief neem ik zeker. Dan kunnen we samen nog eens kijken of er extra maatregelen genomen kunnen worden.

Vera Celis (N-VA): Dank u wel, minister. De cijfers zijn natuurlijk wat ze zijn. Nog eens: het is het topje van de ijsberg en daar zit een veel grotere laag onder. Alle zaken die we kunnen ondernemen die stappen in de goede richting zijn, zullen we zeker moeten doen.

Maar, minister, ik blijf hameren op dat onafhankelijk meldpunt. Ik heb dat niet verzonnen. Het gaat om een aantal zaken. Ik heb met ontzettend veel slachtoffers gesproken. Ik heb er vorige week nog twee gezien. Zij geven dat ook aan. Zij zouden zich daar bijzonder comfortabel bij voelen.

Je haalt even de slachtoffers uit de school. Zij kunnen op een andere, authentieke manier met die situatie omgaan. Dat is dan niet op hun eigen werkvloer. Mensen geven dat ook aan.

Scholen hebben een pedagogisch project. Scholen zijn instellingen die eerst en vooral een taak hebben op het vlak van opvoeding. Ik denk dat waarden en normen gelden voor zowel leerlingen en leerkrachten als voor de ouders van die leerlingen. Want ik weet wat al die agressie, fysiek of verbaal, doet met een mens. Daar moeten we absoluut maatregelen tegen treffen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de verplichte niet-bindende toelatingsproeven in de lerarenopleiding

De voorzitter: Ik zie dat er in het publiek mensen uit de lerarenopleiding zitten. Goed luisteren nu!

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, collega's, minister, beste leerkrachten in spe – ik zal jullie maar rechtstreeks aanspreken en vind het super dat jullie hier zijn – er is goed nieuws. Na de instapproeven bij de ingenieurs, blijkt nu ook uit analyse dat de niet-bindende toelatingsproeven in de lerarenopleiding doen wat ze moeten doen.

Alle mensen die op voorhand riepen dat het een grote schande was en dat het niet goed zou zijn en studenten zou afschrikken, hebben gelukkig ongelijk gekregen. Meer zelfs: die niet-bindende toelatingsproeven in de lerarenopleiding hebben ertoe geleid dat studenten zich effectief beter oriënteren en zich bijwerken op het vlak van Nederlands, Frans en wiskunde, want dat is de inhoud van die niet-bindende toelatingsproeven.

10.167 studenten hebben eraan deelgenomen en 78 procent vond het zinvol. Collega's, dat zijn toch cijfers om mee verder te gaan, om op verder te werken en waardoor we zeker niet moeten zeggen dat we nu met die oriëntering moeten stoppen.

De N-VA is dus blij, want we hebben daar altijd voor gepleit en in het begin heel veel tegenstand gekregen. Ik ben blij dat de tweede instaproef op rij nu ook door de hogescholen positief ontvangen wordt. Ze zeggen: ja, dit is een goed idee, hier gaan we mee verder.

Collega's, het werpt zijn vruchten af als voorspeller van studiesucces. Het is een prima remediëring voor studenten om zich bij te sturen. En het staat de democratisering niet in de weg. Ik weet niet wie ik nu nog zou moeten overtuigen om daarmee verder te gaan.

Maar er zijn wel een aantal aandachtspunten. Zo stellen we vast dat studenten die de eindtermen hebben gehaald in het secundair onderwijs, toch niet slagen voor die toelatingsproef. Dat is toch heel opvallend: wel de eindtermen halen maar niet slagen voor een niet-bindende toelatingsproef.

Minister, ik wil toch nog een vraag naar voren brengen. Een van de redenen is om sterkere studenten, sterke profielen aan te trekken naar de lerarenopleiding. Mijn vraag is dan ook: hebt u er een zicht op of die niet-bindende toelatingsproef die profielen nu ook meer aantrekt en ze langer in de opleiding houdt of niet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, ik deel uw analyse en ook uw positieve opmerkingen over het effect en het doel van de proef. De toelatingsproef is en was niet bedoeld om jongeren af te schrikken om te starten, maar om jongeren een spiegel voor te houden en een startpositie te geven, en om hen een zicht te geven op die zaken waar ze sterk in zijn maar ook die zaken waar ze toch een tandje zullen moeten bijsteken en moeten remediëren.

Uit het onderzoek van de VLHORA blijkt dat ruimschoots voldaan wordt aan onze doelstellingen op het moment dat we de proef ingevoerd hebben. Over het wervend karakter, collega, kan ik vandaag eigenlijk niets zeggen. Ik kan ook uitleggen waarom. Men heeft een analyse gemaakt van de toelatingsproef die afgenomen is in

het schooljaar 2016-2017. Op dat moment werd de proef afgenomen op het ogenblik dat de jongeren hun studiekeuze al gemaakt hadden.

Dus eerst maakten ze een studiekeuze en dan legden ze de toelatingsproef af. Werven of niet werven was dus geen element, want het was vorig schooljaar de eerste keer dat je eerst je toelatingsproef moest afleggen. Dan pas koos je je richting. Pas vanaf vorig jaar kunnen we dus zien of de proef wervend of niet-wervend werkt voor de jongeren.

Dezelfde analyse die de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) heeft gemaakt, zal ook gemaakt worden naar aanleiding van de jongeren die vorig jaar en dit jaar zijn ingestroomd. De proef wordt ook bijgestuurd op de punten waar nodig. Ik zat vanochtend samen met onze hogescholen en universiteiten, en de hogescholen zijn nu pilots aan het ontwikkelen om te remediëren. Wat willen ze dus doen? Voor jongeren die een toelatingsproef afleggen en op bepaalde punten minder goed scoren, onmiddellijk een inhoudelijk pakket klaarmaken om hen bij te werken. Dat is het doel.

Ik weet niet of jullie het weten, maar vijf jaar geleden ging het zo: als tien jongeren startten in de lerarenopleiding, bijvoorbeeld de opleiding basisonderwijs, haalden vier jongeren vijf jaar later een diploma.

Het doel van de toelatingsproef is ook dat zij die starten grotere kansen zouden hebben om effectief af te studeren. Dat is positief als we kijken naar de analyse en de pilots die worden gemaakt, want die hebben tot doel om jongeren die ondanks een misschien iets minder goede proef toch starten aan de opleiding, maximaal kansen te geven om die opleiding ook succesvol te voltooien. Dat is dus een goede zaak.

Op uw effectieve vraag over de wervende kracht kan ik op dit ogenblik niet antwoorden omdat het moment waarop de proef is afgenomen – en die nu is geanalyseerd – kwam na de inschrijving en dus nadat de studiekeuze al was gemaakt.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, minister. Dit brengt mij naadloos bij het tweede stuk: we moeten zeker met deze toetsen doorgaan. De analyses die we doen, moeten we ook voortzetten. De ondersteuning voor de ontwikkeling van deze toetsen, maar ook van andere toetsen zoals SIMON en Columbus, en van de andere toelatingsproeven, moeten we continueren zodat de data die we daaruit kunnen halen zowel door de hogescholen als de secundaire scholen en de overheid verder kunnen worden bekeken.

Er is toch iets opmerkelijks – ik heb het daarnet al aangehaald maar u bent er niet verder op ingegaan. De leerlingen die inschrijven in de hogeschool hebben wel allemaal de eindtermen secundair onderwijs bereikt. Ze hebben een diploma secundair onderwijs. En toch zijn er heel wat die niet slagen voor de niet-bindende toelatingsproef. Dat is toch frappant. Misschien is de niet-bindende toelatingsproef te moeilijk? Ik heb de niveaus bekeken. Voor Frans zijn die niet zo heel hoog, voor Nederlands vind ik het niveau niet direct terug. Minister, ik zit daar toch met de vraag: hoe kunnen we verklaren dat jongeren toch een diploma secundair onderwijs hebben – wat eigenlijk zegt: je hebt toegang, je hebt de basis bereikt –, maar dat ze uiteindelijk, zoals uit de niet-bindende toelatingsproef blijkt, toch niet de basis hebben om verder te kunnen studeren?

De voorzitter: De heer de Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Collega, ik herinner mij nog zeer goed dat we bij het schrijven van het regeerakkoord al uitdrukkelijk vragende partij waren voor niet-bindende toelatingsproeven. Oriëntering is een geleidelijk proces. Je hebt uiteraard

de Columbusproef in het secundair onderwijs, je hebt het advies van de klassenraad, je hebt de niet-bindende oriënteringsproef.

Fundamenteel is wel dat het gaat over valide proeven. Dit vergt soms enige tijd, evaluatie en mogelijk bijsturing. Collega Daniëls, ik ben het met u eens dat we het proces van het invoeren van niet-bindende verplichte toelatingsproeven best voortzetten.

Ik verwijs terloops – want ik zag uw glimlachje, collega Daniëls, en lichaamstaal verradt soms iets – naar de niet-bindende toelatingsproef voor studenten die kiezen voor diergeneeskunde, waarbij we trouwens het voortouw hebben genomen.

De voorzitter: De heer Bogovic heeft het woord.

Franc Bogovic (Open Vld): Mijn fractie heeft altijd al gepleit voor niet-bindende oriëntatie- en toelatingsproeven. Dus zijn we zeer blij met het resultaat dat we hier vandaag zien.

We zijn ook zeer blij met de reactie van de hogescholen, die uitermate positief was, los van het moeilijke debat om daar te komen – collega Daniëls verwees er al naar.

We zien wat die niet-bindende toelatingsproef vandaag doet. Een student die aan het begin van zijn of haar carrière duidelijk weet waar hij of zij staat kan gaan remediëren waar het nodig is. We vinden het dan ook een heel handig en slim instrument om te gebruiken in die opleiding.

Minister, u zei dat er een aantal pilots worden opgesteld rond die remediëring. Kunt u daarover wat meer toelichting geven? Want het is natuurlijk heel interessant om te weten wat er meteen al gebeurt, op basis van die eerste resultaten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Oké. Ik had nog een betoog verwacht, maar....

De voorzitter: Ah, mevrouw Soens? Als het over onderwijs gaat, kijk ik altijd naar mevrouw Gennez. Dat is natuurlijk fout van mij.

Tine Soens (sp.a): Als het over hoger onderwijs gaat, moet u wat hoger kijken. *(Gelach)*

De voorzitter: Ik wist niet dat dat onderscheid binnen de fractie bestond. Sorry. *(Gelach)*

Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Het is niet erg, voorzitter.

Collega's, minister, uit het rapport blijkt duidelijk dat er een bepaalde invloed is van sommige achtergrondkenmerken. De scores op de toets hangen eigenlijk ook samen met de manier waarop studenten zichzelf inschatten en geloven in hun eigen kunnen en motivaties.

Net zoals ik altijd heb bepleit bij de verplichte, maar niet-bindende, toelatingsproef zou ik ook hier willen vragen om meer onderzoek te doen, zeker naar de effecten van een dergelijke toets op kansengroepen en op hun toegang tot de uiteindelijke opleiding.

De voorzitter: Nú heeft minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik dank u. En graag gedaan, collega Soens.

Collega's, ik zal snel en punctueel antwoorden op de vragen.

Ten eerste, collega Daniels en collega De Meyer, de ondersteuning wordt zeker voortgezet. Ik heb nu trouwens ook middelen uitgetrokken om nieuwe toelatingsproeven te ontwikkelen. Want we willen natuurlijk niet stoppen bij, één, de lerarenopleiding, en twee, de burgerlijke ingenieurs, de ingenieur-architecten en de die-rengeneeskunde. We willen stapsgewijs uitrollen. Maar, zoals andere collega's benadrukten, moeten het wel valide proeven zijn. Het moeten proeven zijn die peilen naar datgene wat we verwachten en wat succesfactoren kunnen zijn om goed door de opleiding te geraken. Dus wat dat betreft: ja, er worden middelen voorzien en ja, we willen verder uitrollen.

Collega Bogovic, die pilots gaan net daarover. Wat de strikte resultaten van die proeven betreft, is slagen/niet-slagen, zoals u weet, eigenlijk minder een issue. Het gaat over: wat is je niveau, wat zijn je werkpunten? Frans is sowieso een heel groot werkpunt. We zien dat trouwens ook in de opleiding. Wat het lager onderwijs betreft, is dat Frans heel vaak het zwakke punt. Dat kan worden opgelost door te zeggen dat we in het lager onderwijs meer vakleerkrachten Frans zullen inzetten. Maar ze moeten er natuurlijk wel zijn. En het is van belang dat die brede opleiding ook goed blijft. Dus zoekt men naar pakketten om te remediëren. Collega Daniëls, ik kom straks nog terug op de eindtermen.

Dat wordt nu gemaakt. Ik denk – ik zeg het uit het hoofd – dat er nu een zestal zijn gemaakt die ze nog dit jaar willen uitrollen. Eind juni zullen ze daarvan het effect zien en zullen ze kunnen zeggen of dat helpt. Studenten die slecht scoorden op bepaalde onderdelen en die een remediëringstraject volgen, worden die dan echt beter? Of zitten we daar nog niet goed? Dat is belangrijk. We hebben heel veel leerkrachten nodig in de toekomst. En als je zin hebt om leraar te worden en weet dat er werkpunten zijn, moet je ook wel kansen krijgen om die bij te sturen. Want waar we niets aan hebben, zijn leerkrachten die niet goed zijn opgeleid. Want die zullen het uiteindelijk ook niet goed kunnen overbrengen aan de jongeren. Vandaar die pilots. Het was de bedoeling dat dat het gevolg was van de toelatingsproef.

Collega Soens, wat de achtergrondkenmerken betreft, moet u het rapport eens goed lezen. Wat daarin bijzonder positief is, zo vind ik zelf, dat is dat jongeren die goed scoren op de tests – slagen speelt geen rol –, ongeacht of ze wel of niet SES-kenmerken (socio-economische status) hebben, of ze wel of niet een kwetsbaar thuismilieu hebben, even grote kansen hebben om het goed te doen doorheen de opleiding. Dat vind ik heel belangrijk. Het betekent dat onze hogescholen – want het betreft een test van de VLHORA – goed bezig zijn wat dat gelijkekansenbeleid betreft. Dus als je start met goede startkwalificaties, dan heb je evenveel kansen als iemand anders om er goed door te geraken. Dat vind ik positief.

Het tweede luik – en u hebt een punt als u zegt dat we dat moeten opvolgen – is ook aan bod gekomen in het gesprek met de rectoren en de directeurs van de hogescholen deze ochtend. Dat ging over de vraag of die proef nu stimulerend werkt of afschrikt. Bij de testen voor de ingenieurs hebben we tijdens de evaluatie gemerkt dat meisjes bij een zwakkere score iets sneller beslissen om niet aan de studie te beginnen, terwijl jongens dat minder snel doen. Het is dus niet uitsluitend stressgerelateerd; het heeft ook met andere zaken te maken. Dat moeten we goed opvolgen, maar dat hangt samen met wat collega Daniëls zegt.

We moeten ervoor zorgen dat de testen wervend zijn. Aan de toelatingsproef voor de opleiding geneeskunde willen heel wat studenten deelnemen, terwijl het ook om een zeer zware selectie gaat. Voor mij is het dus van belang om van die toelatingsproef een instrument te maken dat zeker geen hinderpaal is en een wervende kracht heeft om mensen ervan bewust te maken dat ze een bepaald niveau nodig hebben vooraleer ze starten. Dat houden we dus bij in het kader van wat collega Daniëls vraagt. Het is een terecht aandachtspunt.

Tot slot, collega Daniëls, de verhouding eindtermen-toelatingsproef is een moeilijke. Veel studenten slagen sowieso niet in het hoger onderwijs, ook zonder het bestaan van toelatingsproeven. Het is goed dat we nieuwe eindtermen gemaakt hebben voor het eerste en tweede middelbaar; voor de tweede en derde graad komen er ook nieuwe eindtermen aan. Die worden getoetst op populatieniveau. Het is de klassenraad die beslist of je al dan niet mag starten.

Slagen in het hoger onderwijs heeft niet alleen met kennis en de beheersing van de eindtermen te maken, maar ook met je instelling, motivatie en werklust tijdens je studies. Ook daar moeten we aandacht voor hebben.

Ik verwacht echter veel van de modernisering in het onderwijs en van de nieuwe eindtermen die nu uitgerold worden in de tweede en derde graad. We hebben over een aantal vernieuwingen beslist.

Ik weet dat ik over mijn tijd gegaan ben, voorzitter, maar er waren ook veel vragen.

De voorzitter: Ik heb niets gezegd.

Minister Hilde Crevits: Ja, maar u was niet meer aan het glimlachen.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, uw gezicht was inderdaad niet glimlachend.

De voorzitter: Collega Daniëls, ik denk dat het antwoord duidelijk genoeg was en u dus geen repliek meer hoeft te geven.

Koen Daniëls (N-VA): Als het voor u duidelijk was, voorzitter, dan ben ik blij, want het is inderdaad een belangrijk item.

Minister, dat u verder onderzoek gaat voeren om niet-bindende toelatingsproeven ook in andere opleidingen te gaan uitrollen, dat kan de N-VA alleen maar ondersteunen.

We moeten echter ook goed kijken naar die eindtermen. Het is immers raar dat je een diploma secundair onderwijs hebt, maar toch niet slaagt voor een niet-bindende toelatingsproef. Dat is eigenlijk een heel rare situatie. We moeten erover waken dat het diploma secundair onderwijs blijft getuigen van wat het doet.

Tot slot denk ik, minister, dat we alles in een traject moeten steken: de resultaten van het secundair; het advies van de klassenraad van het secundair onderwijs; het resultaat van de Columbus-oriëntatieproef voor het einde van het secundair onderwijs; de niet-bindende toelatingsproef. Daarna moeten we bekijken wat het beste traject is, omdat hier ook blijkt dat we voor leerlingen uit het beroeps secundair onderwijs (bso) – en dat staat er letterlijk in – moeten uitkijken naar een ander studietraject of een andere oriëntatie, die beter en zinvoller is voor de betrokken leerlingen. Het is volgens mij, in het belang van het statuut en de rol van onze leerkrachten, niet onbelangrijk dat dat sterke profielen zijn voor de toekomst van Vlaanderen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over opnieuw kamperende ouders aan schoolpoorten

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over kortetermijnacties om het schoolkamperen tegen te gaan en de scholen en ouders duidelijkheid te bieden

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik weet niet of u al eens naar buiten gekeken hebt. Het regent, het waait, het stormt en het is heel koud. Honderden ouders zijn weer aan het kamperen, in Hasselt, in Sint-Genesius-Rode en ook op andere plekken. Soms mogen ze binnen in een sportzaal, maar heel vaak staan ze op de stoep omdat ze het schoolterrein zelfs niet mogen betreden. Dit is trouwens nog maar het begin van het kampeerseizoen, want zoals u weet is er geen vaste datum voor de inschrijvingen. Dat betekent dat we nog heel veel berichten zullen krijgen over scholen in verschillende gemeenten waar ouders zullen kunnen kamperen.

Binnen steden en gemeenten heb je ook scholen met verschillende inschrijfdata, waardoor ouders hun kinderen voor de zekerheid in meerdere scholen inschrijven en je dus heel veel dubbele inschrijvingen krijgt. Het resultaat is onduidelijkheid voor ouders en scholen, onduidelijkheid over het aantal plaatsen en gewoon heel veel chaos.

Dat is het resultaat van jarenlang gekibbel in dit Vlaams Parlement. Dat is niet het resultaat van een belangenconflict van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. U had dit al heel lang geleden kunnen oplossen, minister.

Dat is het resultaat van het dralen, het uitstelgedrag en het gekibbel in dit parlement. Het is niet het resultaat van steden en gemeenten die hun verantwoordelijkheid niet genomen hebben. Neen, minister, op donderdag 13 oktober 2016 hebt u duidelijk gezegd – ik heb dat verslag van een commissievergadering boven mijn bed ingekaderd –: ‘we gaan een Vlaamse regeling treffen, waarbij er een centraal aanmeldingssysteem komt, zodat we vanuit Vlaanderen het kamperen definitief kunnen verbannen’.

Minister, we zijn twee jaar later, er is geen Vlaamse regeling, en het kamperen blijft voortduren. Met welke oplossing gaat u komen om ervoor te zorgen dat er volgend jaar een Vlaamse regeling is? Op zijn minst voor Vlaanderen, doe het dan zonder Brussel, dat is mijn vraag. Doe nu nog iets, doe deze legislatuur nog iets, doe het zonder Brussel, om tot een oplossing te komen voor volgend jaar.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, in elk geval liggen er heel wat ouders en directies wakker van het feit dat er gekampeerd moet worden om een plekje op school voor zoon of dochter te realiseren. Ik houd dat buiten de slaapkamer, ik heb het verslag van de commissievergadering in 2016 niet op mijn nachtkastje staan, maar ik neem aan dat ouders daar inderdaad wakker van liggen.

Ook in onze stad wordt er gekampeerd, omdat de scholen inderdaad zeggen: ‘wij zouden wel met een centraal aanmeldingsregister willen werken, wij zouden inderdaad Vlaanderenbreed wel met eenzelfde inschrijvingsdatum willen werken’. Dat zijn dus allemaal oplossingen die voor het oprapen liggen. Meer nog, minister, we hebben vanuit sp.a en Groen voorstellen van decreet die een oplossing mogelijk maken, neergelegd. Maar voor het vijfde jaar op rij in deze legislatuur, waar men drie jaar geleden al aankondigde een oplossing te zullen realiseren, kamperen vandaag weer ouders voor scholen.

Ik begrijp die schooldirecteuren die zeggen dat dit middeleeuws is, dat dit barbaars is, maar die toch hun turnzaal niet openstellen. Ze hebben gelijk, want ze zijn daar niet toe gemachtigd, ze zijn daar niet voor verzekerd. De oplossing moet hier in dit parlement gevonden worden: één centraal aanmeldingsregister, een online digitaal inschrijvingssysteem met één en dezelfde datum voor alle Vlaamse scholen. Waarom is dat toch zo moeilijk? Doe de paraplu niet open, ondanks het slechte weer, het is niet de fout van de Brusselaars, het is onze verantwoordelijkheid om oplossingen te formuleren. Minister, wanneer komen die er? *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik maak mij niet snel druk, dat weten jullie, maar er is hier in dit parlement een inschrijvingsdecreet goedgekeurd. Ik weet niet of sp.a en Groen het mee goedgekeurd hebben, maar de oplossing is verdorie gestemd. Als er vandaag geen decreet in werking getreden is, is dat niet de schuld van Vlaanderen, maar is dat de schuld van diegenen die een belangenconflict ingediend hebben tegen dit decreet. *(Applaus bij de meerderheid)*

Ten tweede zou ik ook een beetje willen nuanceren wat de inhoud betreft. Wij hebben, nadat het belangenconflict ingediend was, in dit parlement een regeling gestemd, waarbij het voor alle scholen mogelijk werd om effectief de aanmeldingsdatum te verschuiven. Maar ik heb ook 1 miljoen euro vrijgemaakt om die scholen die – zoals mevrouw Gennez zo mooi zegt – zeggen dat ze dat aanschuiven van de ouders middeleeuws vinden, de kans te geven om in te tekenen op een digitaal systeem. Er bestaan systemen, er is de Vlaamse ICT-organisatie (V-ICT-OR), er zijn andere systemen, de grote steden hebben hun systemen, maar geen enkele school is verplicht om ouders te laten kamperen. Dat wil ik ook wel heel duidelijk stellen. De cijfers liegen er ook niet om, collega's. Heel wat scholen zijn ingegaan op het voorstel dat we gedaan hebben. Ik heb de cijfers bij: er zijn 852 scholen in het basisonderwijs die nu gekozen hebben om digitaal aan te melden, en er zijn 230 scholen in het secundair onderwijs die voor digitale aanmelding gekozen hebben.

Dus dat betekent dat heel wat scholen dat effectief niet meer willen en, ook als alles nog niet centraal geregeld is, de sprong maken naar die digitale aanmelding. Collega's, ik lig er ook wakker van dat mensen moeten aanschuiven om hun kind in te schrijven op school, en dat is de reden waarom ik uiteindelijk samen met de coalitiepartners tot een oplossing ben gekomen. Maar als u van mij vraagt om Brussel los te laten en mij daar niets meer van aan te trekken, dan kan ik u zeggen dat ik dat niet zal doen. De Nederlandstalige ouders van kinderen hier in Brussel hebben evenveel recht om fatsoenlijk behandeld te worden als alle andere ouders in Vlaanderen, en daar zal ik echt verder op toezien. *(Applaus bij de meerderheid)*

Collega's, ik begrijp dat jullie die vraag stellen, dat was gisteren ook aangekondigd, maar ik ben het niet eens met en verzet me absoluut tegen de sfeerschepping alsof er niets gebeurd zou zijn en we er ons niets van zouden aantrekken. We proberen echt in moeilijke omstandigheden oplossingen te vinden, ze liggen op tafel, ze zijn hier trouwens ook al goedgekeurd. We wachten nu op een oplossing voor die zaken, maar intussen is het perfect mogelijk om gebruik te maken van het digitaal systeem. Ik heb daar trouwens ook middelen voor uitgetrokken en indien nodig zal ik daar nog extra middelen voor uittrekken.

Mevrouw Meuleman, wanneer u zegt dat de aanmelding nog niet centraal is en er nog niet één datum is, dan hebt u absoluut gelijk. Maar het gaat hier over het kamperen en over de mensen die in de regen staan aan te schuiven, en dat kan door elke school worden opgelost door in te tekenen op het digitaal systeem. *(Applaus bij de meerderheid)*

Elisabeth Meuleman (Groen): Tijdens de laatste plenaire vergadering vlak voor de kerstvakantie is er iets goedgekeurd dat moest ingaan in de maand januari. U hebt dan snel nog wat middelen vrijgemaakt om de scholen te stimuleren om in die ongelofelijk korte tijd nog een technisch systeem uit te dokteren dat ervoor zou kunnen zorgen dat men in het voorjaar elektronisch zou kunnen inschrijven, een bijna onmogelijke opdracht. Bovendien is het ook gigantisch inefficiënt dat scholen, elk op een andere manier, een eigen inschrijfsysteem zouden maken omdat men er hier niet uit geraakt en er niet in slaagt om één inschrijvingsdatum vast te leggen en één systeem naar voren te schuiven, omdat men hier maar blijft kibbelen, nu al vijf jaar lang, over de vraag of er al dan niet een sociale mix naar voren zal worden geschoven en hoe dat dan moet gebeuren enzovoort. Het heeft dus niets

te maken met de Franstaligen, maar spijtig genoeg wel met de onenigheid en het dralen van deze Vlaamse meerderheid.

U moet niet doen alsof, wanneer Brussel uit dit decreet zou worden gehaald, de Nederlandstaligen geen voorrang meer zouden hebben in Brussel. De huidige regeling zal voor Brussel blijven bestaan, de Nederlandstaligen blijven voorrang hebben op de manier zoals dat nu is geregeld. Om sneller vooruit te gaan, kunnen we voor Vlaanderen al stappen vooruit zetten. Minister, zorg dat dat geregeld is voor u hier vertrekt, zo niet, kan het nog jaren duren voor we op Vlaams niveau een inschrijvingsdecreet hebben. Dat is wat ik u hier vandaag vraag.

Caroline Gennez (sp.a): Ik hoor hier verschillende paraplu's die worden opengetrokken naar de Brusselaars, de steden en gemeenten maar nu ook naar de individuele scholen. Minister, een directeur, een ouder, een kandidaat-leerling voor een nieuwe secundaire school bijvoorbeeld, verwacht toch rechtszekerheid en wil toch dat er in Vlaanderen een regeling is die ervoor zorgt dat een ouder zijn kind kan inschrijven in de school van zijn voorkeur, dat een directeur van een school een inschrijvingsdatum heeft en dat kandidaat-leerlingen een voor een digitaal kunnen worden ingeschreven. Dat zou anno 2019 toch de evidentie zelve moeten zijn.

Ik hoor hier alleen maar excuses, en om ze te gebruiken in de taal van de vrienden aan de overkant hier in Brussel: 'les excuses sont faites pour s'en servir'. Maar hier in deze plenaire vergadering neemt deze Vlaamse meerderheid geen enkele verantwoordelijkheid om na vijf jaar het schoolkamperen op te lossen, en dat is schuldig verzuim. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Aan mijn kant van het bed hing een tijdstabel om het belangenconflict en de afspraken daarover na te gaan. Collega's, we moeten niet flauw doen: als we dit decreet vorig jaar hadden goedgekeurd, dan was dit belangenconflict evenzeer ingediend.

Na vier uitvoerige vergaderingen met de collega's van de Commission communautaire française (COCOF) ben ik daar wel van overtuigd. Zij hebben hun principiële standpunt, wij het onze.

Moeten we Brussel loslaten? Neen. Dat gaan we ook niet doen. Dit Vlaams Parlement en deze Vlaamse Gemeenschap – en ik heb dat uitvoerig, ook in de Senaat, tegen de vrienden van de COCOF gezegd – doen tien keer meer voor anderstalige kinderen dan eender welke andere gemeenschap in de Europese Unie (EU). Dat zeg ik met enige fierheid. *(Applaus bij Open Vld)*.

Koppigheid is echter een slechte raadgever en we hebben hier nog een paar weken de tijd. Zonder Brussel los te laten, kunnen we drie dingen doen. We kunnen de dubbele inschrijvingen in Brussel en Vlaanderen decretaal oplossen. We kunnen één tijdslijn voor Brussel en Vlaanderen maken. We kunnen de verplichting opleggen om zich digitaal aan te melden. Daarmee laten we Brussel niet los en helpen we alle scholen van de Vlaamse Gemeenschap.

Onze fractie steekt de hand uit naar iedereen van de meerderheid en de oppositie die daar de volgende twee weken werk van wil maken. Dank u. *(Applaus bij Open Vld)*.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik vind het verrassend, want er wordt opnieuw naar mij gekeken, maar in het antwoord van mevrouw Meuleman heb ik iets heel interessants gehoord. Zullen we dan jarenlang geen oplossing vinden? Wil dat zeggen dat er na de COCOF nog andere belangrijke conflicten komen, mevrouw Meuleman?

Hebt u informatie van uw geloofsgenoten dat ze daar een spelletje BHV (Brussel-Halle-Vilvoorde) van gaan maken? Na de COCOF, de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest kunt u misschien ook nog eens bij de Duitstalige Gemeenschap gaan shoppen.

Ten eerste is het decreet in het Vlaams Parlement gestemd en klaar voor afwerking. Ten tweede kunnen scholen – en ik onderlijn toch ook wat minister Crevits zegt – voor die kampeertoestanden nu al heel wat stappen zetten. Er zijn ook middelen vrijgemaakt om dat digitaal aanmelden mogelijk te maken. Ten derde stel ik toch ook de vraag hoe vaak het nodig was dat bepaalde ouders de voorbije periode zijn gaan kamperen zodat men zijn kind kon inschrijven in de school naar wens? Ik heb het nog al gezegd: het zijn bijna reclametrucs. We gaan kampeerrijen maken om te laten zien hoe populair onze school is. Maar het decreet is hier klaar en wij wachten vol ongeduld om dat te kunnen uitvoeren.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Enige correctheid in dit dossier lijkt mij toch wel belangrijk. Dat het inschrijvingsdecreet vandaag niet van toepassing is, is niet de verantwoordelijkheid van een van de collega's, laat staan van een van de hier aanwezige ministers.

Mijn vraag is retorisch, minister. Konden de scholen, waar nu wachtrijen zijn, gebruikmaken van het digitaal inschrijvingssysteem? Hebben ze daarvan gebruikgemaakt en bij wie ligt dan de verantwoordelijkheid dat ze zich hiervoor niet hebben ingeschreven?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zal eerst ingaan op de opmerking van mevrouw Gennez. Ik vond één bepaald iets heel bijzonder, wanneer u zegt dat u als ouder uw kind wilt kunnen inschrijven in de school van uw voorkeur. Uiteraard. Dat wil elke ouder. Maar sommige scholen zijn populairder dan andere, zeker in het secundair onderwijs. Niet iedereen kan zijn kind inschrijven in zijn school van voorkeur. Ook in Gent, Antwerpen en Brussel, waar men zich centraal aanmeldt, krijgt men niet altijd de school van zijn voorkeur. Ik zat vanochtend in de auto met iemand die voor het eerst een kindje in het kleuteronderwijs in Brussel had ingeschreven. Dat kind zit nu in de vijfde school die men als voorkeur had opgegeven. Als u mij nu verwijt dat ik geen oplossing heb gevonden voor het feit dat niet iedereen zijn eerste voorkeursschool zal krijgen, dan is het inderdaad zo dat dit nooit zal kunnen. Sommige scholen blijven ook bewust klein.

Ik wil ten tweede onderstrepen dat we enorm aan de capaciteit werken. Er zijn enorm veel middelen bijgekomen om ervoor te zorgen dat er extra stoeltjes bijkomen.

Ten derde, en daarmee antwoord ik op de vraag van de heer De Meyer, hebben scholen samen met de koepels en het gemeenschapsonderwijs (GO!) de voorbije maanden een ongelooflijk intensief traject gevolgd waarin wij scholen hebben gevraagd of ze gebruik willen maken van het digitaal aanmeldingssysteem en waarbij we ze op de digitale mogelijkheden en programma's hebben gewezen.

Ik heb nu V-ICT-OR vermeld, omdat dat een programma is dat wordt gebruikt bij individuele scholen die zich willen aanmelden.

Er zijn individuele scholen die aangeven dat men in hun stad niet samen wil aanmelden, maar de school in kwestie wil dat wél, omdat men denkt dat er rijen zullen ontstaan. Wel, we hebben er lang over gediscussieerd, maar we hebben die scholen ook de kans gegeven om digitaal aan te melden. Dat is de reden waarom we in die ondersteuning van 2500 euro hebben voorzien: zo kunnen ze de kosten dekken om toch te kunnen starten.

Collega's, ik kom terug op het tweede puntje van het aanbod van collega De Ro. U zegt dat we de digitale aanmelding moeten verplichten. Er wordt mij hier vandaag gevraagd waarom het zo erg is dat ouders in de rij moeten staan. Daarop antwoord ik dat wij hun een aanbod doen: alle scholen die dat willen, hebben die kans gekregen – en dat is geen stigmatiserende vinger.

Als er scholen zijn die vinden dat die vergoeding niet voldoende is voor wat ze willen kopen, dan wil ik meteen kijken of we een kostendekkende vergoeding kunnen geven. Want de middelen zijn nog niet op. Dat is net het aanbod dat we hebben gecreëerd, en dat is net de kwestie waaraan ik wil werken. Maar ik stel vast dat een aantal scholen dit niet wenst. Men wacht inderdaad op een verplichting. Maar als we nu snel een verplichting invoeren, dan zal dat voor dit schooljaar nog niet kunnen, dat is evident.

Wat de dubbele inschrijvingen betreft, ben ik zeker bereid om aan elke mogelijke oplossing mee te werken. Maar we hebben natuurlijk een akkoord gesloten dat verder gaat dan die twee zaken – ook op Vlaams niveau. Daar is een evenwicht gevonden in het lager onderwijs en het secundair onderwijs. Ik vind ook dat we het pakket waar rond we een consensus hebben bereikt, zo gaaf mogelijk moeten proberen goed te keuren.

Collega Meuleman vroeg mij om iets te ondernemen, zolang ik hier nog zit. Ik ben niet echt van plan om hier heel snel te vertrekken, maar ik zal mijn best doen om nog te doen wat mogelijk is. Ik wil hier niet zwartepieten, maar we hebben sowieso over een regeling gestemd. We doen ongelooflijke inspanningen om extra capaciteit te creëren, ook in Brussel. Wat mij betreft, is hetgeen we goedgekeurd hebben, een evenwichtig pakket. Ik ben zeker bereid om nog een aantal individuele maatregelen te nemen. Maar weet dat ik het niet goed zou vinden dat het evenwicht in het bereikte akkoord op de helling zou komen te staan. Er is lang genoeg over gediscussieerd, en het zou goed zijn om het akkoord evenwichtig te houden.

Tot slot, collega's, hangt iedereen boven zijn bed wat hij wil. Maar bij mij zijn het toch eerder rustgevende, ontspannende zaken die boven mijn bed hangen.

De voorzitter: Dat is een wel heel onduidelijk antwoord, minister Crevits. *(Gelach)*

Minister Hilde Crevits: Een foto komt al in de buurt. *(Opmerkingen).*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Mij interesseert het minder wat er boven uw bed hangt, minister. Mij interesseert het vooral of er hier in de plenaire vergadering eventueel nog iets kan voorliggen dat kan worden goedgekeurd.

Ik denk niet dat we het evenwicht gigantisch zouden verstoren als we gaan voor één datum voor alle scholen. Zo verdwijnt het verschil tussen scholen, zelfs binnen eenzelfde stad of gemeente. We proberen de dubbele inschrijvingen te vermijden. Wat zou het goed zijn om een oplossing te vinden voor de – vooral sterke – ouders die spelen met inschrijvingen in verschillende scholen. Als men wil weigeren in capaciteitsregio's, dan moet je verplicht aanmelden. Dat kan ook deel uitmaken van dit akkoord.

Dat zijn drie heel belangrijke stappen vooruit, en daar waren we het al kamerbreed over eens op donderdag 13 oktober 2016. Laten we ook investeren in extra capaciteit, zodat de vrije schoolkeuze gegarandeerd blijft. En dan zijn we er, minister. Het kamperen kan dan stoppen. *(Applaus bij Groen).*

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): De bede van collega De Ro is een perfecte samenvatting van het voorstel van decreet dat sp.a heeft ingediend. Het gaat over één digitaal inschrijvingssysteem met één datum in heel Vlaanderen, en dus geen dubbele inschrijvingen. Dat zou een oplossing echt dichterbij brengen. Minister, ouders en kinderen hebben recht op zekerheid. Zeker zijn van een plek op school is ook ontzettend belangrijk in gezinnen. De Vlaamse Regering heeft de voorbije jaren eigenlijk alleen maar meer onzekerheid en meer onduidelijkheid gecreëerd. Het is echt tijd om opnieuw die zekerheid te bieden, via transparante inschrijvingsregels en een online inschrijvingsloket. Enkel dan zal er een einde komen aan het middel-eeuwse schoolkamperen in Vlaanderen in 2019.

Ouders en directie hebben geen boodschap aan politiek geredetwist. Het is tijd dat de politiek zich bezighoudt met de mensen en niet omgekeerd. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toekomst van het M-decreet

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, juf Charlot is niet de eerste en naar ik vrees ook niet de laatste die de afgelopen jaren in de pen is gekropen om haar werksituatie te beschrijven. Ze heeft haar verhaal opgehangen aan haar eigen twijfel of ze op 20 maart 2019 al dan niet zal staken. Toen we hier stemden over een aantal maatregelen voor leerkrachten, liep in onze mailbox een stakingsaanzegging voor het onderwijs binnen. Eerlijk gezegd, was ik toen even verbaasd als u.

Nogal wat leerkrachten krijgen de vraag waarom ze zullen staken. Juf Charlot verwoordt dat ze misschien zal staken omdat ze er niet meer toe komt les te geven. Ze beschrijft haar klas. Die klas is met 25 leerlingen niet extreem groot of extreem klein. Ik bespaar u de lijst van welke types leerlingen met welke leerstoornissen ze in de klas heeft. Sommige leerlingen behoeven tijdelijke zorg, hebben familiale problemen of hebben leerstoornissen. Ze somt het op en stelt ons allemaal, u als minister, haar directeur en ons als Vlaamse volksvertegenwoordigers, de vraag hoe ze met een zo diverse klas met kinderen met zorgbehoeften er nog toe kan komen gewoon les te geven.

Na al wat de afgelopen jaren is gebeurd om een decreet te repareren waarvan wij op het einde van de vorige legislatuur geen fan waren, is dit confronterend. Dit is geen casuïstiek. Ik grijp haar brief aan om de bezorgdheid te uiten die ik de voorbije dagen in mijn mailbox, aan de telefoon of tijdens schoolbezoeken heb gemerkt. Wat kunnen we, rekening houdend met al de initiatieven die al zijn genomen, eigenlijk nog doen om dergelijke problemen op te lossen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Ro, over de actuele vraag die u net hebt gesteld, kunnen we eigenlijk uren debatteren, maar ik kom direct tot de kern van de zaak. Het moet me van het hart dat de associatie die u met het M-decreet maakt in mijn ogen te eng is. Ik kijk naar de totale cijfers. Vandaag volgen 1,2 miljoen leerlingen leerplichtonderwijs. Daarvan gaan ongeveer 47.800 leerlingen naar het buitengewoon onderwijs. Dat zijn er 2700 minder dan 5 jaar geleden. Die daling kan onmogelijk uitsluitend de oorzaak van de toegenomen druk zijn. Ik stel vast dat leerkrachten op veel plaatsen, vooral in het basisonderwijs, verklaren dat 10, 12 of 15 van hun 20 tot 25 leerlingen specifieke zorgnoden hebben. Die leerlingen zouden echter absoluut nooit in het buitengewoon onderwijs thuishoren. In de klas moet rekening worden gehouden met allerhande zorg en dat baart ook mij grote zorgen.

Om die reden hebben we een taakbelastingonderzoek laten uitvoeren. Dit onderzoek meet enkel de uren die de leraren presteren en niet de intensiteit van de taken die ze uitvoeren. Er wordt papierlast ervaren, maar als een zaak als een paal boven water staat, is het wel dat zeker ons basisonderwijs de komende jaren een forse injectie nodig heeft. Er is een planning opgesteld en de sociale partners zijn in het Vlaams Parlement geweest. We moeten er voor zorgen dat de leerkrachten die grote nood aankunnen. Het is tijd om met alle individuele zaken rekening te houden.

De kerntaak van een leerkracht is immers lesgeven. We hebben in het taakbelastingonderzoek gezien hoeveel tijd er in het basisonderwijs is om les te geven. Dat moet veranderen. Dit betekent minder papierwerk en meer ondersteuning om alle taken aan te kunnen.

Dit is ook een belangrijke opdracht voor de lerarenopleiding. Ik stel vast dat co-teaching en werken in groep nog veel te weinig aan bod komen. Dat maakt deel uit van de hervorming, maar die hervorming start natuurlijk pas volgend schooljaar. Er staan een aantal zaken in de steigers, maar we zullen de komende jaren op een aantal fronten extra moeten investeren.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, een van de voordelen van ons buitengewoon onderwijs is niet alleen dat de leerkrachten daar zeer veel ervaring hebben opgebouwd met zorg en zorgbehoevende leerlingen, maar ook dat de klassen er wat kleiner zijn. Bij de reacties die ik van veel mensen krijg, is er geen reactie van 'wij willen voor kinderen niks doen'. Integendeel, dat is een van de eerste dingen die juf Charlot zegt, dat ze kinderen graag ziet, dat ze elk kind dat wil bieden waarop het recht heeft. Dat is echter moeilijk met zo'n grote groep, met zo veel zorgbehoevende kinderen. Dan komen we automatisch bij de volgende vraag, en wij hebben het er in onze fractie en partij al diverse keren over gehad: moeten we niet eens durven na te denken, voor leerkrachten met in hun klas nogal wat zorgbehoevende kinderen, over het invoeren van een maximumaantal leerlingen in Vlaanderen? We hebben dat vroeger gehad. Dan waren er splitsingsnormen. Op die manier zouden die leerkrachten met minder kinderen kunnen werken. Zo weinig als in het buitengewoon onderwijs is onmogelijk, maar we zouden daar toch een stap voorwaarts kunnen zetten.

Dan is er nog een stokpaardje van mij. Minister, vergeef me. Ik zie nog altijd veel efficiëntieverlies omdat de ondersteuning nog altijd netgebonden wordt aangeboden. Dit gaat toch over kinderen, dit gaat over leerkrachten die vooruit willen. Laten we die oude ideologische strijdbijlen toch begraven.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het is inderdaad de zoveelste noodkreet die we konden lezen in de krant. Ik denk dat er een grote stakingsbereidheid zal zijn volgende week, omdat heel veel leerkrachten echt heel acuut ervaren dat de emmer aan het overlopen is, dat er echt niks meer bij kan. Volgens mij zullen we heel wat stakende leerkrachten zien, omdat ze echt verontwaardigd zijn over het feit dat lesgeven en de takenlast die erbij is gekomen, de voorbije legislatuur zo veel zwaarder zijn geworden. Minister, dan is het M-decreet zeker een van de oorzaken van het feit dat de zaken moeilijker gaan in het onderwijs, maar laten we inderdaad toch wel die inclusie blijven vooropstellen. Ik denk dat dat een belangrijke zaak is. Alleen moeten we misschien bekijken hoe we dat gaan aanpakken. Dan zou ik willen pleiten voor het bewandelen van de weg van de geleidelijkheid, dat we zeggen waar we willen uitkomen, maar dat stap voor stap, met meer ondersteuning, met meer professionalisering en meer geleidelijk aan doen. Laten we ook bekijken hoe gewone scholen en scholen van het buitengewoon onderwijs veel meer kunnen samenwerken als ze dicht bij elkaar zijn gelegen. Dat is een piste die het katholiek onderwijs naar voren schuift, maar die ik zeker ondersteun. Dat is een stap vooruit. Minister, wilt u dat wettelijk mogelijk maken?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Inclusie is heel belangrijk om kinderen gelijke kansen te geven. We zien op het terrein, zowel in het buitengewoon als in het gewoon onderwijs, leerkrachten die dat ook voor honderd procent willen garanderen, maar in de feiten is het gewoon heel moeilijk en zie je dat mensen op de rand van de burn-out staan omdat de ondersteuning onvoldoende is, omdat de zorgondersteuningsnetwerken nog niet altijd de ondersteuning bieden die ze nodig hebben op de klasvloer. Daarom een heel concrete vraag: wanneer worden die geëvalueerd? Hoe kan men die weg naar inclusie versterken door, inderdaad, buitengewoon en gewoon onderwijs sterker te laten samenwerken? Zo zou men die ongelooflijke zwaarte van dat lerarenberoep toch wat kunnen milderen. Dat blijft immers het mooiste beroep ter wereld.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk dat we vanuit het parlement veel begrip moeten hebben voor elke brief en elk signaal dat op die manier tot bij ons komt. In elke school die ik bezoek, is er één groot onderwerp: het M-decreet. Niet omdat men kinderen met een beperking niet in de klas wil, maar wel omdat men les wil blijven geven en omdat men ziet dat men in de gewone school niet aan dat kind kan geven wat het nodig heeft. Collega's, de N-VA vindt dus dat de expertise die jarenlang is opgebouwd, die niet in boeken staat, maar er is door ervaring in het buitengewoon onderwijs, niet verloren kan en mag gaan, in het belang van die leerlingen. Kan inclusie in een gewone school? Ja. Maar kan het altijd? Daar moeten we realistisch in zijn, en dan is het gewoon onderwijs als dat kan, maar het buitengewoon onderwijs als dat nodig is voor de leerling zelf, voor de leerkracht en de medeleerlingen.

Collega's, als ik dus vaststel dat leerkrachten niet worden geloofd, dat leerkrachten massa's papier moeten invullen en dat dan wordt gezegd dat iemand toch niet naar het buitengewoon onderwijs kan omdat wordt gedacht dat iets nog kan, dan vrees ik dat leerkrachten er inderdaad de brui aan geven, en ik kan hun geen ongelijk geven. Daarom zullen we zowel het gewoon als het buitengewoon onderwijs moeten versterken.

Minister Hilde Crevits: Ik wil inpikken daar waar de heer Daniëls is gestopt. Het mantra dat we tijdens deze legislatuur hebben gehuldigd en waar ik een absolute fan van ben, is 'gewoon onderwijs als het kan, buitengewoon onderwijs als het moet'.

We hebben de keuze gemaakt om een sterk buitengewoon onderwijs in Vlaanderen te behouden. Meer nog, we hebben zelfs een type 9 opgericht voor kinderen met autismespectrumstoornissen. Zeer succesvol. We horen echt prachtige verhalen van kinderen die nu op school wel hun draai vinden. Soms kan dat in het gewoon onderwijs, maar soms is dat in het buitengewoon onderwijs. Dat is een goeie zaak.

Er zitten dit schooljaar zo'n 800 kinderen extra in het buitengewoon onderwijs in vergelijking met vorig schooljaar. Dat is geen slechte zaak. Voor mij is elk kind dat achter de cijfers zit, belangrijk. We moeten voor elk kind de beste plaats vinden.

Mevrouw Meuleman, ik ben het vaak niet eens met u en we discussiëren vaak, maar ik ben het volmondig eens met het voorstel dat u daarnet deed om scholen gewoon en buitengewoon onderwijs vaker te laten samenwerken en de drempels die nog bestaan, weg te nemen. Er zijn vandaag scholen in Vlaanderen waar een school gewoon en een school buitengewoon onderwijs samen bouwen. Ze bouwen één school en geven kinderen apart onderwijs, maar laten ze op sommige momenten contact hebben met elkaar en activiteiten samen doen. Ik vind dat een goede zaak. Dat betekent dat iedereen in alle rust op zijn niveau en met zijn aard les kan krijgen, maar dat sommige momenten, zoals crea-activiteiten, samen doorgaan.

We moeten bekijken of dit ook niet een goede weg is naar meer inclusie, zonder dat er inclusie is op elk moment van de dag met alle kinderen samen.

Zeker in ons basisonderwijs is dit niet te onderschatten. Ik hoor ook verhalen van leerkrachten die soms wel 25 leerlingen hebben en dat perfect aankunnen, maar dat 1 leerling of 2 leerlingen er voor zorgen dat de balans in de klas te vaak wordt verstoord. We proberen daar nu op in te grijpen met de 'fast teams', maar die zijn ook geen wonderbaarlijke oplossing als het om langdurige problemen gaat.

Ik ben zeker bereid om de 'cap' op het aantal leerlingen te onderzoeken, maar ik geloof nogal in de autonomie van scholen. Als er extra middelen komen voor Onderwijs, dan moeten die prioritair in het basisonderwijs worden geïnvesteerd. De noden zijn daar het grootst. Dat is geobjectiveerd en blijkt ook uit internationaal onderzoek. Het is veel beter om de autonomie om klassen in te richten, te leggen bij de directie of schoolorganisatie. Als de overheid zou zeggen dat als er vijf kinderen zijn met zorgnoden, er zoveel leerlingen in een klas moeten zitten, dan zou dit ook kunstmatig zijn. Het zou nooit alle zaken oplossen.

Elke tussenkomst droeg dezelfde zorg in zich. Ik wil besluiten met ongelooflijke appreciatie te uiten voor de leerkrachten die vandaag elke dag het beste van zichzelf geven om onze jongeren niet alleen kennis bij te brengen, maar er ook voor te zorgen dat het goede, sterke persoonlijkheden zijn die goed en sterk in het leven staan. (*Applaus bij CD&V*)

Jo De Ro (Open Vld): Minister, de uitdagingen waarvan we verwachten dat leerkrachten ze maatschappelijk oppikken, zijn niet min. Iedereen heeft het hier vandaag nog eens geschetst.

Nogal wat collega's en ikzelf vielen van onze stoelen toen in de week voor het reces een studie, in uw opdracht, gepresenteerd werd, namelijk het MICTIVO 3. Daaruit blijkt dat leerkrachten in het lager onderwijs de afgelopen vijf jaar gemiddeld één nascholing per jaar hebben gekregen. Ik denk niet dat er veel kennisberoepen of maatschappelijk betrokken beroepen zijn waar dit cijfer zo laag is.

Het was een van de verwijten – ik kijk naar de heer Van Dijck omdat hij daar zat toen het de vorige keer over het M-decreet ging – van de oppositie dat men de invoering verwacht van een M-decreet met een belangrijke functie op het niveau van gewone scholen – op niveau 0 en 1 moeten zij die zorgen kunnen geven –, maar dat we met z'n allen, ook de koepels, pedagogische begeleiding en de leraarenopleiding, veel te weinig investeren in leerkrachten om hen te versterken. Sterke schouders kunnen dit aan in het onderwijs, maar we moeten dan ook in die sterke schouders durven te investeren. Het zal een heel belangrijke opdracht zijn tijdens de volgende legislatuur om in veel meer nascholing en professionalisering te voorzien voor leerkrachten.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de verstrenging van de autokeuring

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, sinds 17 december past de autokeuring strengere regels toe voor krasjes en barsten in voorruit en zijruit. Je moet natuurlijk door je achteruitkijkspiegel kunnen kijken en de schoonmaakzone van de ruitwissers moet vrij zijn. Op zich is dat geen probleem want het is een Europese richtlijn die u in april vorig jaar met de Vlaamse Regering hebt omgezet. De autokeuring heeft ze plots toegepast vanaf december en heel wat mensen waren

verrast. Ze kwamen met een rode kaart buiten en moesten binnen de veertien dagen ongeveer 125 euro uitgeven om een sterretje weg te krijgen. Een volledige voorruit kost al gauw meer dan 500 euro.

Er zijn klachten gekomen bij de Vlaamse Ombudsdienst, die daar nu mee aan de slag is. De ombudsman heeft gezegd dat de regels intussen zouden zijn versoepeld. Ik zou niet weten hoe, maar hij zegt dat in de krant. Hij vraagt ook een compensatie voor de mensen die in allerijl hun voorruit of een zijruit hebben moeten laten vervangen of herstellen.

Minister, u staat bekend als een vlotte communicator, maar hier is de communicatie vanuit uw diensten of van uzelf toch niet helemaal gelopen zoals het moet omdat blijkbaar bijna niemand ervan wist, ook de garagisten niet. Heel veel mensen gaan op voorhand immers met hun wagen langs de garage. Hoe heeft Vlaanderen dit eigenlijk gecommuniceerd aan de gebruikers van wagens?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Sta me toe het verhaal te schetsen want het probleem ligt niet bij de communicatie zelf maar wel bij de inhoud van bepaalde communicatie.

Wat is er gebeurd? Er is inderdaad een nieuwe strengere Europese richtlijn. Vroeger bepaalde men dat je zou afgekeurd worden wanneer er problemen waren met het gezichtsveld bij de wagen. Dat was een vrij algemene formulering. Men heeft dat geconcretiseerd in een nieuwe richtlijn: er mogen geen obstakels zijn binnen het veld van de ruitenwissers, evenwel zonder specificaties.

Vlaanderen heeft die richtlijn met een besluit omgezet in Vlaamse regelgeving. Op basis van die Vlaamse regelgeving is het Handboek 2.0 aangepast dat wordt gecommuniceerd naar de Groepering van Erkende Ondernemingen voor Autokeuring en Rijbewijs (GOCA), naar de federatie van garagisten, naar de Koninklijke Belgische Federatie van de Carrosseriebedrijven (Febelcar), naar de autoherstelsector TRAXIO, naar de Koninklijke Federatie van Belgische Transporteurs en Logistieke Dienstverleners (Febetra), naar de Fédération belge de l'Industrie de l'Automobile et du Cycle (FEBIAC), naar alle specifieke sectoren en hun vertegenwoordigers.

Met die communicatie was niets mis, integendeel, ze was goed. Maar de inhoud was iets te streng. Men stelde dat alle barstjes, sterretjes en krasjes aanleiding zouden geven tot een rode kaart wanneer ze zich in het veld van de ruitenwissers bevonden, zonder specificatie over welke krassen het zou gaan. Elke kras werd in aanmerking genomen voor een rode kaart.

Dat was te verregaand en dus zijn er enkele klachten binnengekomen bij de ombudsman. Er is een interne overlegprocedure gestart tussen de ombudsman en het departement om dit recht te zetten. Er is nu een specificatie: het gaat over krassen die een minimale breedte van 5 millimeter moeten hebben. Dit is opnieuw gecommuniceerd naar de GOCA, naar alle keuringsorganisaties, naar de sector, naar de garagisten enzovoort.

Als je het vergelijkt met andere lidstaten of andere gewesten, zijn we in Vlaanderen – zoals dat wel meer gebeurt – nogal minutieus geweest en ietsje te streng, weloverwogen en goedmenend voor de verkeersveiligheid. We zullen ervoor zorgen dat diegenen die gedupeerd zijn, vergoed worden onder auspiciën van de ombudsman.

Het gaat natuurlijk over een beperkt aantal gevallen. De periode in kwestie was ook maar tweeënhalve maand. De specificiteit van de problematiek maakt ook dat het volgens een schatting van onze administratie samen met GOCA over enkele tientallen gevallen gaat, misschien niet eens meer dan twintig.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, dank u wel voor uw geruststellend antwoord. In de hele communicatie mis ik natuurlijk het publiek in het algemeen. U hebt naar GOCA, de garagisten enzovoort gecommuniceerd, maar de mensen, de autobestuurders, wisten van niets. Ik denk dat ze het ondertussen allemaal wel weten. Vorige week is dat ruim gecommuniceerd in de kranten, maar dan vanuit de ombudsman. Het is jammer dat dat niet gebeurd is vanuit de overheid, ook naar het ruime publiek.

Maar goed, ik neem aan dat de mensen die te streng werden beoordeeld en een compensatie zullen krijgen, zeer blij zullen zijn dit vandaag te vernemen. Verder was dit vooral een zaak van enige luwte in de pers tijdens de krokusvakantie, wanneer dergelijke dingen natuurlijk wat worden opgeblazen. Maar het is goed dat we het hier ook eens over kunnen hebben.

Minister, u hebt zelf gezegd dat onze regeltjes misschien een beetje te detaillistisch en te verfijnd zijn. We moeten in Vlaanderen opletten hoe we de regels maken.

Minister Ben Weyts: We kunnen natuurlijk bij elke detaillistische wijziging een hele communicatiecampagne op poten zetten. In dezen ging het echt wel over details. Bij elke wijziging van de wegcode gaan we ook niet alle bezitters van een wagen contacteren. Dat zou een beetje moeilijk zijn. Maar op de uitnodiging voor de keuring staat er altijd een referentie naar de website van GOCA waar de regelgeving uitgelegd staat waaraan je moet voldoen om met positief gevolg de autokeuring te kunnen passeren.

Karin Brouwers (CD&V): Ik vraag me af hoeveel inwoners naar de website gaan kijken voor ze naar de keuring gaan. De communicatie had iets beter gekund. Maar ik dank u in elk geval voor uw positief antwoord.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het jaarverslag van de Commissie van Toezicht voor de jeugdinstellingen

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, minister, stel u voor dat u een 16-jarig meisje bent dat in een verontrustende opvoedingssituatie opgroeit, dat de jeugdrechter u wilt beschermen tegen uw familie en u daarom plaatst in een gemeenschapsinstelling. Wij hebben nu een rapport van de Commissie van Toezicht dat ons een blik gunt hoe het eraan toegaat in sommige instellingen. Als u 16 bent en u komt aan met de handen geboid in een politiewagen en u wordt dan op zijn minst twee uur opgesloten alleen om de onthaalprocedure te doorlopen van zo een gemeenschapsinstelling, dan neem ik aan dat u zich erg ontheemd zou voelen. Als u dan leest in het jaarverslag dat als u als jongere in contact wilt komen met uw sociaal assistent, dat vaak niet lukt, dat jongeren vaak niet weten wie dat is, dat die sociaal assistent van de jeugdrechtbank ook niet terugbelt wanneer daar contact mee wordt gelegd, als u zich dan de situatie inbeeldt waarbij u bijvoorbeeld aso volgt en daardoor in een bepaalde gemeenschapsinstelling een jaar scholing verliest omdat die richting niet wordt aangeboden in die gemeenschapsinstelling waarin u zit, als u – ik citeer een aantal punten die deze namiddag zijn gepresenteerd door de Commissie van Toezicht – een aantal punten van kritiek niet ter sprake durft te brengen in zo een gemeenschapsinstelling omdat u schrik hebt dat u daarvoor gesanctioneerd zult worden, als u 's nachts naar toilet moet en opgesloten zit in uw kamer en geen manier vindt om uw begeleiding te contacteren om het sanitair te gebruiken, dan vind ik dat het tijd is voor een crisismanager die elk van de punten die het harde werk van de maandcommissarissen heeft opgeleverd, aanpakt en daar een tijdspad op kleeft. Zo weet het parlement wanneer welk punt effectief kan worden aangepakt.

Minister, in september hebben wij al een voorlopig verslag gehad van die commissie. Wat is er sinds september gebeurd? Hoe komt het dat een aantal dingen nog steeds terugkomen in het jaarverslag van de Commissie van Toezicht?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, het parlement heeft het externe toezicht op de gemeenschapsinstellingen en de private instellingen die een besloten opvang aanbieden georganiseerd en een wettelijke basis gegeven. Ik heb bij vorige gelegenheden al gezegd dat ik daar persoonlijk ook een groot voorstander van was. Als je in uitzonderlijke omstandigheden jongeren in een besloten of gesloten opvang moet onderbrengen – en dat zijn natuurlijk niet de jongeren die 'gewoon' in de jeugdhulp aanwezig zijn maar heel uitzonderlijke situaties –, is het belangrijk dat je dan ook zorgt dat daar het nodige onafhankelijke toezicht op is, om ook hun rechtspositie en hun rechten te garanderen.

Dit is het eerste jaarverslag dat vanuit dit nieuwe concept publiek gemaakt is. Ik heb vanmiddag bij de presentatie ervan ook mijn persoonlijke waardering uitgesproken. Het is belangrijk dat transparantie en toezicht hand in hand gaan. Ik heb vanmiddag ook gezegd dat ik erg opgetogen ben. Niet alleen over de kwaliteit van het document, dat uiteraard ernstig genomen moet worden: er zitten duidelijk een aantal dingen in die opgenomen moeten worden. Maar ik ben ook tevreden over de manier waarop de betrokken gemeenschapsinstellingen en de administratie met het rapport omgaan, over de dingen die opgepakt zijn en ondertussen trouwens ook al een stuk in uitvoering zijn.

Ik heb verwezen naar de infrastructuurwerken die bezig zijn: Everberg, Beernem, Wingene. Een aantal kwesties in de gebouwen zijn aangepakt. Men is natuurlijk ook bezig met de problematiek van het leefklimaat: de afweging tussen meer uniforme pedagogische concepten en toch een individuele aanpak. Dat is duidelijk een belangrijk issue. We hebben kleinschalige leefgroepen gemaakt. We hebben psychiatrische outreachende competenties ter beschikking gesteld. We hebben ook met het beleidsdomein Onderwijs een traject opgestart om te bekijken hoe we daar beter onderwijs kunnen aanbieden. En met de komst van het jeugddelinquentierecht zullen we ook een nieuwe stap kunnen zetten in het voorspelbaarder maken van termijnen en rechtswaarborgen, en zullen we ook de profilering van die gemeenschapsinstellingen en de daaraan verbonden uitbreiding van de capaciteit in het private aanbod kunnen aanpakken.

Dus wat mij betreft, is dit de goede weg die we moeten gaan: transparantie, wat ook kwetsbaarheid veronderstelt, zowel van de betrokken personeelsleden als de directies en iedereen die daarbij betrokken is. Dan moet duidelijk gemaakt worden hoe je stap voor stap uitvoert wat wordt aanbevolen. Natuurlijk is dat niet 'van nu af aan' uitvoeren, vele van die initiatieven zijn al een tijd bezig en zijn uiteraard ook al op het terrein geoperationaliseerd.

In die zin ben ik niet zo enthousiast over de idee van een crisismanager. Mocht ik nu vaststellen dat men het niet wil inzien, dat men in zijn schelp kruipt, dat men defensief wordt, dat men eigenlijk terug in de loopgraven zit, zou ik zeggen: dit is een issue waar we met meer aandrang op moeten aansturen. Maar ik ben overtuigd dat iedereen beseft dan men die aanbevelingen ernstig moet nemen.

Ik zou hier op elk van de door u geciteerde casussen kunnen ingaan en kunnen zeggen: dat is de context, zo moet u dat zien. Ik denk niet dat dat hier de plaats of het issue is. Er zijn duidelijk dingen die beter kunnen. Dat moeten we ook onder ogen zien. Maar er zijn ook dingen die al beter gebeuren en steeds beter gebeuren. Ook dat is vanmiddag heel uitdrukkelijk aan bod gekomen.

Wat mij betreft is dus de boodschap – en dat is ook uw parlementaire bevoegdheid – dat het rapport gebruikt wordt om te bekijken hoe de administratie en de minister opvolging geven aan de aanbevelingen die door de maandcommissarissen worden gedaan. Dat is de manier waarop dat aangepakt moet worden. Ik hoop dus dat dit rapport geen verhaal wordt waarbij iedereen zich elk jaar moet voorbereiden om zich vanuit de loopgraven te verdedigen tegen kritiek, maar dat we dat zien als een aansporing, een belangrijke incentive om het steeds beter te doen. De punten waarop het beter moet kennen we dan, onder meer door dit rapport. Er is ook geen enkel alibi om daar niet op in te zetten. Dat moet je ernstig nemen. Maar het is vooral een instrument om dat ook effectief te objectiveren en daar ook progressie in te kunnen observeren.

Ik ga er dus van uit dat dit rapport ook inderdaad door de administratie gebruikt wordt. Het is uiteraard mogelijk – dat is het parlementair recht – om daar ook het beleid en de minister op aan te spreken.

Lorin Parys (N-VA): Minister, dat is nu eigenlijk ook juist de bedoeling van zo'n crisismanager: om een kalender te hebben en om over elk punt uit dat rapport te vragen wanneer het wordt aangepakt en op welke manier dat gedaan zal worden, zodat we u daar ook vragen over kunnen stellen als u dat engagement aangegaan bent. Ik heb trouwens daarnet een sollicitatie gekregen van de uittredende administrateur-generaal van jongerenwelzijn.

Hij zei: ik wil dat graag doen, crisismanager zijn. Hij wil dat zelfs onbelast bijverdiend doen. Misschien is dat een suggestie. Dat kan, ja, voor 500 euro bijvoorbeeld.

Minister, wat belangrijker is, is dat dat rapport wijst op een aantal systeemfouten. Eén: als jongeren langer in een gesloten voorziening moeten blijven omdat er nergens anders plaats is, dan zouden wij daar, mocht het over een volwassene gaan, moord en brand schreeuwen omdat iemand extra maanden in de gevangenis moet zitten omdat hij nergens anders naartoe kan. De situatie is niet helemaal gelijklopend, maar toch, het is een gedachte-experiment.

Twee: er is nog altijd te weinig plek. In Leuven zijn er vorig weekend drie jonge autodieven opgepakt. Die zijn alle drie moeten worden vrijgelaten omdat er nergens plek is in het systeem.

Minister, wanneer en hoe pakt u dat aan?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, we hebben met het decreet op het extern toezicht een heel duidelijke doelstelling gehad. Dat was de maatschappij laten meekijken in de jeugdinstanties. We weten allemaal niet hoe het er daar toegaat.

De Commissie van Toezicht is ingesteld, is in werking getreden en ik heb heel veel appreciatie voor die maandcommissarissen. Enkele maanden geleden hebben we ze in de commissie uitgenodigd, we hebben er vanochtend aan het woord gehoord. Ik heb heel veel appreciatie voor de manier waarop ze dat aanpakken, maar ook, als ik het verslag lees, voor de directies en de begeleiders die bereidheid tonen om zaken bespreekbaar te maken en niet in hun schulp kruipen en defensief reageren.

We hebben nu voor de eerste keer een verslag, maar er staan inderdaad een aantal heel duidelijke aanbevelingen in. Als we dit niet hadden gewild, dan hadden we die Commissie van Toezicht niet moeten instellen. We willen dit juist, dus dat is wat de minister zegt: kwetsbaar opstellen om de rechten van jongeren te garanderen. Laat ons nu met die aanbevelingen aan de slag gaan in het belang van de jongeren.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, dit is een stokpaardje van mij: isolatie. In het verslag wordt heel duidelijk gemaakt dat er nogal wat jongeren zijn in gesloten instellingen die een tijdlang worden geïsoleerd. Dat gebeurt helaas niet alleen wanneer het voor hun eigen veiligheid nodig is. Het gebeurt ook, lezen we, op een aantal plaatsen bij wijze van onthaalbeleid. Hier en daar gebeurt het als sanctie, gewoon om ze te straffen. Dat vinden wij niet menswaardig.

Ook het geboeid overbrengen naar een gemeenschapsinstelling wanneer dat niet nodig is – en dat is zelden nodig –, vinden wij overbodig en een buitensporige vorm van vrijheidsberoving van de jongeren.

Minister, bent u van plan om daar een eenduidig beleid rond uit te tekenen en paal en perk te stellen aan de veelheid aan isolaties van jongeren en dat simpelweg te reduceren tot wanneer het hoogst noodzakelijk is om zich te beveiligen, en dan nog steeds in het bijzijn van begeleiders?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, eerst en vooral mijn appreciatie voor het werk. Een jaar geleden hebben we de deuren en ramen van de voorzieningen proberen open te zetten zodat we kunnen meekijken en weten wat er gebeurt, en ervoor zorgen dat de jongeren gehoord worden en dat problemen aan bod kunnen komen. Dat is gebeurd, dat is goed en dat moeten we blijven doen.

Het eerste rapport is indrukwekkend inzake kwaliteit. Ik sluit me dan ook aan bij de collega's. Het is onze plicht als politici om daarmee aan de slag te gaan. Minister, het is aan u om die aanbevelingen ter harte te nemen en zo snel mogelijk aan te pakken.

Als je die aanbevelingen leest, kun je zeggen dat sommige gaan over beleid in een instelling enzovoort, maar er zijn heel veel structurele problemen. Er is een systematisch plaatstekort. Jongeren zitten niet op de plek waar ze moeten zitten, waar ze de beste hulp kunnen krijgen omdat er te weinig plaats is. De infrastructuur is er niet altijd. Het onderwijs is niet altijd wat het moet zijn.

Minister, wanneer gaat u – deze vraag is ook voor u, mijnheer Parys, want u zit in de meerderheid – eindelijk zorgen voor de juiste middelen en omkadering om onze jeugdhulp de slagkracht te geven die ze nodig heeft?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik geef eerst enkele algemene reacties want dit is natuurlijk een heel breed debat, ook gevoed door uw bijkomende vragen. U weet dat we de laatste jaren sterk hebben geïnvesteerd, zowel in extra omkaderingen – ook het resultaat van sociaal overleg trouwens –, als in capaciteit, voornamelijk in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. We hebben geprobeerd de uitstroom van onze gemeenschapsinstellingen extra te stimuleren.

De laatste jaren daalt de gemiddelde verblijfsduur in onze gemeenschapsinstellingen. Er zijn wat dat betreft dus wel een aantal maatregelen genomen. Het aantal plaatsen is op tien jaar tijd met honderd gestegen. U kent de voornaamste cijfers wel.

Isolatie, vrijheidsberoving en vrijheidsbeperking vormen de laatste jaren in ons beleid een centraal thema: in onze gemeenschapsinstellingen, in de hele jeugdhulp en ook in de psychiatrie voor volwassenen. We zijn met onze Zorginspectie, met de stakeholders en de agentschappen een heel traject aan het lopen om op dat vlak een beter en transparanter beleid mogelijk te maken, ook op het niveau van de voorzieningen. We financieren infrastructuurwerken en ook in onze gemeenschapsinstellingen zijn er werken uitgevoerd om de isolatiecondities minstens aan de essentiële kwaliteitskenmerken te doen beantwoorden.

Het rapport geeft ook aan – en dat vind ik een heel belangrijke observatie – dat we op een aantal punten de historisch gegroeide gewoonten en methoden in de verschillende gemeenschapsinstellingen beter op elkaar moeten afstemmen. Ze hebben allemaal hun geschiedenissen, maar het is duidelijk dat daar een grotere eenduidigheid en harmonisatie nodig zijn. Ik zeg dat met twee woorden. Want als u de leefgroepen gaat moduleren en differentiëren, dan zult u natuurlijk ook een gedifferentieerde aanpak in die voorzieningen mogelijk moeten maken. Je kunt niet overal dezelfde pedagogische methoden toepassen, als je bepaalde groepen samenstelt waarin jongeren met een bepaalde zorgvraag en een bepaalde ondersteuningsnood samen in een leefgroep verblijven.

Maar het is wel juist – ik deel de opvatting van mevrouw Van den Bossche – dat we moeten proberen op dat vlak stelselmatig beter te doen. Infrastructureel gebeurt dat. En uiteraard is het agentschap ook bezig met de zaken rond de isolatie en vrijheidsberoving, eenduidig te maken, gebaseerd op goede praktijken.

Er is een heel belangrijk decretaal ijkpunt gemaakt. Uw parlement heeft het jeugddelinquentierecht goedgekeurd. Daarin is bepaald dat het aantal maatregelen ten opzichte van jongeren die een misdrijf hebben gepleegd op termijn uiteraard wordt gedifferentieerd. Er werden nieuwe maatregelen beschreven. Daarin zullen de gemeenschapsinstellingen natuurlijk ook een cruciale rol spelen. Dat betekent dat we die instellingen zullen moeten herprofilen. En dat kan alleen maar – en zo is het decreet ook opgesteld – als het private aanbod dienovereenkomstig wordt aangepakt. In die zin ben ik het er ook mee eens, ook met de heer Parys, dat, als je dat decreet wilt uitvoeren, je uiteraard het residentiële jeugdhulpaanbod zult moeten ijken op de inwerkingtreding, onder meer van dat decreet. Want dat zal opnieuw betekenen: meer appel, ook op het private aanbod, voor de jongeren die niet langer conform het decreet in de gemeenschapsinstellingen kunnen worden ondergebracht. We bereiden dat voor op een zodanige manier dat de volgende regering daarin binnen enkele maanden met kennis van zaken een keuze kan maken.

Waarom ben ik op dit moment geen voorstander van een crisismanager? Ik heb geen zin om, op het ogenblik dat ik fundamenteel overtuigd ben van de loyaliteit, de goede trouw, de goede intenties, de bereidheid om te veranderen en in te spelen op de aanbevelingen van het rapport vanuit de administratie van de betrokken instellingen, het signaal te geven dat we onze mensen op het terrein daarin niet vertrouwen en honoreren. Wij moeten, de minister moet hen uiteraard aanspreken op de uitvoering van die aanbevelingen. Maar we zullen hen niet deresponsabiliseren door plotseling een extern persoon daarin een opdracht te geven.

Ik zou, in alle eerlijkheid, ongeruster worden mocht er bij de volgende regeringsvorming geen boter bij de vis kunnen zijn wanneer we dat groeipad in functie van het jeugddelinquentierecht ook moeten invullen: de consequentie die u allemaal zo overtuigend uitspreekt. Want dan is er natuurlijk wél een issue dat we hier in het parlement onder ogen moeten nemen. Maar ik ga ervan uit dat dit rapport niet vrijblijvend is, dat het in alle transparantie kan worden opgevolgd in zijn uitvoering, dat er heel veel zaken in beweging zijn en uitgevoerd worden en dat de uitstroomproblematiek, ook met de inwerkingtreding van het jeugddelinquentierecht, een belangrijke opportuniteit zal krijgen.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik dank u.

Een crisismanager is geen blijk van wantrouwen ten opzichte van de actoren op het terrein. Wat bedoel ik daarmee? Ik vind net dat er hier met heel veel maturiteit wordt omgegaan met de transparantie die inderdaad voor de eerste keer wordt geboden. Ik vind dat er op een volwassen manier wordt gereageerd.

Ik vind ook dat er uit het rapport appreciatie blijkt voor wat individuele begeleiders doen en voor sommige vragen die directies meteen proberen op te lossen.

Zoals andere collega's ook al hebben aangehaald, zijn er echter een aantal systeemfouten die gemeenschapsinstellingen zelf niet kunnen oplossen. Er zijn dingen die snel kunnen gaan, maar er zijn dingen waarvoor samenwerking nodig is, bijvoorbeeld met Onderwijs, om hier een antwoord op te bieden. Dat kan alleen maar als er een iemand is die de heel duidelijke taak heeft om elk punt uit dit verslag op te volgen, volgens een welbepaalde kalender, zodat het parlement ook kan opvolgen wat wanneer beloofd is en of het ook effectief uitgevoerd wordt.

Ik heb het idee gelanceerd om een crisismanager aan te stellen, omdat ik vrees dat we zullen verzanden in een rondje vergaderen en zaken zullen uitstellen of op de lange baan zullen schuiven. De punten die hier zijn aangehaald, zijn echter zo fundamenteel dat ze hier met gezwinde spoed moeten worden aangepakt. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wilfried Vandaele aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het actuele mestbeleid

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, volgens de recentste cijfers zijn er op 33,5 procent van de meetplaatsen overschrijdingen vastgesteld van de nitraatnorm in oppervlaktewater, terwijl dat volgens Europese wetten slechts in 5 procent van de meetplaatsen het geval mag zijn. Onlangs hebben we hier nog fel gedebatteerd toen we merkten dat er in 28 procent van de meetplaatsen overschrijdingen vastgesteld werden. Het gaat dus van kwaad naar erger. Een tijdje geleden zaten we aan 28 procent, nu al aan 33,5 procent.

Je zou dus verwachten dat de overheid aan landbouwers vraagt om extra voorzichtig om te springen met bemesting en dat meer bedrijven, de zogenaamde focusbedrijven, die een extra grote impact hebben op het milieu, gevraagd wordt maatregelen te nemen, gezien de verslechtering van de oppervlaktewaterkwaliteit. Dat staat althans zo in het Mestdecreet, dus zou je gaan verwachten dat het ook gebeurt.

Het mestseizoen voor de gewone landbouwbedrijven, de niet-focusbedrijven, is gestart op 16 februari en voor de focusbedrijven op 1 maart. Vanuit de sector horen we nu dat er bij de start van dat mestseizoen eigenlijk nog geen focusbedrijven aangeduid zouden zijn en dat de landbouwbedrijven niet weten of ze nu al dan niet extra maatregelen moeten treffen. Blijkbaar weten ze ook nog niet dat de fameuze Europese derogatie is afgelopen en nog niet is verlengd.

Als dat klopt, minister, dan is dat onbegrijpelijk. Hopelijk zegt u straks dat het niet klopt, maar dan is mijn bron niet goed. Want als het klopt, dan gaat er een jaar verloren doordat de overheid geen richtlijnen geeft en doordat we doen alsof er niets aan de hand is, ook al zijn er de voorbije weken en maanden luide alarmkreeten geslaakt. Mijn vraag is dan ook hoeveel extra oppervlakte aan focusgebied en hoeveel focusbedrijven er voor 2019 aangeduid werden.

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Collega Vandaele, ik wil u bedanken voor uw vraag om duidelijkheid te scheppen, want er is in dit dossier blijkbaar enige onduidelijkheid. Dat is eigenlijk nergens voor nodig, want de situatie is volgens mij nogal helder.

De afbakening van focusgebieden moet conform het Mestdecreet inderdaad jaarlijks aangepast worden volgens de evolutie van de waterkwaliteit. Voor 2019 moet dit inderdaad gebeuren op basis van data tot en met het winterjaar 2017-2018. Het cijfer dat u daarnet hebt geciteerd, is een voorlopig en recent cijfer voor deze

winter, maar dat is niet het cijfer dat we moeten hanteren voor de afbakening van focusgebieden voor 2019.

Voor 2019 is er wel degelijk een beslissing genomen, collega Vandaele, in januari. Die beslissing bepaalt dat het ministerieel besluit van 18 januari 2018 van kracht blijft in 2019. Hiervoor zijn twee redenen. Enerzijds is het goed dat we voorzichtig omspringen met dit dossier en met cijfers.

Ik denk dat het altijd goed is om één cijfer te hebben en rekening te houden met externe omstandigheden zoals een erkende droogte. We moeten voorzichtig zijn om op basis van statistische cijfers conclusies te trekken en te zeggen dat de grote reden een slechter bemestingsmanagement is. We moeten daar omzichtig mee omspringen omdat er duidelijke externe factoren zijn.

Ik wil de problematiek ook niet minimaliseren. Uit deze cijfers blijkt dat externe omstandigheden kunnen leiden tot belangrijke effecten in de waterkwaliteit. En dan, mijnheer Vandaele, en nu kom ik tot de kern van de zaak, is de vraag of de techniek van de focusgebieden het juiste instrument is om hieraan het hoofd te bieden. Dat is een techniek die de voorbije jaren is toegepast. U zegt zelf dat de cijfers niet verbeteren, integendeel, en dan moeten we in alle oprechtheid en fundamenteel de vraag durven stellen of de technieken van de focusgebieden de aangewezen technieken zijn om hier verbetering in te brengen. Ik ben er alleszins van overtuigd dat we een geïntensifieerd en gebiedsgericht beleid moeten voeren. Dat wil zeggen dat we de focusgebieden als techniek moeten verlaten en ons meer moeten richten op een gebiedsgericht beleid.

Zoals u weet, is deze nieuwe techniek die wellicht tot efficiëntere resultaten zal leiden, opgenomen in het ontwerpactieprogramma waarvan de Europese Commissie intussen heeft gezegd dat het een stap in de goede richting is. Dat programma is ook onderhevig geweest aan een openbaar onderzoek. Mijnheer Vandaele, wij bekijken momenteel hoe dit actieprogramma kan worden vertaald in concrete regelgeving. In afwachting van dit aangescherpt beleid met deze nieuwe techniek die wellicht tot betere resultaten zal leiden, zou het afbakenen van meer focusgebieden leiden tot meer onduidelijkheid op het terrein. Ik ben ervan overtuigd dat we nu moeten kiezen om een gebiedsgericht beleid door te voeren.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, u hebt gelijk wanneer u zegt dat we ons nog niet kunnen baseren op dat heel recente cijfer van 33,5 procent omdat het te vers is, maar die 28 procent waar ik het over had, is niet zo vers. Die zit wel in die meetperiode waar u het over had en waar we ons eigenlijk op moeten baseren om in 2019 die focusbedrijven aan te wijzen.

Dat hebt u blijkbaar niet gedaan, want als we kijken op de site van de Vlaamse Landmaatschappij, de Mestbank, dan zien we dat die kaarten van de focusgebieden nauwelijks anders zijn dan die van vorig jaar. U hebt dat ook bevestigd, eigenlijk hebt u gewoon verlengd wat vorig jaar is beslist. Ik weet niet of dat verstandig is, minister, op het ogenblik dat u wel degelijk ziet dat we al aan 28 procent – we laten die 33,5 procent nog even opzij – overschrijdingen zitten, veel meer dan de jaren daarvoor, terwijl Europa 5 procent vraagt. En toch neemt u geen extra maatregelen want u hebt het gewoon verlengd. En bovendien, zegt u, zijn die focusgebieden misschien niet de juiste methodiek. Op die manier zetten we natuurlijk geen stap vooruit in de waterkwaliteit.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik sluit me aan bij deze vraag omdat de minister heel duidelijk heeft aangegeven dat uit alle evaluaties die al zijn gemaakt, blijkt dat heel wat omstandigheden inspelen op die waterkwaliteit. Minister, ik heb gehoord dat u duidelijk erkent dat heel wat externe omstandigheden een impact hebben op

die waterkwaliteit. Ik wil dan ook vragen om rekening te houden met dit element bij het nemen van robuustere klimaatmaatregelen.

De heer Vandaele zegt dat het niet zo verstandig is om bewarende maatregelen te nemen. Minister, ik steun het dat u een bewarende maatregel hebt genomen, omdat Europa eind vorig jaar akkoord is gegaan om te werken met een nieuwe methodiek die heel duidelijk zegt welke richting we moeten uitgaan.

Dus ik denk dat het niet meer dan normaal is dat u een bewarende maatregel genomen hebt. Maar ik wil ook alle politieke collega's oproepen om zo snel mogelijk dat akkoord dat Europa gegeven heeft, om te zetten naar een decreet, zodat er duidelijkheid is en men in het veld opnieuw aan de slag kan gaan.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Collega, ik ben blij dat u die vraag naar de goedkeuring van Europa zo duidelijk stelt.

Ik wil immers twee dingen opmerken. Ten eerste zijn we het er allemaal over eens dat –of het nu 28 procent of 33 procent is – het mestbeleid zijn doel compleet voorbij schiet. Het lukt niet, door de complexiteit, door de fraudegevoeligheid en door het alsmaar verder toevoegen van allerlei maatregeltjes die uitkomen wie het uitkomt.

Maar ik blijf altijd maar horen dat Europa dit heeft goedgekeurd, of Europa voor iets zijn akkoord gegeven heeft. Mijn collega Kathleen Van Brempt heeft ooit in het Europees Parlement aan de bevoegde commissaris de vraag gesteld of het klopte dat hij die actieplannen goedkeurde. Het antwoord van de toenmalige commissaris heb ik hier: "De commissie wordt regelmatig betrokken bij een technische bespreking met lidstaten over de implementatie. Het opstellen van de actieprogramma's valt echter onder de verantwoordelijkheid van de lidstaten. De richtlijn voorziet niet in een formele goedkeuring door de commissie."

Ik zou nu wel eens graag weten wat het is, in plaats van elkaar hier iets te blijven voorliegen. Minister, heeft de Commissie een goedkeuring gegeven in het kader van de nitraatrichtlijn van uw actieplan, en is dus wat de commissaris vertelt, onzin? Of is er eigenlijk helemaal geen goedkeuring waar u altijd mee zwaait? Gaat u een technisch overleg voeren en doet u voor de rest vervolgens uw zin? Is er, ja of neen, een formele goedkeuring van uw actieplan door de Europese Commissie?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik zal het beleefd formuleren. De verlenging van het ministerieel besluit van 2018 voor 2019, terwijl er een stijging is van het aantal bronnen met een te hoog nitraatgehalte – wat u ook wist – is echt een maatregel die niet door de beugel kan, en die veel te soft is. U kent het probleem, het wordt alleen ernstiger, en er is blijkbaar in deze Vlaamse Regering geen enkele urgentie om het probleem aan te pakken. Sorry dat ik het zo formuleer, ik zou het nog veel bozer kunnen formuleren. Dat is hetzelfde als zeggen: er zijn zo veel meer dodelijke ongevallen, maar we gaan de snelheid toch verhogen. Dat is wat u doet in het mestbeleid, u en uw voorgangers enzovoort.

Ik zou nu wel eens willen weten: krijgen we nu een MAP6 waarin die normen strenger zullen zijn, en waarin vooral de handhaving strenger zal zijn?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik sluit graag aan bij de andere interpellanten. Minister, u bent nog niet zo lang minister, maar u weet wel dat hierover al jaren, zo niet decennia, gedebatteerd wordt, en elke keer worden de critici

afgedaan als de pessimisten – ‘ja maar, wacht toch af wat de maatregelen zullen opleveren’ – en elke keer blijken de zogenaamde pessimisten de realisten te zijn. Want de overschrijdingen blijven gebeuren, de waterkwaliteit blijft problematisch.

Minister, ik heb uw antwoord goed beluisterd, maar ik hoor bijzonder weinig concreets. U hebt kritiek op de methodiek, die nog niet zo lang geleden heftig werd verdedigd. Nu wordt die afgeserveerd. Maar wat gaat u nu precies doen? Kunt u iets concreter zijn?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Ik ben heel rustig, mijnheer Caron, ook absoluut niet boos.

Wat is de situatie? Het is heel duidelijk wat de collega's hier zeggen. De waterkwaliteit is de voorbije jaren onvoldoende verbeterd, integendeel, die is erop achteruit gegaan. Daar moeten we niet over discussiëren. Ik wil daar enkel één punt maken, namelijk dat de externe omstandigheden ook een rol gespeeld hebben. Dat mogen we niet onder de mat schuiven. De externe omstandigheden, de droogte bijvoorbeeld, spelen een rol om de resultaten in negatieve zin te beïnvloeden.

Maar los daarvan verbetert de waterkwaliteit onvoldoende. Collega Caron, en u ook, collega Vandaele, u zegt dat we de focusgebieden dan misschien wat hadden moeten verstrengen. Maar de fundamentele vraag is of de techniek van de focusgebieden de meest efficiënte techniek is. Dat is de vraag die we voorstellen. Mijnheer Vandaele, ik heb het even nagekeken, u hebt het de voorbije jaren zelf gezegd: ‘de techniek van de focusgebieden is wellicht niet de meest efficiënte techniek’. Nu komt u hier zeggen dat u de oplossing kent: onze waterkwaliteit gaat verbeteren als we die focusgebieden wat uitbreiden. Wellicht is dat onvoldoende.

Ik denk dat we hier van techniek moeten veranderen. Dat doet een voetbaltrainer ook. Als hij met het 4-3-3-systeem niet kan winnen en al verschillende nederlagen heeft geleden, dan verandert hij van techniek en speelt hij in plaats van met het 4-3-3-systeem met een 4-4-2-systeem of gaat hij voor een vijfmanverdediging. Hier moeten we dus ook van techniek veranderen. Dat doen we in het nieuwe actieprogramma met een intensief beleidsgericht beleid. Dat zal een verstrenging zijn ten opzichte van de focusgebieden. Het actieprogramma ligt nu op tafel.

Europa heeft dat, mijnheer Tobback, wél principieel goedgekeurd en u weet waarom dat belangrijk is. Het is belangrijk voor de derogatie. Dat is een paradigmashift, die, in vergelijking met wat u vraagt, veel strenger zal zijn.

Dit actieprogramma is aan een openbaar onderzoek onderworpen en door Europa principieel goedgekeurd. Het is een verstrenging, mijnheer Sanctorum, want nu wordt in de techniek van de focusgebieden amper tegen 2 procent van het landbouwareaal verstrengd opgetreden. Dit wordt nu uitgebreid tot 35 procent van het Vlaamse landbouwareaal. Ik zou zeggen: de keuze is duidelijk. Ik zeg tegen de mensen die al jaren roepen dat er iets aan de waterkwaliteit en de verstrenging van de normen moet gedaan worden, dat ze dit nieuw actieprogramma moeten goedkeuren want het is een stap vooruit die principieel is afgetoetst in Europa. Het is een stap voorwaarts voor een betere waterkwaliteit in Vlaanderen. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, of een focusgebied nu wel of niet de goede techniek is, het is wel de techniek die vandaag geldt. Iets anders is er nog niet. Er is nog geen andere techniek goedgekeurd en dus moet u, denk ik, met die techniek werken. Die schuift u al opzij voor er iets anders in de plaats is gekomen. Na twintig

jaar nog altijd zeggen dat we naar andere technieken moeten zoeken, is natuurlijk ook vrij ongeloofwaardig. Dit geheel terzijde.

Conclusie: ik stel vast dat een overschrijding met 28 procent – vandaag 33,5 procent, maar laten we dat nog even terzijde leggen – voor u blijkbaar nog onvoldoende is om extra maatregelen te nemen. U zegt dat we alles bij het oude zullen laten en dat we het zoals vorig jaar gaan doen. We houden alles ongewijzigd. U hebt twee bevoegdheden, Landbouw en Milieu, en ik concludeer uit dit dossier – ook al had ik het anders gehoopt – dat het duidelijk is waar voor u de prioriteit ligt. Dat is jammer voor wie wel zijn best doet buiten, maar ook binnen de landbouwsector. (*Applaus bij de N-VA*).

De voorzitter: Minister, ik mag me niet bemoeien met het debat, maar de opstelling van de Vlaamse Regering blijft wel altijd hetzelfde. Het is 4-3-2. Dat is een doordenker.

De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Rob Beenders aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het versterken van de WaterRegulator, naar aanleiding van de berichtgeving over mogelijke fraude bij De Watergroep

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): We lazen de afgelopen week in de media dat De Watergroep, de grootste watermaatschappij van dit land, een intern onderzoek heeft gestart om fraude op de werkvloer op te sporen. Ze hebben ook een aantal mensen op non-actief gesteld en dat geeft aan dat ze de melding die ze hebben binnengekregen serieus nemen. Ik denk dat dat goed is. Als ze minder zouden doen, zou dat ook slecht zijn want de voornaamste inkomsten van een watermaatschappij zijn natuurlijk de betaalde waterfacturen. Die facturen zijn de afgelopen jaren al aanzienlijk gestegen. Het zou natuurlijk jammer zijn indien door een fraudecarrousel die facturen onnodig zijn gestegen omdat De Watergroep inkomsten heeft gemist.

Elke watermaatschappij draagt de grote verantwoordelijkheid om kostenefficiënt te werken en om transparant te zijn, maar het is natuurlijk ook echt belangrijk dat er op het terrein een sterke scheidsrechter aanwezig is, een regulator die er eigenlijk voor zorgt dat de werking van een nutsbedrijf goed en correct verloopt. Ik denk dat we vandaag kunnen vaststellen dat er voor water een regulator is. De WaterRegulator is een sub-entiteit van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), maar heeft slechts vijf mensen in dienst en een budget van 200.000 euro per jaar.

Vergelijken we dat met elektriciteit en gas, dan zien we dat de Vlaamse regulator daar bijna dertig mensen in dienst heeft, en een jaarlijks budget heeft van ongeveer 5 miljoen euro.

Ik denk dat de Vlaming een sterke regulator, een sterke scheidsrechter op het terrein verdient, zeker als het gaat over water, stroom en gas. We hebben in de adviezen van die WaterRegulator ook al regelmatig kunnen lezen dat ze eigenlijk onderbemand zijn. Ook de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) geeft aan dat ze eigenlijk met te weinig middelen moeten werken om te kunnen anticiperen op de controlebevoegdheid die de regulator toch zou moeten volgen.

Minister, dit is nu het zoveelste dossier waaruit blijkt dat die regulator echt noodzakelijk is. Bent u bereid om die regulator voor water extra te versterken?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Het is inderdaad duidelijk dat er binnen De Watergroep een ontoelaatbare praktijk aan het licht is gekomen. Mijn kabinet heeft daar vorige week kennis van genomen. De Watergroep heeft ons dat toen gemeld. Het betreft hier een dossier waarbij een anonieme maar toch ernstige melding is ingediend bij het interne meldpunt binnen de drinkwatermaatschappij in kwestie. De interne controle, die kort op de bal moet spelen, heeft blijkbaar niet voldoende gewerkt. Dit interne meldpunt is immers een 'last resort'. Maar zij hebben wel de bal aan het rollen gebracht.

De Watergroep heeft intussen zijn verantwoordelijkheid genomen en heeft melding gemaakt bij het parket. Zij hebben ook een bureau aangesteld om de technieken van de interne audit te versterken. Verder beraden ze zich over hoe de interne controle op korte termijn kan worden verrijkt, zoals het hoort. Ik zal de regeringscommissaris van de Vlaamse overheid binnen De Watergroep de opdracht geven om deze situatie op de voet te volgen, zodat we in deze zaak de juiste beslissingen kunnen nemen.

Collega Beenders, u maakt dan een sprong naar de eventuele rol van de WaterRegulator. De WaterRegulator heeft in 2016 een uitbreiding gekend, vooral wat de controle en het toezicht op de drinkwatertarieven betreft. We moeten eerlijk zeggen dat de WaterRegulator niet onmiddellijk bevoegd is voor de interne controle van het reilen en zeilen binnen de drinkwatermaatschappij. Dat is de taak van het Rekenhof. Er is ook de verantwoordelijkheid van de interne audits bij de drinkwatermaatschappijen zelf, en ook onze regeringscommissaris moet daar zijn rol in spelen.

De WaterRegulator speelt een meer overkoepelende rol wat de drinkwatertarieven betreft. We willen wel bekijken in welke mate men in de huidige bezetting het takenpakket kan bolwerken. Als we, in overleg met de VMM, verschillende redenen en argumenten horen, dan willen we bekijken of er een aanpassing nodig is qua bezetting of mankracht.

Rob Beenders (sp.a): Inderdaad, de regulator moet de tarieven bepalen van de watermaatschappij, op basis van de kubieke meter die de Vlaming moet betalen. Maar als er een soort van fraudecarrousel bezig is waardoor er veel meer uitgaven gebeuren dan men kan verantwoorden, dan is het natuurlijk evident dat de waterprijs zou kunnen stijgen. Want dan werken ze niet meer budgetneutraal. Dat is een van de redenen die in het nieuwe decreet werd naar voren gebracht.

Ik denk dat de WaterRegulator altijd moet kunnen anticiperen. Ze zouden bijvoorbeeld de kost voor de aanleg van een waterleiding in een straat moeten kunnen vergelijken met andere watermaatschappijen. Als dat bij bepaalde maatschappijen veel duurder blijkt te zijn, dan zou een regulator kunnen ingrijpen. Maar dan heb je extra mensen nodig.

Ze hebben in 2015 ook expliciet twee extra personeelsleden gevraagd, maar ze hebben die niet gekregen van de regering. Maar misschien kunnen we constructief naar de toekomst kijken. We hebben een sterke regulator voor water en gas. Misschien moeten we in Vlaanderen het voortouw nemen voor één sterke onafhankelijke regulator voor water, stroom en gas. Bent u bereid om die piste binnen de Vlaamse Regering op tafel te leggen?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Met de WaterRegulator hebben we hier in het parlement nog niet zoveel te maken gehad, maar met de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) des te meer.

Ik steun dat model eigenlijk wel. De VREG reguleert, controleert, informeert en adviseert. De VREG gaat op voorhand na of de aangevraagde tariefmethodologie

en kosten te verantwoorden zijn. Ik zou het interessant vinden eenzelfde model te hanteren voor de WaterRegulator. Indien we dat willen doen, moet er een benchmark komen met de verschillende regulatoren en eventueel met het buitenland, maar dan is het van belang de WaterRegulator te versterken en de taakstelling uit te breiden.

Minister, bent u bereid daarin mee te gaan? Het is een gigantische uitdaging, want er gaan miljarden euro's om in de watermaatschappijen van dit land. Het is dan ook van belang een sterke controle en een sterke regulator te hebben. Bent u bereid hierin mee te gaan?

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): Voorzitter, het is duidelijk dat elke vorm van fraude, waarvan nu medewerkers worden beticht, ontoelaatbaar is. We moeten echter eerst afwachten wat de conclusies zijn van het onderzoek dat nu wordt gevoerd voor we met voorstellen naar het Vlaams Parlement stappen. Het gaat om een anonieme brief en we kunnen nog geen uitspraken over het waarheidsgehalte doen. De Watergroep heeft meteen actie ondernomen. De genoemde personen zijn voorlopig geschorst en een externe firma zal een doorlichting uitvoeren. Het Limburgs parket is eveneens op de hoogte gesteld.

Mijnheer Beenders, ik vraag me af wat de WaterRegulator nog meer zou moeten doen. Ik heb uw vraag gehoord, maar ik weet niet of de WaterRegulator meer mensen of meer middelen zou moeten krijgen om dit te reguleren. Het is niet de taak van de WaterRegulator om oplossingen voor fraudedossiers te vinden. Los van dit alles, wil ik nogmaals herhalen dat het gerecht hiervoor beter geplaatst is en dat ik niet vind dat de WaterRegulator een grotere rol hierin moet spelen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, op het eerste gezicht heeft De Watergroep goed werk verricht. De twee personen die worden beticht, zijn geschorst. Ik denk dat dit de juiste manier is om een externe firma haar onderzoek te laten uitvoeren. Ik denk dat dit de juiste manier is. Ik denk dat het nu belangrijk is het onderzoek af te wachten en er alles aan te doen om eventuele fraude in de toekomst verder uit te sluiten.

Minister, ik vind het goed dat u de interne controle verder zult verfijnen en de zaak goed zult opvolgen, maar uiteraard is iemand pas schuldig op het moment dat dit bewezen is. Laat ons even afwachten en de interne controle verder verfijnen.

Minister Koen Van den Heuvel: Ik denk dat het duidelijk is. De Watergroep heeft goed gereageerd. De interne audit wordt verfijnd en we hebben de regeringscommissaris de opdracht gegeven de zaak op de voet te volgen. Nu moet het gerecht zijn werk doen.

Ik heb een andere vraag gekregen, namelijk over de taakstelling van de WaterRegulator. Het voorval bij De Watergroep vormt veeleer een aanleiding om die problematiek beter te bekijken. De vraag is of de WaterRegulator niet een beetje proactiever de prijssetting van de watertarieven in Vlaanderen kan vergelijken, een benchmark kan opstellen tussen de verschillende watermaatschappijen in Vlaanderen en eventueel ook even over de grenzen kan kijken hoe dit in het buitenland verloopt. Ik wil dit, samen met de verantwoordelijken van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) zeker eens bekijken.

Dat is een uitdaging voor de komende maanden, want de elektriciteits-, gas- en watertarieven zijn natuurlijk heel belangrijk voor de Vlamingen. Het is dan ook de verantwoordelijkheid van een actieve Vlaamse overheid die watertarieven goed in

het oog te houden en te monitoren. We moeten ervoor zorgen dat de Vlamingen op de juiste wijze en tegen een juiste prijs over water kunnen beschikken.

Rob Beenders (sp.a): Minister, u hebt mijn vraag goed begrepen. Ik heb niet gevraagd dat de WaterRegulator zich zou bezighouden met het opsporen of het opvolgen van fraudedossiers.

Het was inderdaad een aanleiding om de WaterRegulator hier als forum te gebruiken. Ik verwijs naar de vraag die ze al geregeld hebben gesteld in adviezen aan de regering, namelijk dat ze eigenlijk meer slagkracht en ook wel wat meer middelen nodig hebben, zeker omdat ze na de zesde staathervorming meer taken hebben gekregen. Ik denk ook dat ze moeten anticiperen. Het model van de VREG is een goed model, waaruit we moeten leren. Het parlement heeft de bevoegdheid over die regulator. Het zou dan ook consequent en logisch zijn, mocht dit parlement ook de bevoegdheid krijgen over de WaterRegulator. Dan kan men op een consequente manier beleid voeren. Ik denk dat dat een mooie opdracht is voor de volgende legislatuur: streven naar een sterke, onafhankelijke regulator voor nutsvoorzieningen. Ik heb alleszins begrepen dat daar in dit parlement steun voor is. Minister, u hebt de oproep meegenomen. Ik hoop dat daar gevolg aan kan worden gegeven, maar dat zal dan voor de volgende legislatuur zijn. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Rik Daems aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over een nakende no-dealbrexit

ACTUELE VRAAG van Ward Kennes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de recente evoluties met betrekking tot de brexit

ACTUELE VRAAG van Matthias Diependaele aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de stand van zaken in het brexit-proces

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, voor alle duidelijkheid, ik had zelf geen actuele vraag ingediend, maar ik sluit me graag aan met een vraag om uitleg, en dat is natuurlijk omdat we straks ook nog het debat hebben over het voorstel van nooddecreet dat we vanuit de meerderheid zouden indienen met betrekking tot de stemming gisteravond in het Britse parlement.

Voor iedereen die houdt van politiek drama, is het brexitdebat in de Verenigde Staten, excuseer, in het Verenigd Koninkrijk, iets om duimen en vingers bij af te likken. Ook gisteren hebben we opnieuw gezien dat we daar qua debatten echt wel een punt aan kunnen zuigen. De amusementswaarde is echter recht evenredig met de mogelijke negatieve gevolgen die heel deze saga kan hebben, met name voor Vlaanderen. Ik verwijs naar de titel in Het Nieuwsblad: eigenlijk zal niemand zo hard worden getroffen door een harde brexit als Vlaanderen. We weten ondertussen dat er in het geval van een harde brexit mogelijk ongeveer 28.000 jobs verloren zouden gaan door de vermindering qua economische groei die we daardoor zouden hebben. Later vandaag zal het Britse parlement ook beslissen of men al dan niet nog zal proberen om een akkoord af te sluiten, of dat men daadwerkelijk deze keer heel duidelijk kiest voor die harde brexit. Het blijft dus zeer moeilijk om te volgen en in te schatten wat de komende dagen zullen geven.

We hebben vanuit Vlaanderen altijd gezegd dat we ons op alle mogelijke hypotheses hebben voorbereid, maar ondertussen zijn er ook vanuit de Europese Commissie

heel wat stappen gezet om ons nog beter voor te bereiden. Zij zouden ook die voorbereiding in de diverse lidstaten eindelijk wat meer moeten opvolgen.

Minister-president, vandaar dus mijn vraag: hoe kijkt u naar de jongste evoluties met betrekking tot de brexit? Op welke manier kan Vlaanderen zich verder voorbereiden en zich klaarstellen voor elke hypothese die zich de komende dagen en weken nog kan voordoen?

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Voorzitter, gelukkig roept u niet zoals die Britse voorzitter. Alhoewel, misschien zou dat nog leuker zijn. "Order, order!" Ik zie Peumans het zo al doen. Het zou toch eens een ander debat zijn hier in het Vlaams Huis, nietwaar?

Minister-president, gewoon een heel praktische vraag, wetende hoe het debat er daar aan toegaat. Eigenlijk vindt men daar voor niks een meerderheid. Dat is eigenlijk een beetje bizar. Ook vandaag zal dat volgens mij vrij bizar verlopen want de Britten wilden de Europese Unie onder druk houden met de dreiging van een no-deal, en vandaag gaan ze ervoor stemmen dat ze geen no-deal willen. Begrijp wie begrijpen kan.

Heel praktisch gesproken, we zullen straks een voorstel van nooddecreet bespreken. Daar zullen een aantal dingen in staan die decretaal moeten worden geregeld. We hebben het al vaak gehad over wat Flanders Investment & Trade (FIT) kan doen. Er is ook al 1,9 miljoen euro bijkomend in FIT geïnvesteerd sinds november vorig jaar, maar mijn inschatting is vandaag dat we toch nog bijkomend iets zouden moeten kunnen doen. Ik heb een heel praktisch voorstel. U hoeft daar niet meteen ja of neen op te zeggen. Mocht u daar wel al ja op kunnen zeggen, des te beter, natuurlijk. Ik denk heel concreet dat de schade bij heel veel Vlaamse bedrijven die te maken hebben met de Britse economie nu al merkbaar is. Het lijkt me echt wel wenselijk om binnen FIT bovenop wat u terecht al hebt gedaan een specifieke brexittaskforce op te richten van 20 tot 25 mensen die uitdrukkelijk exclusief 1 tot 2 jaar bezig zijn met al die bedrijven, die deze bedrijven begeleiden, die mee die marketing op zich nemen, die mee die markten blijven behandelen, die ook administratieve problemen mee oplossen, die nieuwe markten zoeken.

Ik heb er eens over nagedacht wat dit kan kosten: voor 1 miljoen euro – dat lijkt veel – heb je meteen een ploeg van 20 tot 25 professionals die fulltime het bedrijfsleven kunnen ondersteunen. Als je weet dat we daar 24 miljard export en duizenden jobs te verdedigen hebben, dan lijkt 1 miljoen euro mij echt wel niet te veel. Ziet u er wat in dat we nu per uitzonderlijke titel, boven op het nooddecreet, 1 miljoen euro vrijmaken om een specifieke brexittaskforce op te richten met 20 tot 25 goede professionals die het Vlaamse bedrijfsleven tijdens een of twee jaar intensief begeleiden?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): In het Verenigd Koninkrijk wordt er parlementaire geschiedenis geschreven. Een eerste minister lijdt twee keer een verschrikkelijke nederlaag, maar verliest alleen haar stem en niet haar positie.

Er liggen volgens de BBC zeven scenario's open. Voor ons is de vraag welke scenario's onze mensen zullen kunnen hanteren om hiermee om te gaan.

Er is veel gebeurd. Er is een brexittaskforce. FIT heeft allerlei zaken gedaan. Vorige week stelde de douane voor dat onze bedrijven een soort van pauze zouden inlassen meteen na de brexit. Ik denk dat het eerder het omgekeerde zou moeten zijn: dat de douane in het kader van de nieuwe situatie met een vorm van soepelheid zou omgaan met alle procedures. We moeten de situatie eerder omkeren. De

bedrijven moeten geen pauze inlassen, maar misschien moeten de overheidsdiensten tegemoetkomend en soepel omgaan met de nieuwe situatie om de zaken zo goed mogelijk te laten verdergaan.

Er wordt op Europees niveau ook een discussie gevoerd over of er iets mogelijk is om de landen die het meest zullen worden getroffen – Vlaanderen behoort daartoe – extra te ondersteunen. Op die discussie moet Vlaanderen blijven inzetten.

Het landschap evolueert zeer snel. Ik ben er zeker van dat u dat met uw medewerkers van dag tot dag en van uur tot uur opvolgt. Wat zijn de laatste elementen die u hebben bereikt en waarop u met de Vlaamse instellingen en de Vlaamse overheid een antwoord wilt bieden voor onze bedrijven en inwoners?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Dames en heren, dit is inderdaad brandend actueel. Zoals de heer Diependaele zei, is er weer een nieuw hoofdstuk geschreven in het klassieke drama. Gisteren is het voorstel van overeenkomst, waarover nog nachtelijk was onderhandeld, verworpen. Vandaag volgt er een tweede stemming, waarvan ik hoop dat ze ertoe leidt dat een no-dealscenario verworpen wordt, want 'no deal is a bad deal'. We weten dat heel goed. Als dit wordt verworpen, komt er morgen een nieuwe stemming. Het is een drietrapraket. Er wordt dan gestemd over een eventuele verlenging van de termijn van artikel 50.

Om in te gaan op dit laatste: ik sta daar principieel positief tegenover, maar ik sta op de lijn van de hele Europese Unie dat het duidelijk moet zijn wat de Britten willen. What to do? Waarom de termijn verlengen?

Persoonlijk vind ik dat de Britten er goed aan zouden doen om minstens een van hun rode lijnen te laten vallen. Mij lijkt de beste rode lijn om te laten vallen: ermee akkoord gaan om in een douane-unie te stappen. Dan hebben ze ongeveer alles binnen wat ze willen. Dan hebben ze geen vrij verkeer van personen meer. Dan hebben ze geen vaste bijdrage aan het EU-budget. Dan vallen ze niet onder de jurisdictie van het Europees Hof van Justitie. Dan is er de facto een oplossing voor de grens tussen de Ierse Republiek en Noord-Ierland. Ze maken dan deel uit van een douane-unie en kunnen geen eigen handelsverdragen sluiten, maar 55 procent van hun export is gerelateerd aan de Europese Unie. Ze zouden heel spoedig ervaren welk verschil het maakt – met al mijn respect voor het VK als lidstaat – om zulke verdragen te onderhandelen vergeleken met de grote economische macht van de Europese Unie.

Ik hoop dat zij op een of andere manier een stap zetten, want het standpunt dat ook nog is vertolkt door Barnier en anderen is dat om de termijn te kunnen verlengen er een concreet voorstel op tafel moet liggen. Er mag niet zomaar een beetje tijd worden gerektd.

Wat zijn de noodzakelijke maatregelen? Ik hoop dat hier straks het nooddecreet wordt goedgekeurd. Zowel Europees, federaal als deelstatelijk worden die maatregelen genomen inzake sociale zekerheid, fiscaliteit, verblijfsrecht enzovoort. De Vlaamse Regering krijgt daarbij een machtiging om in te korten of te verlengen, omdat wij het koppelen aan reciprociteit.

Wat het Verenigd Koninkrijk doet, is heel belangrijk. Ik heb zelf de Vlaamse Regering al een besluit laten treffen met betrekking tot de strategische goederen. Er moet er nog een komen voor de Britten die werken voor de Vlaamse overheid. Collega Homans zal nog aan het Vlaams personeelsstatuut (VPS) moeten sleutelen om die rechten, nog eens op voorwaarde van de reciprociteit, te verzekeren.

Voor de rest moet er op het vlak van decreten en besluiten niets gebeuren. We hebben heel veel geïnvesteerd in FIT. We hebben veel geïnvesteerd in onze

vertegenwoordiging in Londen. Collega Daems, met die versterkingen zijn wij goed gewapend om het aan te pakken.

Er is deze week verschenen dat we minder investeringen zouden hebben aange trokken. Dit klopt dus niet. Vlaanderen heeft er 25 binnengehaald. We hebben ook meegewerkt aan de 18 die naar Brussel zijn gegaan. Het zijn vooral verzekeringen. We hebben heel goed werk gedaan. Met de versterking die we hebben doorgevoerd, zijn we goed gewapend.

Collega Kennes, ik ben het met u eens: de oproep tot pauze van het hoofd van de douane begrijp ik niet. We moeten niet aan onze mensen zeggen dat ze moeten stoppen met exporteren. Natuurlijk moet de federale overheid ervoor zorgen dat er personeelsleden zijn. De aanwervingen voor de douane lopen. Ik hoor van mijn administratie – en ik hoop dat het niet klopt – dat het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) nog geen enkele aanwerving heeft gedaan. De fytosanitaire controles zullen echt wel moeten gebeuren. Het wordt bijzonder kort dag daarvoor.

De laatste evolutie, en heel belangrijk voor ons, is dat de Britten vandaag eenzijdig hebben bekendgemaakt dat zij voor 87 procent van de goederen een nultarief zullen hanteren. Ik heb de teksten opgevraagd en gekregen. Ik zie er al minstens één grote 'caveat' in: voedsel valt er niet onder, terwijl wij een van de grote voedings-exporteurs zijn. Ik heb mijn mensen dus gevraagd om snel een analyse te maken. Vrijdag zullen we hierover interfederaal overleg hebben. Ik roep ook de Europese Commissie op om dit heel grondig te onderzoeken, want dat is rekening houden met een no-deal, met een harde brexit.

De Europese Commissie zal moeten nagaan wat daar tegenover staat en hoe wij omgaan met die douanetarieven. Het lijkt erop dat de Britten zeggen dat ze wat voor hun verwerkende nijverheid belangrijk is, op nul gaan zetten zoals toelevering van auto-onderdelen zodat de autoproducenten niet vertrekken. We moeten dat heel goed onderzoeken vanuit onze belangen. Het is een laatste bijkomende topprioriteit waarmee ik niet wil zeggen, collega Daems, dat we het niet moeten onderzoeken.

Ik ga uw vraag bespreken met FIT. Ik kan er nu niet op antwoorden, maar ik heb het gevoel dat onze mensen, ook in de buitendiensten, zeer goed zijn geplaatst om onze bedrijven te helpen. Als we natuurlijk komen tot situaties waarbij er groten-deels nultarieven zijn en waarbij, hoop ik ook, regelgevende afstemming gebeurt – wat we hebben met Canada en CETA –, dan versoepelt de situatie wellicht enigszins. Het is allemaal koffiedik kijken.

Vandaag is er dus een tweede stemming. Morgen komt er hopelijk een derde. Als het vandaag faliekant afloopt, dan is het uiteraard over en uit. Dan is er een 'no deal' en een harde brexit, met alle chaotische gevolgen van dien. Wij hopen op het beste, maar we bereiden ons tegelijkertijd voor op het ergste.

Matthias Diependaele (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Het is moeilijk om vanuit Vlaanderen de brexit toe te juichen. Weinig mensen zijn er voorstander van, maar het is natuurlijk niet onze keuze. Het is een keuze geweest van de Britse democratie en wij moeten die respecteren. Het is dan wel zeer verleidelijk om te zeggen: 'Put your money where your mouth is' en zorg zelf dat je je boeltje op orde krijgt. Het enige probleem is dat de Britten niet enkel en alleen debatteren over hun eigen welvaart, maar deels ook over onze welvaart. Dat is natuurlijk een zeer moeilijke positie.

Ik sluit me dan ook graag aan bij de collega's en de minister-president. Wij zijn nog altijd voorstander van het sluiten van een ordelijk akkoord. We kunnen alleen maar hopen dat het Britse parlement dit vandaag opnieuw uitspreekt en dat men nog steeds bereid is om op zoek te gaan naar een akkoord.

Minister, ik wou bijkomend nog vragen naar de uitspraken over het feit dat Vlaanderen onvoldoende inspanningen zou hebben gedaan om bepaalde van die ondernemingen naar Vlaanderen te halen. Daar is deels al op geantwoord. Dank u wel.

Rik Daems (Open Vld): Minister-president, dank dat u mijn voorstel bekijkt om te spreken met FIT. Het is een beetje vanuit de invalshoek 'beter genezen dan voorkomen'. Mij lijkt het geen kwaad te kunnen om te veel mensen in te zetten, eerder dan te weinig. Ik denk persoonlijk, de internationale economie vanuit de praktijk wat kennende, dat het bijzonder chaotisch zou kunnen worden.

Nota bene, die 'farce' van 87 procent nultarief is natuurlijk niet hetzelfde als over hoeveel waarde dat gaat. Want die 13 procent zou wel eens de helft van de waarde kunnen zijn. Ik denk trouwens dat dat het geval is. Dat is ook een element dat niet gunstig is in het debat vandaag, want er zullen wel een aantal brexiteers zeggen dat er geen probleem is.

'Een nultarief? Laat ons nu maar een 'hard brexit' doen, het is toch geregeld.' Dat is allemaal nog niet zo zeker. Nogmaals: 1 miljoen euro om 24 miljard euro te beschermen is niet overdreven. Het kan met artikel 19 van het Rekendecreet meteen worden ingevoerd. Dus alvast dank dat u het bekijkt. Ik zou het persoonlijk echt wel doen.

Een korte bedenking. We zeggen altijd dat artikel 50 kort moet zijn en met voorwaarden. De Britten gaan nu geen voorwaarden kunnen geven. Volgens mij is het onmogelijk dat die Britten nu plots met iets gaan komen om op korte termijn binnen artikel 50 met een kleine verlenging toch een oplossing te hebben. Ik zou het hopen.

Ik wil een kleine lans breken – het is geen standpunt: misschien is het niet zo gek om artikel 50 te gebruiken en langer te laten duren waardoor de Britten verplicht zijn mee te doen met de Europese verkiezingen en waarbij de Europese verkiezingen in Engeland wel eens een soort van referendum zouden kunnen zijn. Ik geef dat gewoon mee als een politieke redenering. Ik vraag u daar geen mening over. Ik wil dat even kwijt. Misschien zou dat wel eens een catharsis kunnen zijn binnen Groot-Brittannië.

Ward Kennes (CD&V): De verlenging van artikel 50 lijkt alleen zinvol als er nieuwe elementen zijn natuurlijk, als men bereid is om iets nieuws op tafel te leggen en niet alleen om puur de pijn te rekken.

Een sector die zwaar getroffen wordt – u hebt ernaar verwezen – is de landbouw. Als de fytosanitaire aanpassingen niet tijdig gebeuren en als het nultarief daar niet op van toepassing is, dan zal de Vlaamse landbouw zwaar getroffen worden. Dan is mijn vraag, die ook in het begin gesteld werd rond de Europese maatregelen, om de landen en regio's die zwaar getroffen worden extra te ondersteunen, daarbij zeker ook de landbouw mee te nemen en te kijken wat er in het kader van de Europese samenwerking specifiek daarvoor kan gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Minister-president, u hebt al een mooie intrede gedaan door te zeggen dat dit een klassiek drama is. Niemand hier wilde die brexit. We hebben er niet voor gekozen. Ik denk dat men kamerbreed akkoord gaat dat we er in Vlaanderen en België wel degelijk alle belang bij hebben om met een deal in schoonheid te eindigen, om dan aan een nieuwe episode te kunnen beginnen. Maar het ziet er niet naar uit. Daarom is het heel terecht dat deze vragen vandaag worden gesteld. Dat we niet veel kunnen doen, is ook een realiteit. Zowel de federale overheid als wijzelf zijn afhankelijk van Europa. We moeten het goed opvolgen.

Ik had in het begin heel veel kritiek op het feit dat de voorbereiding van de brexit door FIT niet goed op gang was gekomen. Mijnheer Daems, als u de website van FIT

opent, zijn het niet alleen FIT-agenten die klaar staan maar ook het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en Enterprise Europe Network. Het is allemaal heel concreet. Ik denk dat het nu niet op een individueel niveau van een bedrijf is, maar dat het een globaal pact is. Inderdaad, jullie hebben een nooddecreet neergelegd. Ik heb het voorstel net gemaild gekregen. Ik ben zeker bereid om te kijken wat daar in staat om hier kamerbreed een signaal door te sturen naar de federale overheid en ook naar Europa dat het voor ons niet 5 voor 12 is maar bijna 5 na 12.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik heb een korte reactie op de heer Diependaele. Hij zegt dat het allemaal onvoorspelbaar is wat er aan het gebeuren is. Ik ben het daar niet helemaal mee eens.

Zeker wat er de laatste maanden gebeurt, is heel voorspelbaar. Het afwijzen van de deal gisteren was voorspelbaar. Het is ook voorspelbaar dat er vandaag gestemd zal worden tegen een no-deal in Engeland en dat er morgen zal worden gestemd voor uitstel. Dat maakt het wel interessant omdat op dat moment, als er een uitstel komt, natuurlijk een antwoord komt van Europa en daar voorwaarden aan kunnen worden gesteld. Dan is de vraag welke voorwaarden Europa dan moet stellen. Minister-president, wat kunnen wij suggereren aan Europa?

Ik denk dat die voorwaarde niet inhoudelijk mag zijn. Minister-president, u zegt dat u voor een douane-unie bent. Dat is zowat het standpunt van Labour. 'Corbyn en Bourgeois: één strijd!' Ik denk dat het belangrijk is dat we niet zozeer een inhoudelijke voorwaarde stellen maar wel een procedurele. Ik denk met name dat het kan dat Europa zegt: zorg voor een oplossing die u zelf ziet – uiteraard binnen de grenzen van wat Europa wil of wat voor Europa haalbaar is – en leg dat voor aan uw bevolking. De politieke klasse op dit moment in het Verenigd Koninkrijk heeft het volledig verbrod. Het is belangrijk om de mensen er opnieuw bij te betrekken, de burgers opnieuw te betrekken. Een 'people's vote' kan dus een voorwaarde zijn van Europa om de verlenging te doen.

Minister-president Geert Bourgeois: Eerst en vooral, collega Turan, bedankt voor uw steun aan het nooddecreet dat zal worden voorgelegd. Ik denk dat het uiterst belangrijk is dat we die maatregel nemen. Laat ons wel wezen, collega's, ook collega Vanbesien: mijn eerste optie is dat er geen brexit komt. Alles wat we daartoe kunnen doen, moeten we ook doen. Als er dus op een of andere manier een verlenging komt om tot een akkoord te komen, of als er een nieuw referendum komt, dan is dat voor mij het allerbeste. Dat referendum kan expliciet zijn – zoals door Corbyn voorgesteld wordt: als de no deal verworpen wordt, zal er gestemd worden over de vraag of er een nieuw referendum komt. Maar het kan ook impliciet, door middel van nieuwe verkiezingen, waarbij elk kandidaat-parlementslid in zijn constituency zegt: ik ben voor of tegen. Ik hoop, en ik heb dat van meet af aan gezegd, dat de Britten tot inkeer komen en bij de Unie blijven. Dat is voor iedereen de best mogelijke oplossing.

Als ik het heb over een douane-unie, dan is dat niet de ideale oplossing, maar dan is dat 'second or third best', rekening houdend met hun zeer extensieve interpretatie van dat referendum, namelijk: we verlaten de Unie, we gaan niet in de status van Noorwegen, we gaan niet in de status van Zwitserland, we gaan zelfs niet in de status van Turkije. Dan zeg ik, om toch minstens met de Britten verder een bepaalde vorm van gemeenschap te hebben: laat ons toch minstens gaan voor de status die Turkije heeft, die eigenlijk alle objecties die geformuleerd worden met betrekking tot de status van Groot-Brittannië ondervangt. Ik heb ze opgesomd: vrij verkeer van personen, jurisdictie van het Hof, vaste bijdrage aan de Europese begroting, grens Noord-Ierland-Republiek. Alleen zitten zij dan in het framework waarbij ze met ons handelsakkoorden sluiten. Dit is absoluut niet mijn beste optie.

Dit wil ik verduidelijken. Komt er op een of andere manier een referendum – expliciet of impliciet – of een stemming in het parlement waarna ze blijven, dan denk ik dat we allemaal zullen juichen en zeggen dat dit een goede zaak is. Maar die beslissing ligt bij hen. Ik stel wel vast dat er nu tenminste in de hele Unie een eensgezinde houding is: als er over verlenging gepraat wordt, moet dat aan iets concreets gekoppeld zijn, of dat nu procedureel is of inhoudelijk. Er zal een signaal moeten komen.

Ik heb gezegd dat een signaal zou kunnen zijn: we willen in een douane-unie blijven. Dat zal een van de amendementen zijn die voorligt. Ik heb al diverse keren aan de Britten die ik ontmoet heb voorgesteld om tot die optie te komen. Maar voor mij blijft het belangrijk dat we de best mogelijke oplossing kunnen bereiken.

Ik denk, en ik herhaal het, dat wij zeer veel effectieven in lijn gebracht hebben. We gaan nu eerst en vooral bestuderen wat die 78 procent betekent want inderdaad is bijvoorbeeld textiel bij ons zeer sterk opengesteld. Dat is in percentage van blootstelling aan de Britse markt, als ik me goed herinner, de grootste. Als ik me goed herinner, gaat 1 op de 3 vierkante meter tapijt die we maken in Vlaanderen naar het Verenigd Koninkrijk. Dus in termen van blootstelling aan de gevolgen van een brexit is het niet zo dat je altijd moet kijken naar het volume van de export, je moet kijken naar het percentage dat blootgesteld is aan de brexit. Dus ik vraag nu aan mijn administratie om die voorstellen snel te bekijken, om te zien waar onze belangen liggen. Vrijdag zitten we samen met het federale niveau. Dit moet uiteraard ook Europees aangepakt worden, nogmaals, in de hoop dat het allemaal niet zo ver komt.

Uiteraard, collega Kennes, waar we maatregelen vragen aan Europa in geval van een no deal, heb ik ervoor gepleit dat er een fonds opgericht zou worden dat steunmaatregelen opent. Uiteraard zullen landbouw en voeding daaronder vallen. Er zijn een aantal staten en regio's die enorm blootgesteld zijn aan de gevolgen van een brexit. U weet dat ik er ook voor pleit om het globalisatiefonds uit te breiden naar kmo-bedrijven, niet alleen naar bedrijven boven de vijfhonderd werknemers.

Ik heb ook gevraagd of er gefocust en beperkt in de tijd kan worden gewerkt aan de regels inzake staatssteun.

Inzake de discussie gevoerd door graaf Buysse: ik ben het absoluut niet eens met zijn pleidooi. Het zou z gezegd aan de versnippering in België liggen dat er minder effectief en efficiënt is gewerkt. Dat is helemaal niet zo. FIT heeft uitstekend werk geleverd. We hebben 25 bedrijven binnengehaald, in Brussel zijn er 8 binnengehaald en die zitten vooral in de verzekeringssector. Voormalig federaal minister Van Overtveldt heeft daar heel veel werk voor verricht. FIT heeft ook meegewerkt aan het binnenghalen van die bedrijven.

Het is natuurlijk zo dat sommige landen een betere positie hadden. Ik weet al bijna vanaf dag één dat advocatenkantoren uit London naar Ierland zijn getrokken: dezelfde taal, hetzelfde rechtstelsel, en binnen de Europese Unie met de bedoeling om verder te kunnen pleiten voor het Europees Hof van Justitie. Luxemburg heeft, hoe je het ook draait of keert, zijn troeven in de banksector die beter zijn dan in andere landen. Nederland heeft een voordeel binnengehaald door het Medicijnagentschap binnen te halen. Daar zijn bedrijven aan gerelateerd. België heeft dat niet binnengehaald.

Mijn administratie heeft berekend dat we vergeleken met Nederland – we moeten de schaal bekijken, Nederland is een veel groter land met veel meer inwoners – minstens even goed, zo niet beter scoren inzake het aantrekken van investeringen uit het Verenigd Koninkrijk. Op dit ogenblik zijn er 25 binnen in Vlaanderen en we zitten nog met 80 leads. Er zijn nog bedrijven die net als wij, wereldwijd wachten op wat er exact zal gebeuren op het uur nul van 30 maart.

We nemen al die zaken mee. Vanaf dag één is dit voor mij een topprioriteit geweest. Ik heb op alle mogelijke vlakken daarvoor interventies gedaan en actiegevoerd op Europees vlak, op bilateraal vlak, met Barnier, met de Europese Commissie, met heel veel Britse remainers en brexiteers. Ik ga verder, samen met u allen, alles blijven doen om onze belangen en onze welvaart te verdedigen. Het gaat over ontzettend veel jobs. De universiteit van Leuven heeft berekend dat we bij een harde brexit tot 2,6 procent van ons BNP en tot 28.000 jobs verliezen. Daarom zeg ik aan de Europese Unie dat ze in dit geval ook solidariteit moet betonen. Dit zijn externe schokken die je niet zomaar verwerkt.

Er is heel veel onzekerheid. We verwachten en hopen alleszins allemaal dat een no-deal zal worden verworpen. Wat de dag van morgen brengt, welke stemming er morgen zal zijn, moeten we opnieuw afwachten. Na morgen gaan we hopelijk enige klaarheid zien: wordt de termijn verlengd? Onder welke voorwaarden? Waar kunnen we naartoe werken?

Dit belet niet dat we ondertussen alle hypothesen onder ogen nemen en werk maken van alle mogelijke hypothesen na 29 maart.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Minister-president, ik ben het alvast eens met uw laatste stelling dat we alle mogelijke hypothesen moeten openhouden. Mijnheer Vanbesien, ik ben altijd zeer voorzichtig met profeten van het verleden. De laatste twee jaar zijn er al verschillende zaken voorspeld geweest. Alleen al de keuze die de Britten hebben gemaakt in het referendum, had niemand voorspeld.

Als de beslissing nog kan worden teruggedraaid, dan zou dat een mooie zaak zijn, maar dan gaat dat wel binnen Groot-Brittannië met een voldoende grote meerderheid moeten zijn. Ik kan me weinig geslaagde huwelijken voorstellen waarbij een van de partners de arm wordt omgewrongen om in het huwelijk te blijven. Dat lijkt me zelden een gezonde situatie.

We gaan er wel eens aan voorbij dat er niet alleen een heel gespleten situatie is in de Britse politiek, maar ook in de volledige Britse maatschappij. Dat is een uitdaging die Groot-Brittannië zal moeten aanpakken, maar waar ze toch heel omzichtig mee moeten omgaan.

In elk geval blijft het onze taak om de belangen van de Vlamingen, van de Vlaamse ondernemers en Vlaamse burgers te beschermen. Daarover gaan we straks een nooddecreet voorleggen om de grootste problemen te ondervangen.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Voorzitter, Corbyn en Bourgeois, dat is een mooi koppel, dat is een beetje zoals Wouter en de Tories. Misschien is dat nog wat erger, maar kom. Alhoewel, daar ben ik nog niet zo zeker van, want soms verdedigt hij stellingen die in die richting gaan, en nu zijn ze aan het nadenken over dewelke.

Dit intermezzo was om uw aandacht te trekken, en dat is ook gelukt.

Voorzitter, minister-president, het voorstel dat ik daarnet heb gedaan, gaat niet over het aantrekken van investeringen. FIT doet echt wel zijn werk om investeringen aan te trekken. Zoals collega Turan zei, valt daar niets aan op te merken. U hebt de budgetten ook vrijgemaakt.

Het punt dat ik wil maken, is dat het beter is om nu toch die stap méér te zetten. Het kan geen kwaad en het is een relatief kleine investering om bedrijven die kleiner zijn rechtstreeks bij te staan in hoe ze die markt moeten benaderen. Daarover

gaat het. Soms zal dat zijn: een markt beschermen na Groot-Brittannië. Maar het kan ook zijn: een nieuwe markt vinden.

In die zin ben ik dus blij dat u het minstens wilt overwegen. Het gaat wat mij betreft over 20 tot 25 goede professionals. 1 miljoen euro budget is niet zoveel. Artikel 19 van het Rekendecreet laat dat toe.

Ik dank u dus om dat te bekijken. En ik wacht met aandacht op het resultaat van het gesprek dat u ter zake met FIT zult voeren.

Ward Kennes (CD&V): Minister-president, het is terecht dat u dit met uw mensen en de medewerkers van FIT, VLAIO enzovoort van in het begin hebt opgevolgd, dat u ook in de Europese contacten steeds hebt benadrukt dat dit voor Vlaanderen een cruciaal dossier is, en dat extra steun, onder andere in de vorm van mogelijke afwijkingen van regels rond overheidssteun, verantwoord is. De situatie vereist en verantwoordt dit echt.

Mocht er een nieuw referendum komen, zou de uitslag misschien anders kunnen zijn, ook als de mensen hetzelfde stemmen, alleen al omdat er 2 miljoen nieuwe kiezers zijn bijgekomen sinds het fatale brexitreferendum. In die nieuwe generaties is er een veel groter Europees aanvoelen. Die mensen voelen zich enorm bedreigd wat hun toekomst betreft. Ik denk dat dat bij onze jonge generaties niet anders is, dat zij op een heel andere manier naar de Europese toekomst kijken. En alleen als die mensen ook de kans zouden hebben om vandaag in het Verenigd Koninkrijk mee hun toekomst te bepalen, denk ik dat het resultaat anders zou kunnen zijn.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bart Dochy aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de procedure voor de afhandeling van rampenschade

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de stormschade van het voorbije weekend en de opstart van de procedure tot erkenning als algemene ramp

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, beste collega's, minister-president, sinds 1 juli 2014 is Vlaanderen bevoegd voor het erkennen, afhandelen en uitbetalen van rampenschade. U hebt indertijd de koe bij de horens gevat en op 3 juni 2016 hier een decreet laten goedkeuren om de procedure aan te passen, net als een aantal criteria. Maar u hebt vooral met de uitvoeringsbesluiten de procedure vereenvoudigd, geautomatiseerd, om ervoor te zorgen dat de afhandeling snel en efficiënt kon gebeuren – en dat is ook het geval.

In 2016 werd viermaal een ramp erkend. 6537 dossiers werden toen aangevraagd en zijn behandeld door uw diensten. Ondertussen zijn we anderhalf jaar verder. U hebt ooit de ambitie uitgesproken om tegen eind 2018 al die uitbetalingen te doen.

Ondertussen werden ook een aantal bijkomende rampen erkend, onder andere in 2018. Maar er is ook de vraag, die u terecht stelt, om te onderzoeken in welke mate de storm van het voorbije weekend als ramp kan worden erkend.

Minister-president, zijn de uitbetalingen van de rampen uit het verleden reeds allemaal gebeurd?

Zijn er in de procedure eventueel nog elementen die kunnen worden verbeterd, aangepast, om ze nog wat efficiënter te maken en op die manier klaar te zijn voor de toekomst?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, in tegenstelling tot de vorige collega wil ik het vooral hebben over de zware stormwinden die de voorbije zondag over Vlaanderen zijn geraasd. Uit mijn provincie Limburg over het centrum van Vlaanderen tot helemaal in uw provincie West-Vlaanderen hebben we in de nieuwsuitzendingen beelden gezien van mensen die zware schade hebben ondervonden door die storm. Die mensen rekenen er misschien zelfs al op dat ze daarvoor eventueel zullen worden vergoed.

Het is goed dat we die mensen wijzen op de procedure die moet worden gevolgd, maar ook op het feit dat ze toch wel enig geduld zullen moeten oefenen indien zij eventueel recht zouden hebben op een vergoeding. Want de procedure die nu in gang wordt gezet, is behoorlijk tijdrovend. Mensen moeten – en het is belangrijk dat u hen daarop wijst – in eerste instantie hun schadegeval melden aan de gemeente, aan het bestuur van de gemeente waarin ze wonen.

Vervolgens gaan die gemeenten allerlei gegevens verzamelen om dan een erkenningsaanvraag in te dienen bij het Vlaams Rampenfonds. Daarna volgt een onderzoek van het weersfenomeen, met onder andere adviezen van het Koninklijk Meteorologisch Instituut van België (KMI) en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). En dan komt de beslissing uiteindelijk op de tafel terecht van de Vlaamse Regering, zodat die het weersfenomeen eventueel als ramp kan erkennen. Pas na de publicatie van de beslissing in het Belgisch Staatsblad hebben mensen een periode van 3 maanden om de aanvraag tot schadevergoeding in te dienen.

Zoals collega Dochy heeft gezegd, zijn er deze legislatuur al een aantal rampen erkend. We hebben ook gezien dat er heel wat tijd over gaat vooraleer mensen uiteindelijk een eventuele vergoeding krijgen. Ik wil van u in eerste instantie weten, minister-president, of de procedure om de storm van afgelopen zondag als ramp te erkennen, officieel in gang gezet is.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik merk een terechte betrokkenheid van de collega's bij het probleem van de rampen, ook die van afgelopen zondag.

Wat de rampen in 2016 betreft waarover u het had, collega Dochy, waaronder die enorm zware periode van regenval, daar zijn meer dossiers over ingediend. 6774 dossiers, om precies te zijn. Ik heb altijd gezegd dat we die tegen eind 2018 zouden afronden en dat is ook gelukt. Eind 2018 was er voor 5 procent van de dossiers nog geen uitbetaling geweest, maar het ging dan om betwiste of onvolledige dossiers, waarover er nog discussie was met experts. Daar wordt aan gewerkt en vandaag gaat het nog om 3 procent van de dossiers. Ik hoop dat die zo snel mogelijk afgerond zullen zijn.

Om tot een onmiddellijke regeling te komen, moet je natuurlijk met twee partijen akkoord gaan. Er is meer dan 101 miljoen euro uitbetaald en in 97 procent van de gevallen is er een uitbetaling geweest. Dat is trouwens allemaal gebeurd onder de oude wet.

Kunnen we de nieuwe wet verbeteren? Het is nog wat vroeg om daarop in te gaan en om de nieuwe wet al te evalueren. Ik denk dat dat pas kan gebeuren nadat we gezien hebben hoe de nieuwe afhandeling op het terrein werkt. Ik heb alles in het werk gesteld om ervoor te zorgen dat de procedure sneller gaat. De gouverneur

hoeft niet meer tussen te komen, terwijl die vroeger tweemaal moest tussenkomen. Er hoeft geen expert meer aangesteld te worden om een dossier in te dienen. We gaan uit van facturen die we beoordelen en aanvaarden. Pas bij discussie komen experts tussen. De procedure moet dus sneller kunnen verlopen.

Collega Janssens, u hebt de procedure correct geschetst. Het is inderdaad zo dat gemeenten nu eerst moeten melden dat er schade is op hun grondgebied. Ik vrees dat het in dit geval over heel wat steden en gemeenten zal gaan, gelet op de storm. Daarna zal het KMI kijken – en dat moet gedetailleerd gebeuren – of er inderdaad stormwinden van 120 kilometer per uur gemeten zijn. U weet ook dat die meetpunten niet overal zo fijnmazig zijn dat je er uitsluitend op kunt vertrouwen. Dat is ook de reden waarom het Vlaams Rampenfonds bijkomend onderzoek uitvoert aan de hand van foto's en verslagen. Daarna komt het op de tafel van de Vlaamse Regering terecht, die de ramp erkent, waarop het besluit gepubliceerd wordt en mensen drie maanden de tijd hebben om een aanvraag in te dienen.

Ik heb gevraagd om ook deze ramp opnieuw zo snel en diligent mogelijk af te werken. Er zijn echter termijnen die je in acht moet nemen en we moeten enige soepelheid aan de dag leggen. In bepaalde gemeenten zijn er de vorige keer fouten in het proces geslopen, maar het gaat natuurlijk om belangen van mensen. Nu is er die periode waarin we vragen aan gemeenten om te melden of er schade is en ik denk dat elke gemeente ondertussen weet dat ze schade moet melden. Het is nu aan hen om dat te doen. Daarna moeten al die individuele dossiers volgen en komt de procedure op gang.

Kortom, de eerste fase van de procedure, de periode waarin gemeenten eventuele schade melden, is nu gestart. Daarna voltrekt de procedure zich zoals dat gebeurd is met de ramp van 2018.

Bart Dochy (CD&V): Ik kan het enkel een prestatie noemen van u en uw administratie dat het gelukt is om de afhandeling tegen eind 2018 af te ronden. Het lijkt misschien een lange periode, maar het is een ongelooflijk monnikenwerk om dit allemaal te doen. De procedures moeten ook gevolgd worden.

De huidige vaste termijnen in de procedure zullen er inderdaad misschien voor zorgen dat het wat sneller kan verlopen maar de bedoeling van de vraag van vandaag is om het nogmaals onder de aandacht te brengen van de gemeenten. Een persbericht is goed, een vraag hier is ook goed, maar misschien zijn er nog andere communicatiemogelijkheden, want de termijn van de gemeenten is een termijn van orde, dertig dagen, waarbinnen de aanvraag effectief moet gebeuren. Het zou spijtig zijn, in het belang van de individuele getroffensten, dat gemeenten eventueel over het hoofd zouden zien om een dergelijke aanvraag in te dienen.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, de heer Dochy spreekt over een periode van dertig dagen waarin de gemeenten tijd hebben om een erkenning aan te vragen, maar ik denk dat dat een periode van zestig dagen is, als ik het uitvoeringsbesluit goed heb gelezen. In een bericht op uw website is ook sprake van dertig dagen, maar dat moet in mijn ogen zestig dagen zijn.

Ik wil me verder aansluiten bij uw oproep tot enige soepelheid. Sinds 1 maart 2017 is de nieuwe regelgeving van kracht. Er was die ramp van mei-juni 2018, maar pas in december heeft de Vlaamse Regering een beslissing genomen die in februari van dit jaar in het Belgisch Staatsblad is gepubliceerd. Dat is een periode van acht à negen maanden na de vaststelling van de ramp. Na de regenval van mei-juni duurde het dus nog een periode van negen maanden voor de regering een beslissing kon nemen. U weet dat die nieuwe regelgeving er onder meer is gekomen om sneller te kunnen vergoeden. Minister-president, vindt u acht, negen maanden tot een jaar een redelijke termijn om uiteindelijk tot schadevergoeding te kunnen overgaan?

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): De collega's zijn heel alert om nu al een vraag te stellen over de storm van zondag, maar uit het antwoord van de minister-president leid ik af dat ook de Vlaamse Regering zeer alert is. We zien inderdaad dat de vorige storm nog volgens de oude procedure is afgerond. Die is voor 97 procent afgewerkt, dat is toch wel een prestatie op relatief korte termijn.

Daarnaast hebben we nu de lakmoesproef voor de nieuwe procedure. We zullen zien hoe die verloopt. Sowieso zal die sneller en vlotter verlopen, dat ziet men als men de procedures naast elkaar legt. Dat is trouwens een kenmerk van veel van de bevoegdheden die worden overgeheveld. De Vlaamse Regering evalueert die zaken en zorgt daarbij vaak voor een grote efficiëntiewinst.

Naast snelheid is het ook belangrijk dat het dossier van mensen die hier een beroep op moeten kunnen doen, op een goede manier wordt afgehandeld. Snelheid alleen is niet voldoende, er moet ook goed en punctueel worden gewerkt.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijn excuses, mijnheer Janssens, u hebt gelijk, er was inderdaad een fout geslopen in het bericht van de administratie dat ik had overgenomen. In het uitvoeringsbesluit staat inderdaad zestig dagen en niet dertig dagen. Misschien moeten we die termijn bekijken in de toekomst. Het zijn publieke overheden, misschien moeten we zeggen dat dertig dagen volstaat, dat kan een punt van evaluatie zijn. Ik ga ervan uit dat steden en gemeenten de wet kennen, maar er is geoordeeld dat het zestig dagen moest zijn. We kunnen dat bekijken op het moment dat er een evaluatie komt, maar het is te vroeg om dat nu te doen.

Wat de ramp van 2018 betreft, is er heel snel en zorgvuldig gewerkt, mijnheer Janssens. De regenval was op 21 mei 2018. Het laatste advies dat we hebben ontvangen van het KMI, dateert van 18 september; daarna heeft het Rampenfonds nog aan de hand van foto's, aangiftes en verslagen onderzoek moeten doen. De meetpunten van het KMI en de Vlaamse Milieumaatschappij in dit geval zijn niet zo fijnmazig dat men op elk punt kan meten. Er zijn in sommige gemeenten ook plaatsen waar die rukwind meer dan 120 kilometer per uur ontwikkelt terwijl dat in andere gemeenten niet zo is. Ik sluit me aan bij de heer Cordy dat men daarin zorgvuldig te werk moet gaan.

Het laatste advies dateert dus van 18 september. Daarop is nog onderzoek verricht door het Rampenfonds. Ik heb advies gekregen van de Inspectie van Financiën op 27 november. Er was een begrotingsakkoord op 17 december en op 22 december zijn we overgegaan tot erkenning. De publicatie in het Belgisch Staatsblad hebben we niet in handen en gebeurde op 28 februari. De termijn loopt vanaf 1 maart; ik hoor dat er al een tiental aangiftes binnen zijn die zo snel mogelijk zullen worden verwerkt.

Kan dat in de toekomst nog sneller? Ik sta daar open voor, dat moet zeker worden bekeken.

Ik wil aansluiten bij de woorden van collega Dochy. Ik had immers geen mensen voor dat Rampenfonds meegekregen, wij waren opeens bevoegd, maar we hadden geen centen en geen mensen. Ik heb er dus voor gezorgd dat we voldoende menskracht hebben om die dossiers te behandelen.

We hebben ondertussen daarvoor ook al heel, heel veel betaald. Sommigen zeggen dat dat Rampenfonds een ramp is voor de Vlaamse begroting. Dat zijn middelen van het Vlaams Fonds voor de Lastendelging (VFLD) die daar naartoe gaan, en die we anders aanwenden voor investeringen in zachte infrastructuur, zoals fietspaden en dergelijke meer.

Maar we gaan daarin zorgvuldig te werk, en met een zo groot mogelijke snelheid. Ik heb in elk geval aan mijn administratie opnieuw gevraagd om dat ook deze keer weer te doen. Maar ook hier zal er gecontroleerd moeten worden, soms zelfs binnen steden en gemeenten, naargelang van wijken waar de wind toegeslagen heeft en schade veroorzaakt heeft, en op andere plaatsen niet.

Je kunt natuurlijk niet vragen aan het Koninklijk Meteorologisch Instituut (KMI) om overal, in elke straat, in elke wijk, meetpunten te hebben. Na die verslagen moet het Rampenfonds nog altijd diepgaand onderzoek doen over bepaalde gevallen die nog niet duidelijk blijken te zijn. Als overheid moeten wij zorgvuldig handelen, moeten wij diligent handelen. Maar ik zal niet vergelijken met wat er vroeger onder de federale bevoegdheid gebeurde. U weet dat er rampen uit het jaar 2014 zijn die nog niet afgehandeld zijn.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister-president, bedankt voor uw goede opvolging. We moeten natuurlijk weten dat het hier gaat over de niet-verzekerbare schade, over de rampenschade, het gaat niet over hetgeen geregeld wordt via de normale verzekeringsweg, dat normaal ook wel sneller gaat.

Maar we zullen hier uitkijken naar een eventuele erkenning. Er zijn natuurlijk twee aspecten: het is de snelheid van de wind die telt, maar het is ook de grootte van de schade in Vlaanderen. We zullen dus moeten afwachten in welke mate de analyse uitwijst of er een erkenning mogelijk is. We rekenen in elk geval op een verdere goede opvolging, en eventueel een erkenning om de mensen te kunnen helpen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, ik wil u in eerste instantie danken om in dit geval snel in gang geschoten te zijn.

Ten tweede herhaal ik gewoon mijn oproep om toch met enige gezwindheid die procedure te laten voortgaan. Als mensen, na de vaststelling van hun schade, acht à negen maanden moeten wachten alvorens zij hun dossier kunnen indienen om een schadevergoeding te krijgen, vind ik dat toch een zeer lange periode. We moeten ons niet meten aan wat er federaal allemaal is misgelopen. We hebben hier de Vlaamse regelgeving zopas in deze legislatuur goedgekeurd, zodat het sneller kan, zodat het beter kan. Ik hoop dan ook dat de vele duizenden Vlamingen die het voorbije weekend schade ondervonden hebben, snel zullen weten waar ze aan toe zijn.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.51 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.10 uur.*

ONTWERP VAN DECREET betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer

– **1780 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 8**

Tweede lezing

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de tweede lezing van het ontwerp van decreet betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer.

De in eerste lezing door de plenaire vergadering aangenomen artikelen worden als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1780/6)

– *De artikelen 1 tot en met 22 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 23. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1780/7)

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): We moeten er inderdaad niet flauw over doen. Er is bij de stemming twee weken geleden een fout gebeurd, en met dit amendement gaan we dat rechtzetten. De facto verandert het eigenlijk ook niet veel. Je zou kunnen zeggen dat als je het voorstel van de socialisten aanhoudt, het minimumtarief net zo goed zo laag mogelijk gelegd kan worden. Maar dat gaat zorgen voor administratie en dergelijke meer, en daar kiezen wij niet voor. Vandaar dit amendement.

De voorzitter: De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 24 tot en met 44 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De tweede lezing is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat betreft het instellen van een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding)

– 1804 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding, waarvan het opschrift door de commissie werd gewijzigd als volgt: “ontwerp van decreet houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat betreft het instellen van een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding”.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Dit ontwerp van decreet is natuurlijk heel ingrijpend voor de mensen die de jongste jaren actief waren in de nertshouderij, en ook voor de ene Vlaamse producent van foie gras. Er is een afweging gemaakt tussen het economische belang en het dierenwelzijn. We hebben daarin denk ik een modus vivendi gevonden waarbij we kunnen instemmen met de stopzetting volgens de periode die beschreven is in het decreet, namelijk op 1 december 2023. We zorgen daarnaast voor een behoorlijke uittreding voor de mensen die tot vandaag op een eerlijke, correcte manier die activiteiten hebben uitgevoerd.

Het ontwerp van decreet geeft een basis voor die regeling van uittreding, maar natuurlijk moeten de details nog worden opgenomen in een uitvoeringsbesluit. Ik

roep de minister dan ook op om heel snel werk te maken van de goedkeuring van dit uitvoeringsbesluit in de Vlaamse Regering en om er voor 2024 voor te zorgen dat er goede afspraken met de exploitanten zijn gemaakt en dat er werk wordt gemaakt van de vergoeding zoals die in het besluit wordt voorzien.

Ik denk dat we met deze manier van werken een evenwicht vinden tussen dierenwelzijn en de economische kant van deze exploitatie.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Ik wil graag mijn appreciatie uitdrukken voor het ontwerp dat hier vandaag voorligt. Ik denk dat we op het vlak van dierenwelzijn, zowel voor de nertsenkwekerijen als het dwangvoederen, een enorme stap vooruitzetten. Uiteraard is er nog een overgangperiode voorzien. Ik denk dat dat ook belangrijk is. Er zijn inderdaad nog een aantal details die nog niet volledig zijn uitgewerkt. Ik deel de mening van de heer Dochy dat daarover snel duidelijkheid moet komen.

Verder wil ik u feliciteren dat u in dit toch ook economisch moeilijke dossier in Vlaanderen een voortrekkersrol op het vlak van dierenwelzijn neemt. Ik ga ervan uit dat u dat ook in de toekomst blijft doen en dat u in Europa blijft ijveren voor verdere aanpassingen, zeker als het over dwangvoederen en foie gras gaat.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): We hebben het er ook al in de commissie over gehad dat het maatschappelijke draagvlak tegen het kweken van dieren voor hun pels zienderogen is gegroeid. Wij steunen volledig de beslissing om die sector te laten uitdoven. Het is uiteraard geen economische afrekening met de betrokken sector, daarom hebben we vanuit onze fractie ook heel erg aangestuurd op een correcte schadeloosstelling voor deze ondernemers. Het is een goede zaak dat er ondertussen 10 miljoen euro beschikbaar is om de betrokkenen schadeloos te stellen.

We zetten met dit ontwerp van decreet een stap vooruit, maar hiermee komt in de wereld uiteraard nog geen einde aan de pelsdierhouderij, noch aan de vraag naar bont. Op Belgisch niveau is het niet mogelijk om een importverbod in te voeren. Daarom vraag ik u, minister, wat u zult ondernemen om de Vlaamse consument aan te sporen om voor alternatieven voor bont te kiezen. Hoe tracht u het bontdebat op Europees, en zelfs op mondiaal vlak verder te beïnvloeden?

Verder gaat het ontwerp van decreet ook over het verbieden van dwangvoederen. In Vlaanderen gaat het dan concreet over één bedrijf. Ook hier merken we een spijtige paradox. We verbieden dwangvoederen, maar de Belg blijft – en dat moeten we toch ook durven zeggen – op een na de grootste consument van foie gras. Ook daarover vraag ik u wat we daarmee verder zullen doen. We zetten op het vlak van dierenwelzijn in Vlaanderen stappen vooruit, maar we moeten toch nog wel wat meer doen.

Het motto van Open Vld luidt 'Gewoon doen'. Volgens datzelfde motto moeten we de genomen beslissing nu zo goed mogelijk uitvoeren, sereen en te goeder trouw. Wij zullen straks na deze stemming naar huis gaan, maar de betrokken ondernemers beginnen aan de ontmanteling van hun bedrijven.

Daarom wil ik er bij de minister op aandringen om de uitvoeringsbesluiten heel snel te publiceren, en zelf de stap naar de bedrijven te zetten. Zo kunnen we hen op een goede manier informeren over wat er van hen wordt verwacht, en waar ze terecht kunnen voor advies en ondersteuning.

Minister, u was zelf pleitbezorger voor een degressieve schadeloosstelling, om de uitdoving van de pelsdierhouderijen en het verbod op dwangvoeding sneller te

laten verlopen. Wat geldt voor de beslissing tot stopzetting, moet uiteraard ook gelden voor de vergoeding ervan. We rekenen uiteraard op u voor een snelle, correcte en rationele afhandeling van het dossier, en een snelle uitbetaling van de schadeloosstellingen.

Op basis van deze ingesteldheid zal onze fractie dit ontwerp van decreet uiteraard met heel veel plezier steunen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, collega's, proficiat met dit ontwerp van decreet. Het is een belangrijke stap voor dierenwelzijn, en het is een van de vele stappen die we in deze legislatuur al hebben genomen. Het is inderdaad een mooi voorbeeld van het evenwicht dat je kunt bereiken tussen de beleidsterreinen Dierenwelzijn en Economie. In dit geval doe je dat met degressieve schadevergoedingen.

Als het gaat over Europese normen en regels, dan heeft de Vlaamse Regering meestal de neiging om niet aan 'gold plating' te doen. Dat doen we nu wel met pelsdieren en met foie gras. En daarom wil ik u dubbel proficiat wensen, minister.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Collega's, dit is alweer een mijlpaal op het vlak van dierenwelzijn in deze legislatuur en in dit parlement. Ik ben zeer blij met het ontwerp van decreet dat hier vandaag voorligt. Ik ga de noodzaak van dit ontwerp van decreet niet uit de doeken doen, er zijn genoeg studies gebeurd. Er werd, ook in de commissie, uitvoerig besproken waarom die twee sectoren zouden moeten uitdoven. Iedereen is het daarover eens.

Minister, het is belangrijk dat u de sector ook ziet als een economische sector, en dat we naar een uitdoofbeleid gaan, waar vergoedingen tegenover staan. De mensen die daar hun brood mee verdienen, moeten inderdaad schadeloos worden gesteld. In de commissie is de vraag naar de uitvoeringsbesluiten ook al aan bod gekomen, en u hebt daar ook al gezegd hoe u dat precies zag. We rekenen erop dat dat er snel zal komen.

Collega De Vroe zei het al: het is een utopie te denken dat morgen niemand nog bont zal dragen of zieke levers wil eten in Vlaanderen. Dat zal wellicht nog een tijd blijven duren, en bij sommigen duurt dat nog heel lang, vrees ik.

Maar men moet als regio ook een voortrekkersrol spelen. We zien dat er in Europa hier en daar beslissingen worden genomen die het dierenwelzijn ten goede komen, en zo versterken we elkaar. Zo gaat het dierenwelzijn erop vooruit. Ik ben blij dat we in Vlaanderen, sinds het begin van deze legislatuur, een van de voortrekkers zijn geweest.

Er zijn twee dingen die me wel verontrusten, minister. De minister van Landbouw was hier daarnet ook aanwezig, en misschien kunt u dit met hem bespreken. Binnen Europa zie ik twee problemen, en het eerste is foie gras. Men weigert om een dikke lever, die bekomen wordt zonder dwangvoeding, te erkennen als foie gras. Zolang die regelgeving op Europees niveau niet wordt aangepast, blijft dat een probleem binnen de rest van Europa.

Ten tweede zijn er de pelsdieren. Europa wil een referentiecentrum, een observatorium voor de pelsdierkweek in het leven roepen. Dat zou een legitimatie zijn voor de kweek van pelsdieren, en dat is in Europa eigenlijk een stap terug. Ik hoop dat Vlaanderen daar een fel standpunt in inneemt, en dat we pleiten tegen de pelsdierhouderijen en de foie gras. Vlaanderen speelt een voortrekkersrol, en het is onze taak om ons standpunt ook binnen Europa te verdedigen. Want ik zie het daar op sommige vlakken de verkeerde kant uitgaan, eerlijk gezegd.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik wil ook mijn woorden van lof uitspreken voor de stappen die men heeft gezet inzake dierenwelzijn. Dit ontwerp van decreet is daarvan een voorbeeld. Het gaat dan wel over twee heel verschillende dieren – de problematiek rond de pelsdieren en de foie gras – maar de argumentatie voor de goedkeuring van dit ontwerp van decreet heeft eigenlijk hetzelfde uitgangspunt: het feit dat we vanuit ethisch oogpunt niet aanvaarden dat dieren voor de productie van een luxeproduct ofwel worden gedood – in het geval van pelsdieren – ofwel worden gedwangvoederd.

Ik denk dat het goed is dat hier na de goedkeuring van dit ontwerp van decreet een eind aan wordt gemaakt en dat we daarmee alweer een stap in de richting van meer dierenwelzijn zetten.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, zoals al is aangehaald, betreft het hier een goed en belangrijk ontwerp van decreet waarin een aantal principes inzake dierenwelzijn worden verankerd. We hebben in de commissie een debat gevoerd. Over bepaalde belangrijke details moeten nog door middel van uitvoeringsbesluiten beslissingen worden genomen. Ik ben tevreden dat u toen al het een en het ander hebt verduidelijkt over wat in die uitvoeringsbesluiten zal staan. Dit maakt natuurlijk deel uit van een grote politieke deal. Het is dan ook belangrijk dat die uitvoeringsbesluiten er nu snel komen. Misschien kunt u nog even vermelden wanneer dit punt op de agenda van de ministerraad zal staan.

Enkele jaren geleden heb ik zelf met betrekking tot zowel de pelsdierhouderijen als het dwangvoederen voorstellen van decreet ingediend. Dat waren toen heel felle debatten en de tijd bleek politiek nog niet rijp. Wat ik toen als argumenten heb gehoord, is dat foie gras eigenlijk een simulatie van een natuurlijk proces is en dat er in pelsdierhouderijen eigenlijk geen dierenwelzijnsproblemen zijn.

Nu horen we die argumenten niet meer tijdens politieke debatten. Nu is het aanvaard dat de uitzondering op het verbod op dwangvoederen voor die kwekerijen niet meer verenigbaar wordt geacht met dierenwelzijn. Ook pelsdierhouderijen staan haaks op de noden van nertsen en andere dieren die voor hun pels worden gekweekt. Daar is geen discussie meer over.

Dit toont aan dat vooruitgang op het vlak van dierenwelzijn effectief mogelijk is. Ik heb uit de verschillende toespraken afgeleid dat dit ontwerp van decreet nog maar eens unaniem zal worden goedgekeurd. De vorige beslissing, met betrekking tot het verbod op het onverdoofd slachten, is met een enkele onthouding zo goed als unaniem goedgekeurd, maar in dit geval lijkt het erop dat 124 Vlaamse volksvertegenwoordigers dit ontwerp van decreet zullen steunen. Ik denk dat dit kan tellen als democratisch signaal.

We moeten eerlijk zijn. Het gaat niet enkel om het dierenwelzijn. Ik denk dat steeds meer het besef groeit dat deze praktijken en deze sectoren in Vlaanderen weinig toekomst hebben. Deze maatschappelijke evolutie betekent niet enkel dat politieke vooruitgang mogelijk is, maar ook dat maatschappelijke druk werkt en tot een positieve evolutie kan leiden.

Ik denk dat het gepast is iedereen te bedanken die tot dit ontwerp van decreet heeft bijgedragen. Het voorliggend ontwerp van decreet is natuurlijk het eindpunt van een heel lang proces. Veel mensen hebben aan de kar getrokken. De mensen van GAIA kunnen hier in het bijzonder worden vermeld. Er zijn veel mensen betrokken geweest bij dit belangrijk ontwerp van decreet en ik zou hen hiervoor graag bedanken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, we hebben allemaal de groeten van Pamela Anderson. Dat is net binnengelopen. Ze heeft me een brief geschreven die eigenlijk tot ons allemaal is gericht om ons te bedanken voor onze inzet met betrekking tot deze problematiek. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Voorzitter, dat is misschien van na uw tijd, maar Pamela Anderson is geen voetballer, hoewel er enige referentie te maken valt. *(Gelach)*

Ik denk dat we allemaal fiere dierenvrienden en fiere Vlamingen kunnen zijn, want we zetten hier een serieuze stap. Ik sluit me aan bij de woorden van dank, want uiteindelijk was dit geen evident proces. Dit is het eindpunt van een lang diplomatiek en politiek proces. Aangezien dit noch met betrekking tot pelsdieren, noch met betrekking tot dwangvoeding in het Vlaams regeerakkoord stond, wil ik de meerderheid expliciet bedanken.

Toch zijn we nu op een moment van een bijna unanieme stemming. Dit was ook niet evident. Het is gemakkelijk om te zeggen dat we daar gewoonweg mee stoppen, maar dit is een economische sector die wel van belang is. Er worden in Vlaanderen nog altijd bij benadering 250.000 pelsdieren per jaar enkel en alleen voor hun pels gedood, in een 17-tal bedrijven, en dan wordt er ook nog eens 1 bedrijf gevat door het verbod dat we invoeren op dwangvoeding bij de productie van foie gras. Men kan dus niet zomaar met één vingerknip maken dat dit morgen gedaan is. Vandaar ook mijn uitdrukkelijk engagement om zo snel mogelijk te gaan naar een billijke uitdoofregeling en een billijke vergoeding voor die bedrijven die in dezen de deuren zullen moeten sluiten. We zorgen ervoor dat ze een vergoeding toegekend krijgen die inderdaad billijk is, die ook hoger is naarmate men sneller de deuren sluit. We hebben ter zake dus ook in een systeem voorzien. De uitvoeringsbesluiten liggen klaar. Die kunnen eigenlijk al worden goedgekeurd in de schoot van de Vlaamse Regering zodra we hier de decretale basis hebben. Wanneer dit wordt goedgekeurd, en vervolgens bekrachtigd en afgekondigd, dan kunnen wij de volgende stap in heel dit proces zetten. U hebt dus mijn garantie voor een billijke uitdoofregeling voor de betrokken bedrijven.

Ik zal vanzelfsprekend ook op Europees niveau het voortouw blijven nemen om te proberen zowel dwangvoeding als de pelsdierenkweek op Europees niveau een halt toe te roepen. Het is niet meer van deze tijd dat dieren nog enkel worden gekweekt voor hun pels. Het is zeker niet van deze tijd dat dieren worden gekweekt om ze uiteindelijk ziek te maken. In het geval van foie gras worden de dieren gekweekt om hen ziek te kunnen slachten. In de aanloop naar dat slachtproces wordt hun ook nog eens heel wat pijn toegebracht. Er bestaat vandaag inderdaad een Europese regeling die oplegt dat je enkel kunt spreken over foie gras, dat je enkel een lever kunt verkopen als foie gras, indien hij een minimaal gewicht heeft van 300 gram in het geval van eenden en 400 gram in het geval van ganzen. Dat maakt dat diegene die foie gras, met dat label, wil verkopen, wordt gedwongen om in de praktijk dwangvoeding toe te passen, wat compleet niet meer van deze tijd is, niet meer van deze wereld is.

Men zegt dan nog ter verantwoording dat het enkel gaat over de laatste veertien dagen van het leven van de betrokken eend of gans. Ja, dat is meestal waar, maar in die laatste twee weken wordt dus dwangvoeding toegepast en wordt, ik zeg het even van buiten, die lever qua gewicht ongeveer zeven maal groter. Dan weet je automatisch dat er iets niet in de haak is. Dat is dus echt een praktijk waarmee we op Europees niveau komaf moeten maken.

Trouwens, we zijn nu ook bezig met de ondersteuning van productietechnieken die maken dat je zonder de toepassing van dwangvoeding dezelfde kwaliteit, dezelfde smaak hebt op het vlak van foie gras. Ik heb daarover ook de volgende maanden

nog contacten. We zijn nu zo ver dat ook dat kan. Ik hoop dus dat men op Europees niveau ook die richting uitgaat.

Wat de pelsdieren betreft, heeft de Europese Commissie inderdaad een opdracht uitgeschreven voor de totstandkoming van een soort observatorium inzake pelsdierenkweek. Terwijl wij in Vlaanderen twee stappen vooruit zetten, wordt er op Europees niveau minstens een stap achteruit gezet. Dat is een legitimering van de bestaande praktijken: men zal dit laten voortbestaan want men heeft een observatorium om vanuit die entiteit toe te kijken op het respect voor het dierenwelzijn. Ik ga ervan uit dat Vlaanderen en België tijdens de Landbouwrada op 18 maart, waar dat ter sprake komt, een afwijzende houding zullen aannemen ten opzichte van dat initiatief.

Nogmaals, dank aan velen. We zetten een goede stap vooruit en dat we dat hier doen, hopelijk met een voltallig Vlaams Parlement, is niet van een kleine symbolische betekenis.

Bart Dochy (CD&V): Minister, heb ik goed begrepen dat er momenteel een techniek is waarbij zonder dwangvoeding kan worden gekomen tot een lever die dezelfde smaak en structuur heeft als foie gras? Ik weet dat de Vlaamse overheid een studie heeft bekostigd. Er is daarvoor indertijd 120.000 euro uitgetrokken. Zegt u nu dat er resultaten zijn geboekt? Heb ik dat goed begrepen?

Minister Ben Weyts: Er kunnen eigenlijk twee sporen worden bewandeld om komaf te maken met dwangvoeding en te voorzien in alternatieven.

Enerzijds kan er een kweektechniek worden toegepast waarbij eenden en ganzen worden gekweekt met bepaalde belichtingstechnieken. Dit is al aangetoond met een proefproject in Frankrijk. Ganzen kweken een vette lever van nature vooraleer ze de grote trek aanvagen. Met belichting- en warmtetechnieken kan men ervoor zorgen dat de betrokken beesten in de waan zijn dat ze voor de grote trek staan waardoor ze dus automatisch van nature een vette lever aanmaken zonder dwangvoeding.

Anderzijds probeert men een lever die men bereikt heeft zonder dwangvoeding te herwerken en op te waarderen om te komen tot een kwalitatief product dat de vergelijking kan doorstaan met de foie gras zoals die vandaag wordt verkocht. Op dat vlak is er nu een techniek waarbij een gewone lever achteraf ingespoten wordt met vet om uiteindelijk een gelijkaardig vetpercentage te krijgen zoals de foie gras. Die techniek staat nog in zijn kinderschoenen, maar staat op het punt om gecommercialiseerd te worden.

Ik volg dat van nabij op. Ik heb ter zake ook overleg. Als blijkt dat dit een degelijk alternatief is, probeer ik ervoor te zorgen dat dit wordt gestimuleerd en, als het even kan, wordt gepromoot.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1804/2)

– *De artikelen 1 tot en met 12 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit hun gebruik

– 1873 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit hun gebruik.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

Minister Van den Heuvel, vraagt u het woord?

Minister Koen Van den Heuvel: We hebben al een heel uitgebreide toelichting in de commissie kunnen geven. Als er geen bijkomende vragen zijn, is het niet aangewezen dat ik de uitgebreide toelichting hier opnieuw geef.

De voorzitter: Ik zie dat die uitgebreide toelichting één bladzijde beslaat. *(Gelach)*

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1873/1)

– De artikelen 1 tot en met 19 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 en het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft de afstemming op het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid

– 1775 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 en het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft de afstemming op het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid.

Wie dit kan nazeggen zonder naar de tekst te kijken, krijgt van mij een keurige beloning.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord?

Alleen de heer Daniëls? Dan is dat niet de moeite, maar ik geef u toch het woord.
(Gelach)

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, als u zoveel moeite doet om de titel van dit ontwerp van decreet uit te spreken, zou het jammer zijn om niet te zeggen wat het inhoudt.

Collega's, dit is een technisch ontwerp van decreet, dat de studietoelagen incorporeert in het Groeipakket – de nieuwe kinderbijslag, om het zo te zeggen –, waarbij we ook de participatie aan het kleuteronderwijs proberen te stimuleren met de kleutertoeslag – en dat is toch niet onbelangrijk. We proberen ook de studietoelagen en de schoolpremie zo automatisch mogelijk aan ouders toe te kennen. Het is belangrijk dat mensen die er recht op hebben, automatisch, gemakkelijker en eenvoudiger die rechten toegekend krijgen.

Voorzitter, collega's, ik zou van de gelegenheid willen gebruikmaken om twee amendementen die al zijn rondgedeeld, toe te lichten. Ze behelzen allebei hetzelfde. Het gaat over een amendement op artikel 48 en een op artikel 50, dat we ook in de commissie reeds hebben aangekaart. Om mensen te stimuleren om hun kinderen naar het kleuteronderwijs te sturen, hebben we bepaald dat 5-jarigen minstens 250 halve schooldagen naar de kleuterschool moeten zijn geweest opdat ze automatisch zouden kunnen doorstromen naar het eerste leerjaar. In het verleden was de schooltoelage hieraan gekoppeld. We nemen dit nu eigenlijk over in het Groeipakket: men moet minstens 250 halve schooldagen naar school zijn geweest om recht te hebben op de schooltoelage. Ik zeg er nog voor alle duidelijkheid bij dat kinderen die ziek zijn geweest of een andere gewettigde reden hebben om afwezig te zijn, voldoen aan de 250 halve dagen. Dit komt terug in artikel 48 en artikel 50.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, zoals collega Daniëls zei, is het een technisch ontwerp van decreet. Ik wil toch nog even de grote lijnen meegeven.

Met het ontwerp van decreet doen we een van de grootste integraties van deze legislatuur. We integreren de studietoelagen in het Groeipakket, in het pakket van de gezinsbijlagen, en dit komt bijzonder veel mensen ten goede. We genereren daarmee een automatisering en geven meteen een heel mooie bonus aan mensen die hun kinderen op jeugdige leeftijd voldoende vaak naar school laten gaan.

Ik wil het parlement bedanken voor de medewerking in dit voor Onderwijs en Welzijn ontzettend belangrijk dossier.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (Neen)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissies aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1775/3)

– De artikelen 1 tot en met 47 worden zonder opmerkingen aangenomen.

Er is een amendement op artikel 48. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1775/4)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– Artikel 49 wordt zonder opmerkingen aangenomen.

Er is een amendement op artikel 50. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1775/4)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– De artikelen 51 tot en met 62 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van artikel 18, 19, 157 en 218 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van artikel 18, 19, 157, 184/1 en 218 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie)
– 1801 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van artikel 18, 19, 157 en 218 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, waarvan het opschrift door de commissie is gewijzigd als volgt: "ontwerp van decreet houdende wijziging van artikel 18, 19, 157, 184/1 en 218 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie".

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1801/3)

– De artikelen 1 tot en met 8 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET kaderdecreet betreffende de bestuurlijke handhaving
– 1825 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet kaderdecreet betreffende de bestuurlijke handhaving.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

Niemand? Iedereen wil blijkbaar om 18 uur thuis zijn.

Minister-president Bourgeois, vraagt u het woord?

Minister-president Geert Bourgeois: Ik wil een woordje van dank richten tot de mensen die dit allemaal hebben voorbereid. Dit ontwerp van decreet is een primeur voor Vlaanderen, een primeur voor ons land. Het is een titanenwerk geweest, waarvoor ik hen wil danken.

De voorzitter: Voor ons land?

Minister-president Geert Bourgeois: Het is een primeur voor Vlaanderen, een primeur in dit land dat er een decreet Bestuurlijke Handhaving komt.

De voorzitter: Wat bedoelt u met 'land'? *(Gelach)*

Minister-president Geert Bourgeois: Het Land van Ooit. *(Gelach)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1825/1)

– *De artikelen 1 tot en met 83 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 december 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschapscommissie, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de mobiliteitshulpmiddelen
– 1867 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 december 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschapscommissie, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de mobiliteitshulpmiddelen.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1867/1)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 december 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de Franse Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de financiering van zorg bij gebruik van zorgvoorzieningen over de grenzen van de deelstaat
– 1870 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 december 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de Franse Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de financiering van zorg bij gebruik van zorgvoorzieningen over de grenzen van de deelstaat.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1870/1)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Rik Daems, Matthias Diependaele, Peter Van Rompuy, Jan Bertels en Björn Rzoska houdende een kader voor grote projecten en programma's
– 1785 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 6

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Rik Daems, Matthias Diependaele, Peter Van Rompuy, Jan Bertels en Björn Rzoska houdende een kader voor grote projecten en programma's.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Collega's, we hebben hier ongeveer een jaar lang aan gewerkt in de commissie ad hoc die is opgericht en waar we over de partijgrenzen en de grenzen van meerderheid en oppositie heen interessante debatten hebben gehad. Ik wil in de eerste plaats de collega's danken voor het werk dat er is geleverd. Het was zeer boeiend. Het toont aan dat inhoudelijk parlementair werk absoluut een meerwaarde kan betekenen. Ik wil zeker ook professor Van Garsse danken, penhouder bij het opstellen van dit voorstel van decreet, Bart Andriessens van het Rekenhof voor de sterke ondersteuning, en natuurlijk de vele sprekers op de hoorzittingen.

Tijdens de werkzaamheden toetste onze fractie de voortgang telkens af aan meerdere belangrijke bekommernissen. Binnen de besprekingen die we hebben gehouden in de commissie hebben we heel wat onderdelen besproken en heel wat uitweidingen gemaakt. Dit voorstel van decreet is daar maar een kleinere, eerder beperkte weerslag van en is de conclusie die we hebben getrokken. Ik wil daarmee zeggen dat het werk nog niet af is, maar daar kom ik straks op terug.

Een eerste punt dat wij in de gaten hebben gehouden en waar alle collega's het over eens waren, is dat publiek-private samenwerking (pps) in het verleden altijd veel te veel gebruikt is als een debudgetteringsmaatregel. We hebben ons daar allemaal tegen verzet. De nieuwe invulling die wij er aan wensten te geven, zet zich daar tegen af.

Een tweede punt is dat we het investeringsniveau van de overheid omhoog moeten krijgen. In de hoorzittingen werd nog maar eens bevestigd dat het investeringsritme van de gezamenlijke overheden gedurende een lange periode nauwelijks boven de benodigde vervangingsinvesteringen uitsteeg. Deze Vlaamse Regering heeft daarin een duidelijke omslag tot stand gebracht, waarbij de investeringen sneller stijgen dan de lopende uitgaven. Dit wordt nu vanuit het parlement aangevuld met een initiatief dat een versterkt decretaal kader aanreikt om op deze weg verder te gaan.

Een derde punt, niet het minst onder impuls van de voorzitter: de bestaande rapportering aan het parlement en de burger over de pps-projecten passen we aan. Die was dringend aan een update toe. Die gaan we nu ook doorvoeren. Het mooiste voorbeeld dat we gekregen hebben van een zeer degelijke rapportering daarover kwam uit Nieuw-Zeeland. Het is jammer dat ons plaatsbezoek niet is doorgegaan. Desalniettemin hebben we er veel ideeën uit opgestoken. Dit decreet vermijdt de herhaling van gegevens in jaarlijkse documenten maar focust op een pijlpijnbenadering voor die rapportering.

Op al deze assen hebben we met dit voorstel van decreet vooruitgang geboekt, en dat is een goede zaak. Maar, zoals ik al zei, het is geen eindpunt, eerder een beginpunt. Daarom wil ik enkele bedenkingen toevoegen.

Bij het begin van de besprekingen en ook bij het omlijnen van de taak van de commissie, hebben we het verschillende keren gehad over wat we nu precies wilden. We detecteren vandaag drie grote pijnpunten in de verschillende pps-constructies waar we een oplossing aan wilden bieden.

Het is naar mijn aanvoelen maar gedeeltelijk gelukt om ook daar een antwoord op te bieden. Vandaar dat er nog bijkomend werk is. Een eerste van die drie pijnpunten is de kostprijs. We zijn er altijd van uitgegaan, ongeveer twintig jaar geleden toen we gestart zijn met die pps-constructies in Vlaanderen, dat we door middel van die pps de kostprijs van die projecten konden drukken. Maar ondertussen zijn er voldoende voorbeelden die aantonen dat dat niet noodzakelijk het geval is.

Ten tweede zijn we ervan uitgegaan dat we per definitie een betere kwaliteit zouden hebben. In vele gevallen is dat ook zo. Maar in heel wat gevallen is er geen garantie dat we door middel van die pps ook effectief een betere kwaliteit krijgen.

Een laatste pijnpunt is zo mogelijk het meest jammere. We hadden gedacht dat we door middel van pps ook sneller die projecten konden verwezenlijken. Maar dat is ook niet altijd het geval. Daar zijn voldoende voorbeelden van.

Met dit voorstel van decreet lossen we een aantal randfenomenen op, maar de kern zelf zal per project of programma bekeken moeten worden. Dit voorstel van decreet verhoogt – in zekere mate – de investeringscapaciteit van Vlaanderen. Maar die verhoogde investeringscapaciteit is onderhevig aan belangrijke randvoorwaarden waarop we nog moeten doorwerken. Dat is dan niet de zoektocht naar financiële middelen – ik weet, mijnheer Daems, dat we daar nog boeiende discussies over zullen voeren –, want die zijn wel degelijk voorhanden. Het probleem zit eerder in het vergunningenbeleid, de investeringsagenda en dergelijke. Daarover moet in de toekomst eerder een politiek dan een technisch debat worden gevoerd.

Ten slotte, we zetten hiermee stappen vooruit op het vlak van rapportering en versterking van de rol van het parlement. Dat is een goede zaak maar ook daar blijft er werk aan de winkel om dat alles in te bedden in een digitale omgeving die zowel performant is als tegelijkertijd de volksvertegenwoordiger en de burger op een begrijpbare en heldere wijze informeert. Parallel trouwens met ons werk in de commissie was er ook de werkgroep 'leesbaarheid van de begroting' die hier gedeeltelijk aan tegemoetkomt.

Afsluitend: onze fractie keurt dit voorstel van decreet met zeer veel overtuiging goed maar zal ook volgende legislatuur blijven opvolgen hoe dit zich in de praktijk vertaalt. Onze fractie zal ook verdere initiatieven blijven nemen om het voor Vlaanderen benodigde investeringspeil tot stand te laten komen. Ik wil daarmee te zeggen dat de omslag die deze Vlaamse Regering gemaakt heeft met betrekking tot het optrekken van het investeringspeil in Vlaanderen nog maar het begin is en dat we ook de volgende legislaturen die omslag moeten verderzetten.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Collega's, er werd vandaag in de media bericht dat er te weinig wetgevend werk komt vanuit het parlement zelf. Ik denk dat dit voorstel van decreet er bij uitstek een voorbeeld van is dat dat niet zo is of niet zo hoeft te zijn. Ik wil dan ook mijn collega's bedanken voor het werk dat we samen hebben kunnen doen om een belangrijk voorstel van decreet erdoor te krijgen, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen. Ik denk dat het niet zo vaak lukt voor zulke grote en complexe decreten. Daarom wil ik in het bijzonder onze collega Rzoska hiervoor feliciteren, want ik denk dat hij de vader is van dit voorstel van decreet. Hij is twee tot drie jaar geleden gekomen met een goed uitgewerkte conceptnota van dertig tot veertig bladzijden lang om de problematiek aan te kaarten en hij deed dat op een objectieve en heldere manier. Dat heeft ertoe geleid dat we het over de partijgrenzen heen hebben opgenomen en gekomen zijn tot iets.

Het is dan de verdienste van collega Daems, nu ik toch bezig ben, om op een gegeven moment voor te stellen om professor Van Garsse hiervoor een voorstel van decreet te laten schrijven. Dat is geworden wat het nu geworden is, toch een indrukwekkend werkstuk.

Collega Diependaele heeft de verschillende aspecten daarvan naar voren gebracht. Ik ga die dus niet allemaal herhalen.

Zelf had ik ook een conceptnota, zij het iets dunner maar kwalitatief even indrukwekkend als die van collega Rzoska over de investeringsnorm van 3 procent, waar we hopelijk in de volgende legislatuur naartoe zullen kunnen werken.

Een aantal elementen daarvan heb ik ook kunnen terugvinden in dit voorstel van decreet. Ik denk dan in het bijzonder aan een betere inspectie en opvolging van de

uitvoering van de investeringsprojecten die we goedkeuren in dit parlement, die we opvolgen via de begroting, maar waarvan de uitvoering vaak te wensen over laat. Dit voorstel van decreet geeft een aantal instrumenten om dat op een veel nauwgezetere manier te blijven opvolgen, via regeringscommissarissen, de Inspectie van Financiën en natuurlijk ook een transparante rapportering aan het parlement.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Voorzitter, soms zegt men wel eens: eigen lof stinkt. Maar ik sluit me aan bij de lofbetuigingen van de collega's, dat dit een goede parlementaire werking is geweest.

We hebben een goede ad-hoccommissie gehad, waarbij we de bedachtzaamheid en ook de toestemming hebben gekregen om de goede werking van die commissie voort te zetten en een goede evolutie te hebben van de taakomschrijving. Van een themadebat zijn we naar een voorstel van decreet gegaan, dat hier nu vandaag voorligt. Dat is een goede evolutie geweest dankzij de goede werking, dankzij de interessante hoorzittingen en de ondersteuning die we hebben gekregen, waarvoor dank.

Onze fractie wil twee zaken absoluut benadrukken. We pleiten er al heel lang voor, naar aanleiding van de cijfers van de internationale economische instellingen en onze eigen Nationale Bank, dat de overheidsinvesteringen naar boven gaan. Met dit voorstel van kaderdecreet hopen we dat we daarin kunnen slagen, met een transparante financieringswijze, met een duidelijk kader en met een alternatieve financiering die niet alleen wordt aangewend – zoals in het verleden soms te veel is gebeurd –, om een debudgettering te krijgen vanuit de begroting, maar met een alternatieve financiering die een meerwaarde kan bieden, als ze past binnen een duidelijk kader, niet alleen met betrekking tot budgettering maar op verschillende terreinen.

Dit kwaliteitskader voor grote projecten dat wordt uitgerold in programma's – in de verre toekomst kan dat ook voor programma's en projecten van lokale besturen – is een goede stap met een kwaliteitsvolle rapportering. Daar wil ik de nadruk op leggen. We hebben heel sterk gewaakt over 'checks and balances' tussen de uitvoerende en de wetgevende macht. Ik ben heel blij dat de collega's daarin zijn meegegaan. Zo ontstaat er een mooi evenwicht tussen het parlement en de regering, waarbij elk zijn eigenheid kan behouden en zijn taken kan uitoefenen.

Dit voorstel van decreet bevat ook een primeur, want wij voeren de sunsetclausule in. Dat betekent dat we zelf zeggen dat dit voorstel van decreet gaat eindigen op 1 januari 2030, dus over tien jaar. Tegen dan moeten we het kwaliteitskader hebben aangepast, zo niet treedt het buiten werking of moeten we het verleggen. Dit is een primeur. We zorgen ervoor dat er geen overlast in wetgeving blijft bestaan als dat niet meer nodig is.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, iedereen die hier ooit is begonnen in het Vlaams Parlement, herinnert zich wel de eerste debatten die men heeft meegemaakt, ofwel in een plenaire vergadering ofwel in een commissie. Een van de eerste debatten die ik meemaakte, was in 2013 in de commissie Financiën over het mogelijke zwaard van Damocles dat hing boven een project Scholen van Morgen. Het was een project van ongeveer anderhalf miljard euro dat in 2013 nog altijd buiten de begroting viel. Er was een voortdurend heen-en-weerspel met Europa, met Eurostat, met het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) om na te gaan hoe we dat project nu eigenlijk financieel moesten afhandelen.

Zoals dat dan gaat, collega's, heb ik daar een afwijking op gekweekt. Ik vind dat mensen recht hebben op een afwijking en soms meer dan één. Ik was onmiddellijk

geïnteresseerd. Mijnheer van Dijck, daar hebben we een M-decreet voor, dat weet ik, maar ik vrees dat ik daar niet binnen pas.

Als ik kijk naar de historiek van het zoeken naar alternatieve financiering en publiek-private samenwerking (pps), dan moeten we ongeveer teruggaan tot begin de jaren 2000. Dan zie je dat er op dat moment een dilemma ontstaat – een begrijpelijk dilemma voor beleidsmakers: aan de ene kant heb je de drang om de overheidsfinanciën te financieren en op te lossen, aan de andere kant heb je de oplopende infrastructuurnoden. Men gaat schuchter op zoek naar instrumenten, naar financieringsmechanismen om te voldoen aan de twee. We gaan investeren in grote infrastructuurprojecten, maar we gaan ervoor zorgen dat die buiten de begroting vallen.

Vanaf 2004 komen die technieken op kruissnelheid en heeft men geprobeerd te investeren zonder schulden.

Men ging ervan uit, want dat was bijvoorbeeld bij Scholen van Morgen de drijfveer, dat het sneller zou gebeuren en dat het ook kwalitatiever en goedkoper zou zijn dan de klassieke financiering. Dat zijn allemaal elementen waarvan we de afgelopen jaren, vaak met het schaamrood op de wangen, hebben moeten vaststellen dat dat niet het geval was.

Het tweede punt dat ik wil maken, houdt verband met het Europese systeem van de rekeningen, de ESR-regels (Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningenregels), die voortdurend scherper geworden zijn. Er werd ook al bij ESR 95 heel wat voorbehoud gemaakt bij de manier waarop Vlaanderen, de toenmalige Vlaamse Regering, de pps-constructies in elkaar zette. De discussies – ik refereer aan mijn begin – in de commissie duurden vaak oeverloos: zullen Scholen van Morgen en heel wat andere projecten nu binnen de begroting vallen of niet? Daarbij werd gevraagd naar B-scenario's. Toenmalige ministers – en ik werp absoluut geen steen – gingen er vanuit dat het nooit zou gebeuren en dat Europa zou toestaan wat wij in Vlaanderen deden. Dat gebeurde echter niet. En dat heeft deze Vlaamse Regering bij het begin van haar beleidsperiode ook financieel voor een hoge drempel gezet, omdat die projecten stuk voor stuk binnenvielen in de begroting en op die manier het financiële plaatje een stuk moeilijker maakten.

Collega's, ik ben blij dat we vandaag – en het is echt van belang, daarom sta ik ook achter het spreekgestoelte – na ongeveer tien jaar met een aantal mensen in de commissie Financiën hebben gezegd – op mijn voorstel, maar onder dynamische leiding van commissievoorzitter Daems – dat we zouden proberen te evalueren wat onze ervaringen met dat instrument zijn. Ik vind het logisch dat je dat als beleidsmaker doet. Je hebt iets geprobeerd, je hebt daar een bepaalde ervaring mee. Er speelt een internationale context. Wat leren we daar nu uit? Wat is goed, wat is minder goed? Wat willen we bijsturen?

Mijn eerste idee – de collega's die ik van bij het begin heb benaderd, weten dat – was terug te vallen op artikel 78 in het reglement. Waarom artikel 78? Het is een van die instrumenten, collega's, die soms ondergesneeuwd en in onbruik raken. Ik had de idee om daarrond een themadebat te voeren. Dat instrument van een themadebat is trouwens ook door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) naar voren geschoven als een van de instrumenten die het parlement niet meer hanteert in zijn parlementaire werkzaamheden. Het is ongeveer tien jaar geleden dat we dat instrument hebben gebruikt.

Aanvankelijk was ik blij dat men, na enige overtuigingskracht, toch meeging in de richting van zo'n themadebat. En inderdaad, collega Van Rompuy, ik had daar een vrij lijvige nota voor geschreven. Ik heb dat niet alleen gedaan. Ik wil hier dan ook graag hulde brengen aan mijn medewerker Patrick Martens, die ik even gek rond pps-projecten heb gemaakt als mezelf.

Collega's hebben er al naar verwezen, dat voorstel van themadebat is en cours de route verschoven in de richting van: zouden we niet kunnen toewerken naar een kaderdecreet? Ik moet eerlijk zeggen, mijnheer Daems, dat ik, toen u met dat voorstel kwam, mijn themadebat snel vergeten was. Want dan hadden we hier waarschijnlijk een zeer boeiend debat gevoerd, waarbij jullie allemaal, alle 124, laaiend enthousiast op de banken zouden staan, zoals dat ook nu het geval is. *(Opmerkingen van Kris Van Dijck)*

Ik weet het, mijnheer Van Dijck, u bent aan het luisteren. Absoluut.

Nee, ik dacht: een kaderdecreet, dat zou straffer zijn, want dan doen we wetgevend werk. En dat wetgevend werk hebben we dan nog eens zelf als parlement gemaakt. Want in de media wordt er vandaag soms aan getwijfeld of we nog wel zelf dingen maken. Ik ben dus onmiddellijk meegegaan in dat idee van een kaderdecreet. Want op die manier kunnen we, over de grenzen van oppositie en meerderheid heen, als parlement zeggen: 'Er zijn een aantal criteria die wij als parlement van belang vinden en die wij aan de Vlaamse Regering opleggen op het moment dat ze op zoek gaat naar een alternatieve financiering.' Pps, Design Build Finance Maintain (DBFM), het maakt mij niet uit in welke formule, maar er zijn een aantal criteria die wij als parlement naar voren schuiven en die we van belang vinden.

Ik heb ook altijd een zwak gehad voor transparantie en rapportering aan het parlement. Ik vind het van belang om aan te stippen dat collega's die hier nu nog altijd actief zijn in 2007, ook toen over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, een resolutie op tafel hebben gelegd, unaniem goedgekeurd in dit huis, om die transparantie op die pps-projecten ook naar het parlement te brengen. Ik noem vier van die collega's, omdat zij hier vandaag nog alle vier actief zijn: Koen Van den Heuvel, Jan Peumans, Sven Gatz en Bart Caron. En ik vind het zeer goed dat we nu, tien, elf, twaalf jaar later, zeggen: 'We gaan een stap verder en we scherpen die regels aan.'

Waarom is dit voorstel van kaderdecreet nu van belang? Het is van belang door de transparante rapportering en de strategische visie op het gebruik van alternatieve financieringsinstrumenten die wij opleggen aan de Vlaamse Regering. De regering zal veel meer moeten onderbouwen waarom ze voor bepaalde vormen van alternatieve financiering kiest. Het is ook van belang door de verplichte evaluatie voor, tijdens en na uitvoering van de projecten en het maximumpercentage van de uitgavenbegroting die erdoor beïnvloed mag worden en die wij als parlement zelf ook kunnen opleggen.

Collega's, ik weet dat dit niet de meest sexy materie is, maar we leggen zeer belangrijk wetgevend werk op tafel. Er zijn al heel wat lofbetuigingen gevallen, en ik wil mij daar graag bij aansluiten. Ik zie ook wel nog een aantal verbeterpunten waar we nu misschien niet zijn uitgeraakt, maar waarvoor we in de komende jaren zeker stappen vooruit zullen zetten.

Ik was bijvoorbeeld bijzonder gecharmeerd door het Nederlandse model met een lange investeringskalender voor grote projecten, zelfs over de legislaturen heen, zodat privé-investeerders kunnen zien wat er op hen af komt en wanneer ze in welk project zullen kunnen instappen. Dat vond ik een interessant model, dat het nu weliswaar niet gehaald heeft, maar dat er in de volgende legislatuur eventueel wel zal komen.

Ik vind dat het werk dat vandaag op tafel ligt, interessant is. Er zit van iedereen zeer veel in. We hebben fantastische hoorzittingen gehad, met nationale en internationale voorbeelden. Iedereen heeft daar ook zijn ei in kunnen leggen. De sunsetclause is, zoals collega Bertels aanhaalde, van belang, en was trouwens, als ik me niet vergis, een vraag van de Open Vld-fractie, die toch ook wel met die sunsetclause aan de slag wilde gaan. Dat vind ik een interessant gegeven.

Mijnheer Van Rompuy, u wordt met blozende wangen de vader van het voorstel van decreet genoemd, maar ik denk dat er in dezen veel vaders aan het werk zijn geweest. Misschien had er nog een moeder bij moeten zitten.

Matthias Diependaele (N-VA): Dat moet u thuis dan maar eens uitleggen.

Björn Rzoska (Groen): Ik zal dat thuis inderdaad wel eens uitleggen.

Ik denk dat we met dit voorstel van decreet hier als parlement een stevige stap vooruit zetten, collega's. Het gebeurt niet elke dag, maar ik ben er fier op dat we dit samen met de collega's hebben kunnen realiseren. Ik dank u. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Voorzitter, collega's, ik denk dat de waarde van het voorstel van decreet, zoals het nu voorligt, niet overschat kan worden. Volgens mij is dit een voorstel van decreet dat een baanbrekend kader schept, of toch voor een stuk.

Laat mij beginnen met een aantal vernieuwingen die er toch wel in zitten, voorzitter, want u bent nogal voorstander van vernieuwingen. We schaffen een decreet af, wat ook niet elke dag voorvalt. We schaffen een decreet af, met name het decreet houdende controle op grote infrastructuurprojecten, net omdat er dubbel-tellingen zijn.

We voeren inderdaad voor het eerst een sunsetclause in. Dat is gewoon een clause die zegt dat dit decreet tijdelijk van kracht zou zijn en dat het parlement het decreet moet herbevestigen als die periode eenmaal afgelopen is, al dan niet in gewijzigde vorm. Het is de enige maatregel die je kunt nemen om de toevloed aan decreten en wetten tegen te gaan. Dat komt een beetje terug op een vrij oud voorstel van mezelf destijds, het Wetsactueel, waar niemand ooit van gehoord zal hebben, maar waarbij de redenering was dat je op regelmatige basis wetten herbeijkt en ze afschaft als ze geen nut meer dienen. De sunsetclause is daar een element van, want je gaat a priori iets inbouwen waardoor onnodige wetten automatisch verdwijnen. Dat is niet zo gek en het is een vernieuwing.

Daarnaast – en dan komt de budgettaire freak in mezelf naar boven – schrijven we hier eigenlijk iets in wat in de Verenigde Staten bekend staat als een Gramm-Rudmangrendel. Dat zal u niets zeggen, maar Gramm, Rudman en Hollings waren Amerikaanse senatoren die er voor het eerst in geslaagd zijn om de uitgaven van de overheid door middel van een wet te beperken. Dat is wat we hier inschrijven. In dit voorstel van decreet schrijven we een decretale beperking in op het gebruik van het instrument van de beschikbaarheidsvergoeding. Die is beperkt tot 10 procent van het totale budget.

Ik moet zeggen dat ik dat wel plezierig vind. En het is ook wel baanbrekend want, voorzitter, het geeft aan dat in tegenstelling tot wat men zou vermoeden, het parlement grondwettelijk gesproken wel degelijk budgettaire beperkingen kan opleggen aan de regering. Ik moet zeggen dat ik een klein beetje vrees voor het advies van de Raad van State want dit is op de rand van de Grondwet. Maar laat het voor eens en altijd duidelijk zijn: dit decreet is, misschien nietsvermoedend, voor het eerst een garantie dat het parlement decretaal-wetgevend budgettaire beperkingen aan de regeringsactiviteit kan opleggen, en niet bij de stemming over het budget alleen, wat de primauteit van het parlement op de regering in budgettaire termen bevestigt. Dat klinkt allemaal heel technisch maar dat is niet onbelangrijk voor het verslag want dat is in alle eerlijkheid bijna revolutionair in het parlementaire, politieke gebruik van dit land.

We zetten eigenlijk de teller terug waar hij moet staan: het is met name het parlement dat over het budgettaire beslist en niet de regering. Ik kan dat niet genoeg

benadrukken en ik weet dat dat niet onmiddellijk in onze debatten naar boven is gekomen, maar het feit dat we hier een sunsetclause invoeren, het feit dat we een Gramm-Rudman-logica invoeren, het feit dat we een decreet afschaffen, geeft weer dat wanneer we in goede harmonie onder parlementsleden een gemeenschappelijk doel voor ogen hebben en fatsoenlijk samenwerken, we heel, heel ver kunnen gaan. In die zin dank ik de collega's, het zijn geen drie maar vijf musketiers. Ik reken mezelf daarbij tenzij Matthias geen musketier genoemd wil worden want dat zijn Fransen. Ik wil wel iets anders zoeken, niet de Five Stooges want dat waren er maar drie zeker? De Daltons misschien. Maar wie is dan Jan? Lucky Luke?

Alle gekheid op een stokje, het kan niet overschat worden wat de kwaliteit en het vernieuwende is in het decreetale werk dat we hier vandaag voorleggen. Het is echt wel baanbrekend voor het politieke gebruik. Ik ben toch al even bezig in de parlementen, ik ben ze ongeveer allemaal gepasseerd, en dit is echt wel verregaand.

Het is juist dat de heer Rzoska met de vraag voor een themadebat is aangekomen met een bepaalde stelling, met name dat we transparant willen zijn. We zijn er met z'n vijven in geslaagd om die transparantievraag te rekken naar een decretaal initiatief om een kader af te bakenen waarbinnen de doelstelling wordt gerealiseerd om meer investeringen mogelijk te maken omdat het geld voorhanden is, hoewel dat volgens de Europese regels niet mag. Dat is heel simpel gezegd waarover het gaat: het geld is er, de noden zijn er maar budgettair zijn we beperkt om het geld te gebruiken voor de noden omdat de Europese regels ons daarin beperken. Dit voorstel van decreet – hoewel de heer Diependaele gelijk heeft dat het niet alles oplost – schetst wel een kader, indien het juist wordt gebruikt, om die vicieuze cirkel te doorbreken.

Ik zal dit heel eenvoudig duiden. Vandaag staat er in onze begroting ongeveer 4 miljard euro aan investeringen. De 10 procent, die Gramm-Rudman-logica die in het voorstel van decreet staat, is niet toevallig want 10 procent is het maximum van terbeschikkingsvergoedingen die men van de totale begroting mag gebruiken. Dat is toevallig ook 4 miljard euro, dus 10 procent is niet toevallig. Maar als men die 4 miljard euro in plaats van oneshotinvesteringen doet, en men maakt daar terbeschikkingsvergoedingen van, dan maakt men een multiplicator waarbij die 4 miljard euro jaarlijks staat voor een investeringsmassa tussen 90 en 100 miljard euro. Men kan dat natuurlijk niet allemaal volledig doen en ook niet meteen, maar dat is wel de potentiële multiplicator die dit ontwerp van kaderdecreet schept.

Wanneer men van de 4 miljard euro die vandaag in de begroting staat 1 miljard euro zou gebruiken voor terbeschikkingsvergoedingen en de overige 3 miljard euro zou blijven gebruiken voor oneshotinvesteringen, dan zal de totale investering over de vijf jaar legislatuur niet 20 maar 40 miljard euro zijn. Dit ontwerp van decreet laat, indien een regering dat wenst, de regering toe om bij het begin van de legislatuur te beslissen om geen 20 miljard euro te investeren maar 40 miljard euro.

Dit kader, dat we nu decretaal vastleggen, laat dat in een transparante vorm toe. Het blijft een politieke beslissing van de regering. Het blijft natuurlijk een planning die een nieuwe regering moet opmaken, maar waar het gisteren in theorie ook wel kon, is het vandaag duidelijk gekaderd. Dat is wat er gebeurt. Indien een volgende regering een aantal problemen van scholen, van rusthuizen, van zwarte punten, van mobiliteitsproblematiek, van klimaatinvesteringen, van energiebevorderende investeringen, wil oplossen, kan dat.

Een volgende regering zal dus perfect kunnen zeggen: we gaan een programma maken over vijf jaar dat twee keer zo groot is als de vorige legislatuur. Dit decreet, dat niet sexy is, kan wel eens zeer sexy worden als op het terrein gezien wordt wat dat betekent. Hier kunnen we echt veel problemen van investeringen mee oplossen, als het juist gebruikt is, en op een transparante manier, op een manier waarbij het

parlement de primordialiteit in handen houdt, en op een wijze waarbij alternatieve financiering, met private middelen dus, op een gelijkvormige manier voor alle projecten gebeurt. 'No monkey business', niet sui generis voor een school hier of daar, niet nog eens ergens in de Rand een halve debudgettering, neen, heel duidelijk!

In die zin denk ik dat dit voorstel van decreet veel verregaander is dan men vermoedt. Ik ben dus heel blij dat we dat alle vijf beseffen, alle vijf partijen en de mensen die het samen met Steven Van Garsse hebben uitgewerkt, eigenlijk Steven Van Garsse in eerste orde. Ik ben heel blij dat we, goed beseffend wat het betekent, het toch hier in de plenaire vergadering brengen om het aan jullie voor te leggen, en hopelijk straks ook goedgekeurd te krijgen.

Mag ik opmerken dat Steven Van Garsse, die de pen heeft vastgehouden, een wereldautoriteit is – en dat wordt toch te weinig gezegd – op het vlak van alternatieve financiering. Ik zal het nog eens herhalen. We hebben in Vlaanderen absolute wereldtopmensen, die we te zelden gebruiken. Steven Van Garsse, professor aan de universiteit, is een wereldautoriteit op het vlak van alternatieve financieringsvormen. Hij is met name ook vicevoorzitter van The United Nations Economic Commission for Europe (UNECE), de sectie alternatieve financiering bij de Verenigde Naties. Dat is echt een topper. Ik ben er zeker van dat, wanneer we dit voorstel van decreet goedkeuren, dit kader wel eens een schoolvoorbeeld zou kunnen worden voor elders, indien het goed gebruikt wordt vanaf de volgende legislatuur.

In die zin denk ik dat het echt wel knap is, wat we u voorleggen. Er is hard aan gewerkt. Het geeft effectief een kader van oplossing voor het gebrek aan investeringen, niet omdat er geen geld is, maar omdat de regelgeving het ons tot nu toe gewoon te moeilijk maakte, namelijk op Europees niveau.

Laat me er dan nog één element aan toevoegen, want het is voorstel van decreet 1 van een duo. Aan voorstel van decreet 2 zijn we niet toegekomen in deze legislatuur. We mogen hopen dat de vijf 'Daltons' daar alle vijf aan kunnen voortwerken in de volgende legislatuur, of althans een aantal daarvan, dat dit toch een beetje blijft bestaan.

Maar dan komt de vraag waar je dat geld vandaan haalt. Voorzitter, nu ga ik een verhaal vertellen dat u gaat plezieren. En als het u niet pleziert, heb ik mij heel fel vergist in u. Het is zo dat de zesde staatshervorming – en ik ben geen grote communautaire liefhebber, het begint al slecht – een aantal schatten verbergt. Verborgene schatten in de zesde staatshervorming, stel u voor. Eentje daarvan is het feit dat, omdat een stuk van de personenbelasting nu geregionaliseerd is, hier ook fiscale instrumenten aan verbonden zijn. Het is beperkt, het zou wat meer mogen zijn, zullen de collega's van de N-VA zeggen. Stel u voor, ik vind dat ook: als je een stuk van de personenbelasting beheert, mag dat ook wel fiscale instrumenten bruikbaar maken. Daarin zit een element dat zegt dat je een belastingvermindering kunt geven aan mensen wanneer de centen die ze op tafel leggen, gebruikt worden voor infrastructuur. Ik heb dat goed laten nakijken. Dat betekent concreet dat dit bruikbaar zou worden in een decreet 2 om dit te doen. Simpel gezegd: als een Vlaamse burger van zijn spaarboekje, dat nu geen bal opbrengt, centen op tafel legt om als privaatinvesteerder mee te werken aan publieke investeringen, kun je aan die Vlaamse burger een belastingvermindering geven.

Ik zal u een voorbeeld geven. Je kunt tegen de Vlaamse burger zeggen dat hij, als hij 100 euro op tafel legt, een belastingvermindering van 2 procent op die 100 euro krijgt. Dat is zoals een interest, dat is zoals een dividend. Het heet niet zo, maar voor de beurs van die burger is het wel hetzelfde. Wat is het grote verschil? En daar zit die verborgene schat in de zesde staatshervorming! Als je dat dividend, dat zo niet mag heten, aan die Vlaamse burger in de vorm van een belastingvermindering geeft, betaalt hij geen roerende voorheffing. Het is immers geen dividend!

Begrijpt u dat, voorzitter? U bent niet mee? Eigenlijk betekent dit dat de zesde staatshervorming, waarschijnlijk zonder het te beseffen of te weten of te willen, het mogelijk maakt dat een Vlaamse burger die mee investeert in noodzakelijke projecten voor de Vlaamse overheid belastingvrij een dividend kan krijgen voor zijn investering.

Wel, ik ben geen grote fan van staatshervormingen, maar als ik dat op voorhand had geweten, dan had ik niet tegengestemd, maar voorgestemd. Dit is wel een leuk feit. Indien we dat in een volgend decreet zouden zetten, betekent dit dat er eindelijk een aanzet wordt gegeven tot een volwassen, professioneel gedragen eigen Vlaams fiscaal beleid op het vlak van de personenbelasting. Dat is iets waarvoor ik al jaren pleit.

In die zin ben ik heel blij dat dit voorstel van decreet er nu is. Ik ben hoopvol dat het de aanzet kan geven naar een eigen Vlaams fiscaal beleid. Wij kunnen dan tegen die Vlamingen – die nu tientallen miljarden euro's op hun bankrekening hebben staan, op een spaarboekje dat niets opbrengt – zeggen dat als ze meedoen aan een Vlaamse overheidsinvestering wij hun wel een fatsoenlijk rendement gunnen en zelfs meer: een belastingvrij rendement. Nog straffer is het dat België Vlaams geld, dat in Vlaamse projecten wordt geïnvesteerd, niet fiscaal kan afroemen. Als dat niet mooi is, voorzitter?

Bij deze rond ik af. Ik ben bijzonder verheugd dat we dit met z'n vijven hebben kunnen doen. Ik denk dat het een baanbrekend voorstel van decreet is. Het zal nu zo niet worden ingeschat, maar de toekomst zal uitwijzen dat het wel degelijk zo is. Alvast dank aan iedereen die heeft meegewerkt. (*Applaus*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (Neen)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1785/6)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

In artikel 4, eerste lid, 1° en 2°, moet bij wijze van technische correctie het woord "voor" telkens worden vervangen door het woord "door". Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

– *Artikel 4 wordt zonder verdere opmerkingen aangenomen.*

– *De artikelen 5 tot en met 11 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Michel Doomst, Peter Persyn, Jo De Ro, Lorin Parys, Peter Van Rompuy en Willy Segers houdende wijziging van het decreet van 31 januari 2014 betreffende opdracht van de bevoegdheid inzake het voeren van een specifiek grond- en woonbeleid en een specifiek welzijns- en gezondheidsinfrastructuurbeleid voor Vlaams-Brabant aan de provincie Vlaams-Brabant
– 1860 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Michel Doomst, Peter Persyn, Jo De Ro, Lorin Parys, Peter Van Rompuy en Willy Segers houdende wijziging van het decreet van 31 januari 2014 betreffende opdracht van de bevoegdheid inzake het voeren van een specifiek grond- en woonbeleid en een specifiek welzijns- en gezondheidsinfrastructuurbeleid voor Vlaams-Brabant aan de provincie Vlaams-Brabant.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Wat hier voorligt, is het resultaat van de eerste terreinervaringen van het nieuwe instrument van Vlabzorginvest (Vlaams-Brabant zorginvesteringen), met dank aan de initiatiefnemers en de goede collega's-indieners. De hoofdbedoeling en de essentie van dit voorstel van decreet blijft uiteraard dat we de zware historische achterstand in Vlaams-Brabant in welzijns- en gezondheidsvoorzieningen stap voor stap bijbenen.

De initiatiefnemers van zorgaanbieding waren heel limitatief bepaald, het ging dan expliciet over de gemeenten, de OCMW's en de private zorgaanbieders. Bedoeling van onze aanpassing is de slagkracht te verhogen door toe te laten dat welzijns- en gezondheidsvoorzieningen voor hun ontwerp en bouw ook specialisten en groepen kunnen inschakelen om die uitwerking in handen te nemen. Concreet kan dit bijvoorbeeld via een patrimoniumvennootschap, een autonoom gemeentebedrijf, sociale huisvestingsmaatschappijen of zelfs via ouders die zich verenigen.

Kortom, in het besef dat Vlabzorg geen mirakel is, maar dat het toch een degelijke, aardse verbetering is van de zorgachterstand, zouden we willen vragen om dat toepassingsveld te willen versterken.

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Ik sluit me graag aan bij collega Doomst en de andere mede-indieners, door te zeggen dat dit voorstel van decreet een aanvulling is die tegemoetkomt aan de initiële betrachting om ook andere initiatiefnemers te betrekken. Ik denk aan een autonoom gemeentebedrijf, of aan ouders die zelf zorgvoorzieningen uit de grond stampen en daar soms een zware lening voor moeten aangaan. Met dit voorstel van decreet wordt daar een mouw aan gepast, denk ik. We kunnen zo een nieuwe stap zetten, en die grote achterstand het hoofd bieden.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Ik ga dat technisch niet aanvullen; ik sluit mij aan bij collega's Doomst en Persyn. Ik wil de collega's alleen meegeven dat dit voor onze regio geen onbelangrijk werk is, in het kader van de historische achterstand. In de volgende legislatuur zal er in die regio toch nog een hele grote stap moeten worden gezet. Ik maak het dagelijks mee dat ouders van kinderen met dringende of acute problemen zeer verre afstanden moeten afleggen om in onze regio een beroep te doen op geestelijke gezondheidszorg. Dat is geen probleem voor wie tijd en

middelen heeft, maar andere mensen zitten vaak met de handen in het haar. Zij raken niet verder.

Het wetgevend kader wil hieraan tegemoetkomen, en de beperkte middelen die eraan zijn gekoppeld vormen een heel belangrijke stap, zeker voor de noordwestkant van de provincie Vlaams-Brabant. Maar de achterstand is dan ook heel groot. Ik hoop dat heel wat private en publieke partners aan de slag gaan met dit decreet, en met de voorziene middelen. Het is nodig.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1860/1)

– De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Martine Taelman, Tine van der Vloet, Vera Jans en Elke Sleurs betreffende de invoering van gezinshuizen in Vlaanderen – 1851 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Martine Taelman, Tine van der Vloet, Vera Jans en Elke Sleurs betreffende de invoering van gezinshuizen in Vlaanderen.

De bespreking is geopend.

De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik vond het toch belangrijk om hier even vooraan te komen staan omdat mijn fractie dit initiatief heel belangrijk vindt. In Vlaanderen leven een kleine duizend kinderen onder de 6 jaar in een residentiële voorziening. Kinderen en jongeren die hulp nodig hebben, proberen we eerst thuis te helpen. Als dat niet lukt, dan is pleegzorg de eerste optie bij uithuisplaatsing. Maar vaak lukt dat niet want er staan ongeveer 350 kinderen van jonger dan 6 op de wachtlijst voor pleegzorg.

Het is helemaal niet mijn bedoeling om te zeggen dat die kinderen daar geen goede hulp krijgen, of dat de begeleiders in residentiële voorzieningen niet ongelooflijk hard hun best doen. Maar er een aantal onderzoeken zeggen dat kinderen onder de 6 nood hebben aan een vaste hechtingsfiguur. En je voelt dat ook wel intuïtief aan. Dat is ontzettend belangrijk voor de ontwikkeling van hun hersenen omdat er dan bepaalde connecties worden gelegd. Die leggen ze minder wanneer ze geen vaste hechtingsfiguur hebben. De verschillende begeleiders reageren immers op een andere manier op prikkels en op de signalen die het kind uitstuurt. Een aantal studies – onder andere van Harvard – zeggen dat kinderen zonder vaste hechtingsfiguur later meer kans hebben op een ontwikkelingsachterstand. Ze hebben meer kans op een beperking, en zelfs op angststoornissen, cardiovasculaire stoornissen enzovoort.

Kinderen die heel kwetsbaar zijn en die niet thuis kunnen blijven wonen, moeten we proberen in een familiale context te laten opgroeien. Daar gaat het om. Een

voorziening kan daar per definitie niet aan beantwoorden. Je zit met shifts van drie begeleiders per dag, die dan nog kunnen uitvallen, bijvoorbeeld wegens zwangerschap. Je zit ook met kinderen die al eens worden verplaatst.

We hebben hier met de collega's een stap toegevoegd aan ons traject van jeugdhulpverlening: ambulant als het kan, pleegzorg onder de 6 jaar als het een optie is en als er pleeggezinnen beschikbaar zijn. En dan had je residentiële opvang als de volgende stap.

Tussen pleegzorg en residentiële opvang willen we nu de module van het gezinshuis invoeren. Dat is een kleine setting waarin maximaal vier kinderen met 'gezinshuisouders' samenwonen. Die mensen staan op de payroll van, bijvoorbeeld, een jeugdhulpvoorziening of doen dat op zelfstandige basis. Zij moeten elke dag voor die maximaal vier kinderen zorgen alsof het een echt gezin betreft. Het is onze bedoeling dat kinderen die daar zeer jong worden geplaatst daar ook verder kunnen blijven opgroeien.

Het mooie aan dit initiatief is dat er niet enkel een enorme maatschappelijke winst in zit en dat het ook op individueel vlak echt een verbetering betekent voor die jonge kinderen, maar dat het budgettair helemaal niet duurder is. Het is volgens onze berekeningen zelfs een stukje goedkoper dan vier plekken in een residentiële voorziening. Dit is geen besparingsmaatregel, want we hebben altijd gesteld dat het geld dat hierdoor eventueel zou vrijkomen opnieuw in de jeugdhulp moet worden geïnvesteerd.

Ik wil nog vermelden dat er een proefproject is gestart. Met de Simbahuizen van SOS Kinderdorpen loopt een proefproject en we zijn benieuwd hoe dat zal aflopen. We geloven echt in die kleine, innovatieve opvangvorm met kleinschalige, warme en familiale zorg.

Wat de indieners van dit voorstel van resolutie aan de Vlaamse Regering vragen, is een aantal onderzoeken te laten uitvoeren die het Vlaams Parlement moeilijker kan doen. We willen graag een voorstel over een goede afbakening van de doelgroep horen. We hebben ingezet op jonge kinderen, op kinderen met broers en zussen, waarvoor het moeilijk is pleeggezinnen te vinden, en op kinderen met een beperking, die het ook moeilijker hebben om in een andere opvangvorm terecht te kunnen. We vragen een advies over welke pedagogische en agogische ondersteuning nodig is.

Het allerbelangrijkste is echter dat de Vlaamse Regering ermee wordt belast met de Federale Regering te overleggen. Er is namelijk een praktisch probleem om dit op grotere schaal uit te rollen. Er is geen statuut voor gezinshuisouders. Het lijkt natuurlijk alsof ze heel de tijd werken, wat indruist tegen een aantal geldende federale afspraken.

We vragen de Vlaamse Regering daar een oplossing voor te vinden en met een aantal voorstellen met betrekking tot de concrete punten in het voorstel van resolutie naar het Vlaams Parlement te komen, zodat we kunnen beslissen op welke wijze we dit op een grotere schaal kunnen uitrollen. De maatschappelijke winst is dat we jonge kinderen in een kwetsbare situatie kunnen laten opgroeien in een kleine, warme context. Ik denk dat de maatschappij daar alleen maar wel bij kan varen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (Neen)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT tot wijziging van het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp – 1905 (2018-2019) – Nr. 1**Verslag**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin over het verzoekschrift tot wijziging van het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp.

Mevrouw Schryvers, verslaggever, heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, op 29 november 2018 is een verzoekschrift tot wijziging van het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp ingediend. Dit verzoekschrift is op 12 december 2018 ontvankelijk verklaard en voor verdere behandeling naar de commissie Welzijn verzonden. Op 8 januari 2019 heeft de commissie Welzijn beslist de Vlaamse Regering om een antwoord te vragen. Na het antwoord van de Vlaamse Regering te hebben ontvangen, heeft de commissie Welzijn het verzoekschrift op 27 februari 2019 opnieuw besproken.

De verzoeker stelt zich vragen bij de actiemogelijkheden van minderjarigen indien hun rechten in de jeugdhulp met de voeten worden getreden. In het antwoord van de Vlaamse Regering geeft minister Vandeurzen een overzicht van de bestaande mogelijkheden vanuit het perspectief van minderjarigen. Het gaat dan ten eerste om het informeren van minderjarigen, ten tweede om het adviseren en ondersteunen van minderjarigen, ten derde om de wijze waarop beslissingen kunnen worden aangevochten en ten vierde om de belangenvertegenwoordiging.

Op 27 februari 2019 heeft de commissie Welzijn beslist de indiener van het verzoekschrift het antwoord van de Vlaamse Regering te bezorgen.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN DE VERZOEKSCHRIFTEN tot aanpassing van het Groeipakket – 1906 (2018-2019) – Nr. 1**Verslag**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin over de verzoekschriften tot aanpassing van het Groeipakket.

Mevrouw Saeys, verslaggever, is niet aanwezig.

Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoekers hiervan in kennis stellen.

VOORSTEL VAN DECREET van Matthias Diependaele, Peter Van Rompuy en Bart Somers houdende tijdelijke maatregelen als het Verenigd Koninkrijk zich zonder akkoord uit de Europese Unie terugtrekt – 1911 (2018-2019) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Matthias Diependaele, Peter Van Rompuy en Bart Somers houdende tijdelijke maatregelen als het Verenigd Koninkrijk zich zonder akkoord uit de Europese Unie terugtrekt.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, het voorstel van decreet zou in werking treden in het geval van een no-deal. Over enkele uren wordt verwacht dat het Britse parlement daarover stemt. Natuurlijk is het niet zo dat wij kunnen voorspellen wat uiteindelijk de uitspraak zal zijn, maar in het geval dat zij tot een no-deal beslissen, zou het decreet in werking treden, weliswaar pas over vijftien of zestien dagen. Dan zou het toch beter zijn om dit zo snel mogelijk geregeld te krijgen, zodat de diensten zich daarop kunnen voorbereiden.

De voorzitter: We kunnen natuurlijk ook wachten tot na de stemming in Londen.

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Is het parlement het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling? *(Instemming)*

Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Matthias Diependaele, Peter Van Rompuy en Bart Somers houdende tijdelijke maatregelen als het Verenigd Koninkrijk zich zonder akkoord uit de Europese Unie terugtrekt, onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Matthias Diependaele, Peter Van Rompuy en Bart Somers houdende tijdelijke maatregelen als het Verenigd Koninkrijk zich zonder akkoord uit de Europese Unie terugtrekt.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Collega's, ik denk dat het niet nodig is om het ruimere kader van het brexitdebat lang toe te lichten. Ik zal dus proberen me te beperken tot de essentie van het voorstel van decreet, een voorstel dat ook niet zo bijzonder technisch is, maar dat natuurlijk wel kadert in dat grotere debat waarover we het hier al diverse keren hebben gehad.

Het is zo dat Vlaanderen er wel degelijk alles aan heeft gedaan om zijn voorbereidingen te treffen, om ervoor te zorgen dat we in alle hypothesen wisten waar we naartoe gingen. Het is echter ook zo dat er nog maar sinds november een ontwerp-akkoord is gesloten tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk. In dat ontwerp-akkoord staat de zeer duidelijke afspraak dat Groot-Brittannië vanaf 29 maart 2019 uit de Europese Unie treedt, maar dat er dan een overgangsperiode begint, die loopt tot 31 december 2020, dus ongeveer een jaar en negen maanden,

een kleine twee jaar. Die overgangsperiode is nodig om een heleboel afspraken te maken over beleidsdomeinen die nu worden geregeld door Europees recht en die op het moment dat Groot-Brittannië uit de EU valt en juridisch een derde land wordt, eigenlijk onderworpen zijn aan een heel andere regeling. Dat werd opgevangen in dat ontwerpakkoord met het Verenigd Koninkrijk.

Ik zal het kort houden, want het zou uren duren om alles in detail toe te lichten. Dus kort door de bocht: in dat ontwerpakkoord wordt afgesproken om grosso modo in die overgangsperiode de huidige regeling die bestaat binnen het Europees kader met betrekking tot al die diverse domeinen te behouden. Dat zou ons de kans geven om verder te onderhandelen over hoe de scheiding er zou uitzien in die specifieke domeinen en hoe de afspraken voor de toekomst eruit zouden zien. Dat gaat uiteraard voornamelijk over de vrijhandelsakkoorden die zouden moeten worden gesloten. Voor alle duidelijkheid, dat stond allemaal in dat ontwerpakkoord, en gisteren hebben we gezien dat het Britse parlement dat ontwerpakkoord niet heeft goedgekeurd. Dat betekent natuurlijk dat ook die overgangsperiode die stond ingeschreven in dat ontwerpakkoord er niet komt. Dat betekent dat vanaf 29 maart het Verenigd Koninkrijk een derde land zou worden. Dat is juridisch een heel andere situatie. Dat heeft gevolgen voor zowel de overheden zelf als voor heel individuele situaties: voor ondernemingen, voor burgers, voor Britten die hier werken of, omgekeerd, voor Vlamingen die in Groot-Brittannië werken.

Op dat moment worden heel wat andere regels van toepassing en wordt Groot-Brittannië beschouwd als een derde land. Het groter kader van de Europese Unie waarin al die verschillende beleidsdomeinen worden geregeld, is dan niet meer van toepassing.

We hebben afspraken gemaakt. Sinds november 2018 is de Europese Commissie begonnen met communicatie aan de lidstaten om ervoor te zorgen dat de delen die in het ontwerp van akkoord staan – met name de overgangsbepaling en hoe de verschillende beleidsdomeinen gemeesterd moeten worden –, worden doorgestuurd aan de lidstaten zodat die wetgeving kunnen aannemen, zoals deze waarover wij vandaag stemmen. Het gebeurt dus allemaal onder supervisie van de Europese Commissie. Grosso modo betekent dit het overnemen van de huidige regeling binnen het kader van de Europese Unie.

De Europese Commissie schuift daarbij een aantal uitgangspunten naar voren. Ten eerste mag er geen afbreuk gedaan worden aan het Europees recht of afspraken op Europees niveau. We moeten binnen het kader blijven dat vandaag bestaat in de Europese contentieux.

Ten tweede moet het gaan om tijdelijke maatregelen. De Europese Commissie gaat er wel degelijk van uit dat Groot-Brittannië de Europese Unie verlaat. De voordelen die vandaag van toepassing zijn op Britse ingezetenen in een lidstaat van de Europese Unie en omgekeerd, zijn uiteraard maar tijdelijk want anders zou de brexit van geen tel en geen nut zijn. Dezelfde voordelen mogen ook maar in beperkte mate van toepassing zijn.

Ten derde gaan we uit van wederkerigheid. In een overeenkomst gaan beide partijen engagementen aan. Groot-Brittannië ging engagementen aan ten aanzien van de andere lidstaten van de Europese Unie en omgekeerd gingen wij engagementen aan ten aanzien van Groot-Brittannië. Aangezien die overeenkomst niet gesloten is, zullen we die wetgeving eenzijdig wel van toepassing verklaren. We rekenen eigenlijk op de goede bedoelingen van Groot-Brittannië en gaan uit van wederkerigheid. Ik kom daar straks nog op terug.

Ten vierde moeten we de maatregelen afstemmen met de maatregelen die de federale overheid en de andere gemeenschappen en gewesten nemen. Daarover zijn binnen het Overlegcomité zeer duidelijke afspraken gemaakt met de federale

overheid, namelijk dat hun bevoegdheidsdomeinen met gelijkaardige wetgeving worden aangenomen. Dat is deze ochtend ook nog bevestigd in een communicatie van federaal minister van Europese Zaken Reynders.

Ik kom nog even terug op de reciprociteit of wederkerigheid. Het voorstel van decreet bevat een bepaling waarbij we aan de Vlaamse Regering de machtiging geven om, indien nodig, de voordelen die we met dit decreet toekennen aan Britse ingezetenen die hier werken of wonen, stop te zetten. Dat kan bijvoorbeeld als we vermenen dat Groot-Brittannië geen gelijkwaardige rechten geeft aan Vlamingen die in Groot-Brittannië wonen of werken. We gaan dus uit van de wederkerigheid, maar die is niet afdwingbaar omdat de overeenkomst niet is gesloten. We hebben dus wel degelijk een stok achter de deur, namelijk een machtiging aan de Vlaamse Regering om de rechten en voordelen in te trekken.

Laat het duidelijk zijn dat de delegatie aan de Vlaamse Regering ook te maken heeft met het feit dat we binnenkort met verkiezingen zitten, waardoor het parlement minder zal samenkomen. Daarom wordt die bevoegdheid aan de Vlaamse Regering gegeven, maar dit moet wel binnen zes maanden decretaal worden bevestigd.

Het voorstel van decreet zal enkel in werking treden in het geval van een no-deal. Mocht er toch nog een akkoord komen of mocht de brexit uitgesteld worden – wat morgen wel degelijk een optie is –, dan zal dit voorstel van decreet geen uitwerking vinden. Het zal alleen in werking treden in het geval een no-deal.

Dan kom ik tot de domeinen die onder het voorstel van decreet vallen. We gaan ervan uit dat de huidige regeling binnen de Europese Unie min of meer – dat is kort door de bocht – blijft bestaan. Het gaat uiteraard enkel om de Vlaamse bevoegdheden. Op het federale niveau gaat het om heel wat ingewikkeldere regelingen met betrekking tot Sociale Zekerheid en dergelijke. Slechts een klein deel daarvan is op ons van toepassing. Ook daar wordt de regel in de wetgeving die wordt aangenomen, heel algemeen omschreven.

Het gaat over fiscaliteit, bijvoorbeeld met betrekking tot de aanvullende gewestelijke personenbelasting of bepaalde andere gewestbelastingen. Om u een voorbeeld te geven: de aangifte die men moet doen als iemand sterft in een derde land, is anders dan de aangifte van nalatenschap die men moet doen als iemand overlijdt in een lidstaat van de Europese Unie. Ook de tarieven voor schenkingsrechten verschillen als men schenkt aan een instelling in een lidstaat van de Europese Unie of in een derde land, een land dat niet behoort tot de Europese Unie.

Wat het integratie- en inburgeringsbeleid betreft: we zullen overgangsmaatregelen nemen voor mensen die hier nu reeds wonen en die nu zouden beslissen tot domiciliëring in Vlaanderen. Mocht dat gebeuren na het uittreden van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie, dan zouden zij een inburgeringstraject moeten volgen. We gaan nu overgangsmaatregelen nemen om dat niet onmiddellijk te verplichten. Hetzelfde voor economische migratie.

In het geval van een no-deal zal iemand die hier werkt, in april onmiddellijk een arbeidskaart moeten hebben. We gaan zorgen voor overgangsmaatregelen waardoor men negentig dagen de tijd heeft om zich in regel te stellen. Ook met betrekking tot sociale zaken, de coördinatie van het socialezekerheidsstelsel, de uitbetaling van gezinsbijslagen, de startbedragen, de selectieve participatietoelagen komen er overgangsmaatregelen. Met betrekking tot de Vlaamse sociale bescherming en bijstand verleend door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap worden er overgangsmaatregelen genomen.

Wat het onderwijs betreft, zullen studenten die reeds ingeschreven zijn, hun studies kunnen afwerken onder de voorwaarden als zou Groot-Brittannië lid zijn van de Europese Unie.

Voor het personeel bij onderwijsinstellingen en lokale besturen zal de tewerkstelling onder de voorwaarden van tewerkstelling die tot nu toe werden gehanteerd binnen de Europese Unie, in de overgangsperiode bewaard blijven.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Ik heb de voorbije maanden in dit parlement meermaals, zelfs tot ergernis van sommige collega's, gepleit voor een nooddecreet op de brexit. Aanvankelijk heeft de regering gezegd dat dit niet nodig was. Ik ben blij dat ze zich mettertijd op mijn standpunt heeft gezet en dat dit nooddecreet nu toch zal worden goedgekeurd. Het is in ieder geval nog op tijd. Er is dus geen enkel probleem. Het is ook belangrijk voor de rechtszekerheid van de betrokken mensen dat dit decreet er komt.

Als parlamentslid werk ik natuurlijk niet zo graag met volmachten, maar in dit geval kan het echt niet anders, door de verkiezingen die net op dit moment vallen. Wij geven dus een volmacht aan de Vlaamse Regering om ervoor te zorgen dat de rechten van die mensen die hier zijn op een wederkerige manier kunnen worden gegarandeerd, ondanks een no-dealbrexit.

Het is een belangrijk voorstel van decreet. Ik hoop dan ook dat het met de nodige spoed wordt goedgekeurd.

De voorzitter: De heer Somers heeft het woord.

Bart Somers (Open Vld): Voorzitter, collega's, de no-dealbrexit is een dramatische situatie. De Britse overheid heeft berekend dat voor de Britse economie alleen al dit een inkrimping van het bnp zou zijn van minstens 7,7 procent tegen 2035. De KU Leuven heeft ook berekend wat het zou betekenen voor ons land. Voor Vlaanderen alleen al zou dit een verlies betekenen van 28.000 jobs en een inkrimping van het bnp met 2,5 procent. Dat zijn dramatische cijfers.

Boven op die dramatische economische effecten zijn er natuurlijk ook heel dramatische effecten voor gewone burgers, voor Vlamingen die in Groot-Brittannië verblijven, maar omgekeerd ook voor Britten die in Vlaanderen tewerkgesteld zijn. Collega Diependaele heeft al de verschillende domeinen besproken waarop dit een ingrijpende weerslag zou hebben op het dagdagelijkse leven en op het inkomen van mensen. Beeld u in: een Brit die naar hier komt na de no-dealbrexit, moet onmiddellijk een inburgeringscursus volgen als we deze overgangsmaatregelen niet goedkeuren.

Ik denk dus dat dit voorstel van decreet echt noodzakelijk is en ik denk dat het principe van wederkerigheid daarin belangrijk is. Het geeft ons ook een hefboom. In het Britse Lagerhuis zal men beseffen dat als men goede voorwaarden wil voor Britse onderdanen, men hetzelfde moet doen voor Vlamingen die vandaag in Groot-Brittannië aanwezig zijn.

Wij moeten dit doen met een machtiging van de regering. Ik vind dat ook een logische zaak. We zitten in een heel moeilijke situatie. We zitten binnenkort in volle verkiezingsperiode. Indien we dat met wederkerigheid doen, met een machtiging aan de regering, dan kan de regering nog altijd datgene doen wat nodig zal zijn op het moment dat een no-dealbrexit een realiteit wordt.

Ik hoop nog altijd, maar dat wordt hoe langer hoe naïever, dat we niet in die situatie terechtkomen. Ik begin er stilaan voor te vrezen, voor alle economische gevolgen en ook de gevolgen voor de mensen. Ik denk dat we op deze manier een kader aanreiken waarbinnen de meest acute problemen die zich kunnen stellen op korte termijn, kunnen worden opgevangen. Het is geen oplossing voor alles, maar het is alleszins een stap in de goede richting om het toch min of meer ordentelijk te laten

verlopen. Niettemin blijft de grote vrees voor een chaos, op de eerste plaats een economische chaos.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Voorzitter, ik wil nog een keer een klein stapje terug zetten, naar die brexit kijken en nog eens goed formuleren welke lessen we er als politici uit moeten trekken. Voor mij zijn dat drie gouden lessen. Ten eerste: laat ons geen ruimte laten voor 'fake news' en laat ons echt werk maken van een op feiten gebaseerde politiek. Want dat is waar heel de stemming rond de brexit eigenlijk door vergiftigd is. Ten tweede: laat ons goed luisteren naar de angst die bij mensen leeft, maar laat ons daar een hoopvol antwoord op geven en laat ons niet als politici de angst aanjagen, wat bij het debat over de brexit gebeurd is. Ten derde: laat ons duidelijk maken aan iedereen dat Europa een meerwaarde is, dat dat een positief project is en laat ons Europa niet als zondebok gebruiken voor wat misloopt. We moeten dat blijven onder ogen zien als we met de problemen van brexit worden geconfronteerd.

Wat voorligt, is geargumenteed door de indieners, en terecht. Het is noodzakelijk dat we dit soort overgangsmaatregelen nemen en ervoor zorgen dat bepaalde rechten van mensen, zowel van ons als van Britse burgers, de komende twee jaar worden gewaarborgd.

Ik heb een vraag aan de indieners in verband met de volmachten die worden gegeven aan de regering, want dat blijft uiteraard een gevoelig punt voor iedereen, als parlement, als democraten. Dat is ook gezegd door de indieners. Het wordt geargumenteed vanuit het feit dat er een verkiezingsperiode aankomt en er een tijd geen Vlaams Parlement actief zal zijn. Maar die periode is natuurlijk kort, terwijl die volmachten hier worden gegeven in een voorstel van decreet dat tot 2020 geldt en waarbij bovendien door de regering zelf de datum van buiten werking treden kan worden aangepast. Het kan dus ook nog eens worden verlengd door de regering zelf zonder dat het parlement daar iets op kan zeggen. Waarom is dat die termijn? Waarom kan die volmacht niet korter zijn, namelijk tot het nieuwe parlement is geïnstalleerd? De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om de werkings-sfeer van elke bepaling van het voorstel van decreet aan te passen. Als men dat doet, moet dat binnen de zes maanden toch naar het parlement komen voor goedkeuring. Ook die zes maanden is een heel ruime termijn. Wij komen hier elke week samen. Als de regering een beslissing neemt, waarom kan die termijn dan niet korter zijn?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Volgend op wat de vorige spreker heeft gezegd, denk ik dat elk artikel wel duidelijk aangeeft wat de noodzaak is om deze overgangsregeling in te voeren in geval dat. Alleen ben ik ook een beetje allergisch aan het verregaand delegeren aan de regering. Dat is een normale parlementaire reflex. Ik begrijp ook niet zo goed waarom die verregaande delegatie moet gebeuren. Men verwijst naar de campagne of naar het feit dat de laatste plenaire vergadering plaatsvindt eind april, maar dat is iets dat wij zelf beslissen. Wij kunnen als parlement perfect beslissen om in de loop van mei nog eens samen te komen als dat noodzakelijk is. Ik zie eerlijk gezegd geen enkele objectieve reden om deze verregaande delegatie in te voeren in dit nooddecreet.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Voorzitter, sta me toe om eerst de collega's te feliciteren, want blijkbaar hebben zij dit voorstel van decreet vandaag ingediend. Ik wil ook de diensten bedanken die dat zo snel op onze banken hebben kunnen krijgen.

Ik heb het een paar uur geleden gekregen. Ik heb geprobeerd om het zo grondig mogelijk te bekijken. Dus als ik enkele vragen stel die niet helemaal oké overkomen, dan hoor ik het graag. Collega's, ik heb dus een aantal vragen.

Op het inhoudelijke, op wat we proberen te regelen, kunnen we weinig zeggen. We zijn in Vlaanderen sinds juni 2016, vooral in de commissie Buitenlands Beleid, bezig over de brexit, over hoe spijtig dit is. Dit brexitverhaal heeft ons één ding geleerd, namelijk dat populisme niet werkt, dat het tegen elkaar opzetten van mensen niet oké is. Dat de beste garantie voor welvaart, voor Vlaanderen en voor België, elke mogelijke samenwerking is. Hier is dat Europa.

Zoals we daarnet tijdens de actuele vragen hebben besproken, hebben we al heel wat gedaan voor onze Vlaamse bedrijven. We hebben, in de mate van het mogelijke, heel veel maatregelen genomen. We hebben FIT en alle andere agentschappen in werking gezet om bedrijven voor te bereiden op een Europa zonder de UK en op andere relaties en op andere omstandigheden.

Wat er nu vandaag voorligt, betreft niet bedrijven, maar betreft eerder het menselijke aspect. Want de brexit zal treffen. De brexit zonder deal zal veel mensen treffen, veel onderdanen. De regelingen die hier vandaag voorgesteld worden, zijn vooral gericht op onderdanen van het Verenigd Koninkrijk: diegenen die hier werken, diegenen die hier een eigen zaak hebben, diegenen die hier onderwijs volgen, diegenen die hier onderwijs geven, diegenen die hier economische activiteiten ontplooiën. We hebben terecht gezegd: wij willen u die voordelen geven. Wij willen de chaos waarin het Verenigd Koninkrijk u wil storten, voorkomen. Wij willen u een overgangperiode geven die het Verenigd Koninkrijk niet aan Europa en niet aan de eigen onderdanen geeft. Maar nu komt de angel. Inhoudelijk heb ik geen bezwaar. Ik heb een vraag. Ten eerste: is de directie Decreetgeving van onze Vlaamse diensten al nagegaan of dit juridisch in orde is? Want ik heb enkele vragen. Wederkerigheid is een gunst. Wij gaan uit van wederkerigheid. Welke juridische waarde heeft dat? Ten tweede, stel dat Groot-Brittannië zo vrij is om op ons aanbod in te gaan, dan hebben wij met Groot-Brittannië een bilateraal akkoord. Wat met het juridisch kader, in het kader van Europa? Ik heb collega Diependaele horen zeggen: we blijven in het contentieux van Europa, van het huidige kader. Maar door dit zo te formuleren en door een eventueel akkoord van Groot-Brittannië, hebben we een bilateraal akkoord. Wat met Europese voorzieningen wat dit betreft? Ik denk dat dat een heel belangrijk aspect is.

Een zeer specifiek voorbeeld staat ook in jullie eigen voorstel, collega's. Inzake de socialezekerheidsstelsels verwijst u naar een bilateraal verdrag van 1957, dat de relaties tussen België en Groot-Brittannië zou regelen. Maar u zegt zelf in uw voorstel van decreet dat dat eigenlijk een beetje is opgeheven door een nieuwe verordening van Europa, een verordening die de UK niet meer wil naleven. In welk kader zitten we dan? De chaos die er dreigt te komen bij een exit zonder deal, moeten we die beantwoorden met een legistische chaos die wij zelf creëren? De hoogdringendheid wordt hier algemeen aanvaard, maar ik zou de collega's willen vragen om de chaos te voorkomen door bij hoogdringendheid advies te vragen aan de Raad van State. Ik ben zo vrij geweest om het na te kijken: dat kan nog perfect lukken. Op de vergadering van 27 maart – nog altijd twee dagen voor het eventuele dramatische geval dat er een exit zonder deal komt – zijn we nog op tijd, maar dan hopelijk juridisch correct onderbouwd. Mijn vragen staan er, voorzitter. Ten eerste stel ik voor om een dringend advies te vragen bij de Raad van State.

En last but not least wil ik me ook nog aansluiten bij de twee collega's die mij voorafgingen, inzake de machtiging die wordt gegeven aan de Vlaamse overheid. Collega's, dit parlement wordt ontbonden op 25 mei. Tot die datum kunnen wij elk moment hoogdringend terugkomen om elk mogelijk hoogdringend decreet goed te keuren, want dit is vandaag ook gelukt op één dag.

Ik wil daar als parlementslicd mijn verantwoordelijkheid voor nemen. Ik vind dat belangrijk en ik vind het ook mijn plicht. De zeer uitgebreide machtiging en bevoegdheid die we aan de Vlaamse Regering geven, is jammer. Wat ook jammer zou zijn, is dat als we dit niet wijzigen, we straks geen kamerbreed signaal kunnen uitsturen. We zijn bereid om een kamerbreed signaal uit te sturen, maar het moet legistiek echt kloppen. We moeten chaos niet beantwoorden met chaos.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Mevrouw Turan, je kunt zelf toch inzien dat twee dagen voor een totaal nieuwe rechtsorde intreedt, een totaal nieuwe juridische situatie met betrekking tot zowat alle domeinen van onze samenleving, twee dagen voor administraties om zich daaraan aan te passen en plots de klik te maken, te kort is. Op zich is het niet onredelijk om een advies van de Raad van State te vragen, maar volgens mij is dat niet nodig, en wel hierom.

In uw hoofde is er blijkbaar een vergissing: ik heb niet gezegd dat we binnen het Europees contentieux blijven. In geval van een no-dealbrexit treedt het Verenigd Koninkrijk vanaf 29 maart uit de Europese Unie, uit het contentieux, waardoor we een totaal nieuwe juridische situatie krijgen. Elke ingezetene van Groot-Brittannië is dan ingezetene van een derde land en niet langer ingezetene van de Europese Unie. Dat is een totaal verschillende juridische constructie.

Met dit voorstel van decreet gaan we de regelingen – het zijn voordelen, maar evengoed verplichtingen, het zijn rechten en plichten – die we vandaag kennen binnen dat Europees contentieux, uit dat Europees contentieux halen en ook eenzijdig toepassen op Britse ingezetenen. In die zin blijven we niet binnen dat contentieux, maar gaan we een juridische fictiebepaling invoegen, wat we doen voor de toepassing van heel wat van die regels. Daarvoor is enige intellectuele flexibiliteit nodig.

In die zin is het niet nodig om naar de Raad van State te gaan, want die regels zijn natuurlijk solide. Het is al jarenlang de werkwijze en de juridische gang van zaken binnen de Europese Unie met betrekking tot al die verschillende beleidsdomeinen. Daarom vinden wij dat niet nodig.

Daarenboven is het niet zo dat we met dit voorstel van decreet telkens afzonderlijk al die regelingen gaan hertekenen of overschrijven. We gaan een algemene bepaling invoeren dat we voor al die regels die fictie toepassen. Het zou veel te veel tijd en werk kosten. Dan ga je heel lang werken om al die regels op hun eigenheid te onderzoeken en te omschrijven. Dat zou te ver leiden. Daarom houden we het bij een algemene bepaling.

Met betrekking tot het akkoord van 1957 begrijp ik in alle eerlijkheid niet goed wat het verschil is. Uiteraard waren er voor de toetreding van Groot-Brittannië tot de Europese Unie bilaterale en multilaterale verdragen, sommige waarschijnlijk al van eeuwen geleden. Op het moment dat Groot-Brittannië toetrad tot de Europese Unie, zijn die op zich niet opgeheven. 'Lex posterior derogat priori', wat betekent dat de nieuwe regels de vorige buiten toepassing verklaren. Als natuurlijk plots de nieuwe regels wegvallen door die brexit, dan val je automatisch terug op de oude regels. In dit geval is dat een toepassing van de sociale zekerheid van 1957. Het lijkt me niet zo bijzonder moeilijk om te begrijpen dat de situatie in de wereld er sindsdien net iets anders uitziet. Je kunt dus niet zomaar terugvallen op die regels.

Nog iets, mevrouw Turan: op een bepaald moment zegt u dat we de chaos gaan proberen te vermijden ten voordele van het Verenigd Koninkrijk. Ik weet niet of ik dat goed heb begrepen, maar dat is natuurlijk niet het geval. We gaan vooral zorgen dat we het zowel voor Vlamingen als Britten als ondernemingen, die getroffen zijn door de brexit, zo gemakkelijk mogelijk maken. Het is geen toegift ten aanzien

van de Britse politiek, het is een poging om te zorgen dat zo weinig mogelijk mensen er hinder van ondervinden.

We hebben het er daarnet, tijdens de actuele vragen, ook over gehad. Het is niet onze taak. Iedereen mag daarover zijn mening hebben, maar de beslissing om uit de Europese Unie te stappen, is genomen door de Britse democratie. Dat is een gegeven. Het is nu onze taak om ervoor te zorgen dat we onze belangen en de belangen van onze inwoners zo goed mogelijk verdedigen. Het is dus op geen enkele manier een toegift aan de Britse politiek.

Mijnheer Vanbesien, mevrouw Turan, ik begrijp uw opmerking met betrekking tot die machtiging wel degelijk. Absoluut. Een machtiging geven aan de regering is vanuit een parlementaire reflex altijd iets waarover je beter meer dan twee keer nadenkt. Maar in dezen denk ik toch dat het nodig is en ook dat het zonder gevaar is. Het is namelijk niet enkel vanwege die verkiezingen. Maar die verkiezingen zijn daarin wel een verzwarende omstandigheid. Er is – en dat is de laatste maanden toch wel bewezen – enorm veel onduidelijkheid over waar we naartoe gaan. En het zal de komende weken en maanden mogelijk – niemand kan dat voorspellen, al kon de heer Vanbesien dat daarnet bij de actuele vragen wel, maar het lijkt me gevaarlijk om daarvan uit te gaan – nodig zijn om op zeer korte termijn in te grijpen.

Ik geef een voorbeeld – en het is maar een voorbeeld, dus pin mij daar niet op vast. Stel dat er nu een uitstel komt van die brexit, en dat uitstel gaat, zoals mijnheer Daems daarnet aankaartte, voorbij de Europese verkiezingen, dan zal Groot-Brittannië toch nog verkiezingen moeten organiseren en dan zullen we moeten weten hoe we daarmee omgaan.

Een ander voorbeeld betreft die wederkerigheid. Dat is het allerbelangrijkste. Op heel korte termijn zou het kunnen dat we signalen krijgen dat Groot-Brittannië zich niet houdt aan die wederkerigheid. En dan zou ik absoluut graag hebben dat we zeer snel kunnen reageren, dat we zeer snel tegenmaatregelen kunnen nemen. Op die manier kunnen we een duidelijk signaal geven aan Groot-Brittannië dat we absoluut willen dat Vlamingen in Groot-Brittannië dezelfde voordelen genieten als de voordelen die wij bieden aan de Britten in Vlaanderen. In die zin denk ik dat er snel moet worden opgetreden.

U vraagt: 'Waarom die zes maanden om dat decretaal te verankeren?' Niets houdt u – of het nieuwe parlement of wie dan ook – tegen te vragen om daarover snel een debat te voeren. Ik wil dat de Vlaamse Regering de dag nadien of zelfs diezelfde dag nog juridisch kan reageren als dat mogelijk is. Als het parlement de vraag stelt om de dag nadien samen te komen, dan blijft die mogelijkheid natuurlijk bestaan. Dat is geen enkel probleem.

Ik denk dat ik op alles heb geantwoord.

Wouter Vanbesien (Groen): Voor alle duidelijkheid: ik kan niet voorspellen hoe het zal aflopen. Ik heb daarnet enkel gezegd dat de uitkomst van de drie stemmingen die deze week worden gehouden, voorspelbaar is. Dat is het enige dat ik heb gezegd. Dat zult u kunnen controleren, want ik heb de twee stemmingen voorspeld die vandaag en morgen zullen plaatsvinden. U kunt dus controleren of de voorspellingen juist waren of niet.

Ik vind het een heel rare redenering om te zeggen: 'Dat er hier staat dat men binnen zes maanden naar het parlement moet komen, dat is geen probleem. Want als het parlement het wil, dan kunnen we ook vragen dat het de dag nadien gebeurt.' Wel, het parlement wil dat het de dag nadien naar hier komt. Of laat ons zeggen: de week nadien of twee weken nadien. Maar laat ons dat hier al afspreken. Laat ons dat hier ook duidelijk zeggen tegen de regering: 'We geven u een volmacht, maar dat wil zeggen dat u, onmiddellijk nadat u een beslissing hebt genomen, daarmee naar hier

komt.' Ik vind die zes maanden dus zeer ruim. Én – dat is belangrijk – de Vlaamse Regering krijgt hier de machtiging om zelf over de duur van haar volmachten te beslissen. En dat is iets dat we echt niet kunnen toelaten. Die twee zaken kloppen niet in uw eigen redenering.

Güler Turan (sp.a): Mijnheer Diependaele, u hebt hier een juridische interpretatie gegeven, naar aanleiding van de interpretatie die ik gaf en de vraag die ik heb gesteld. Ik respecteer uw interpretatie, maar er zullen waarschijnlijk ook andere interpretaties mogelijk zijn, net omdat het zo belangrijk is.

U vraagt van het parlement, en ook van de mensen, enige intelligente juridische flexibiliteit. Ik denk dat dat een nieuwe term zal zijn voor de wetgevende macht. Wij kunnen die flexibiliteit niet geven. Wij zijn de wetgevende macht, de decreet-gevende macht. Er zijn mogelijkheden om het na te kijken.

U spreekt zichzelf tegen. U zegt – en dat is ook zo –: 'Er worden geen nieuwe maatregelen genomen. Er komt gewoon een overgangsperiode om de zekerheden en de rechten te garanderen gedurende een periode.'

Dus, mijnheer Diependaele, of we nu die garanties vandaag geven, met alle vraagtekens en de juridische onzekerheid, of op 27 maart, voor de diensten en administratie zal dat geen verschil maken. Collega's, dit is echt te belangrijk om aan intelligente juridische flexibiliteit over te laten. We hebben echt tijd genoeg. Dit is hoogdringend en noodzakelijk, maar we hebben tijd om dit te doen, na een advies van de Raad van State.

Wij kunnen geen handelsakkoorden sluiten; Europa sluit die akkoorden en die komen naar Vlaanderen, als er een Vlaamse bevoegdheid in zit. In zo'n geval gaat het om een gemengd akkoord. Het gaat hier onder andere over onderwijs, sociale zekerheid en toelating tot het grondgebied. Vlaanderen kan de volledige inhoud niet bepalen, als het om een Europese bevoegdheid gaat. Ik zou hier echt die zekerheid, het advies van de Raad van State, aan willen koppelen, want we verliezen daar echt geen tijd mee.

Die machtiging aan de regering is trouwens veel te breed. Tot en met 25 mei wordt dit parlement niet ontbonden, dus wij kunnen perfect terugkomen en onze verantwoordelijkheid nemen.

Bart Somers (Open Vld): Voorzitter en collega's, ik zou kort willen ingaan op de twee argumenten of bezorgdheden die de oppositie naar voren brengt. Eerst en vooral wil ik het hebben over de bezorgdheid rond de machtiging. Het is evident dat een parlement niet graag machtigingen verleent aan een regering voor zaken waar het zelf bevoegd voor is. De machtiging is tamelijk breed, omdat de situatie hoogst uitzonderlijk is – laten we daar eerlijk over zijn. We zitten echt in een crisissituatie, die het Vlaams Parlement noch de Europese Unie veroorzaakt hebben, maar, zoals geschetst is, door een publieke opinie die opgejaagd is door fake news en een Brits parlement dat vandaag in chaos verkeert en er het eerste slachtoffer van zal zijn.

Ik denk dat we die machtiging moeten verlenen, maar het parlement heeft altijd de mogelijkheid, ook een volgend parlement – en dat zullen onze opvolgers zijn –, om op eender welk moment een decreet goed te keuren dat een einde maakt aan die machtiging, die machtiging herdefinieert of ze inperkt.

Ik denk zelf dat we, gelet op de onvoorspelbaarheid van dit dossier en de omvang van de problematiek, kunnen leven met een grote en brede machtiging, in de veronderstelling dat het volgende parlement, zodra het zitting heeft genomen, op elk moment kan beslissen om die machtiging te beëindigen, te hervormen of in te perken.

Wat de bezorgdheid van mevrouw Turan betreft, geven wij hier geen opdracht tot onderhandelen met de Britse regering. We geven een machtiging aan de Vlaamse Regering om eenzijdig een overgangperiode te installeren. En die Vlaamse Regering zal die overgangperiode installeren wanneer ze vaststelt dat de Britten op een billijke manier omspringen met Vlaamse onderdanen. Daar gaat geen onderhandeling aan vooraf. Het is een eenzijdige beslissing die de Vlaamse Regering binnen die machtiging neemt.

Op die manier doen we net datgene wat vandaag noodzakelijk is in een heel complexe en hybride juridische context. Daar moeten we niet flauw over doen. Het is een heel moeilijke hybride context die nog heel veel juridische vragen zal oproepen, zowel in ons land en in de Europese Unie als in het Verenigd Koninkrijk.

Een laatste beschouwing is dat we met een tijdsprobleem zitten. Onze administraties gaan in een chaotische situatie terechtkomen. Ik denk dat we daarin geen tijd mogen verliezen. Ik denk dat we vandaag de beslissing tot machtiging moeten nemen en dat we binnen die machtiging de Vlaamse Regering de komende maanden de ruimte moeten geven om verstandig om te springen met de belangen van de Vlamingen in het Verenigd Koninkrijk en van de Britse onderdanen in Vlaanderen. De volgende Vlaamse Regering en het volgende Vlaams Parlement zullen de volledige vrijheid hebben om te kijken hoe ze verder omgaan met dit dossier.

Peter Van Rompuy (CD&V): Waarom komt dit voorstel van decreet er en is het nodig? Het is in de eerste plaats om de rechten van de Vlamingen in Groot-Brittannië te waarborgen, en we kunnen die enkel waarborgen als we zelf de Britten in Vlaanderen bepaalde rechten toe te kennen.

Dat doen we niet door een akkoord te sluiten of daarover te onderhandelen, dat is iets dat we op elkaar afstemmen in die totaal nooit geziene, uitzonderlijke situatie die zich dreigt voor te doen in geval van een no-dealbrexit. Die twee moeten dus als het ware op elkaar worden afgestemd. Die machtiging is nodig om dat te kunnen doen op een voldoende snelle en soepele manier. Dat is ook de reden waarom die data bepaald zijn tot 2020 en daar ook een zekere soepelheid op zit, namelijk om ervoor te kunnen zorgen dat de rechten van de Vlamingen in Groot-Brittannië en van de Britten in Vlaanderen op elkaar kunnen worden afgestemd. Daarom is een flexibele machtiging nodig, en dit geldt des te meer in een periode waarin het parlement in verkiezingen is.

Zoals de heer Somers terecht heeft gezegd, is het een machtiging bij gewone meerderheid. Een volgend parlement kan altijd beslissen om die machtiging aan te passen of terug te draaien, die is nooit te eeuwigen tijde. Wat dat betreft, is het parlement dus zeker niet gekortwiekt.

Tot slot wil ik erop wijzen dat we geen tijd meer te verliezen hebben. We moeten zo snel mogelijk over dit voorstel van decreet stemmen zodat de administratie zich daar onmiddellijk kan op voorbereiden. Als we dit nu nog uitstellen en langer wachten dan vandaag, dan bestaat het risico dat we een dag voor een no-dealbrexit plots over dat voorstel van decreet moeten stemmen en dat de administratie daar niet op voorbereid is.

We moeten stemmen over dit voorstel van decreet waar een zekere flexibiliteit en machtiging voor nodig is als gevolg van een nooit geziene situatie. Daar is goed over nagedacht. Zoals mevrouw Turan zei, zijn we het eens over de inhoud. Ik denk dat we dit nu moeten doen, in het bijzonder om de rechten van de Vlamingen in Groot-Brittannië te kunnen waarborgen.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Vanbesien, als u zo zeker bent hoe de stemming vanavond zal aflopen, dan gaan we niet naar een harde brexit en zal dit voorstel van decreet nooit nodig zijn. Als u stemmingen kunt voorspellen, moet u

zich alvast geen zorgen maken over die machtigingen aan de Vlaamse Regering, want dan zullen die nooit in werking treden.

Voor mij is die machtiging, zoals de heer Van Rompuy zegt, alleen maar nodig opdat de Vlaamse Regering zeer snel zou kunnen reageren op een moment dat de rechten van Vlamingen in Groot-Brittannië of omgekeerd in gevaar zijn, en zou kunnen optreden om die rechten te vrijwaren. Ik heb geen enkele reden om eraan te twijfelen dat de Vlaamse Regering ook op een goede manier zal omgaan met die machtigingen.

Mevrouw Turan, met die juridische flexibiliteit heb ik natuurlijk niet bedoeld – ik heb me mogelijks verkeerd uitgedrukt – dat die regels niet flexibel kunnen worden geïnterpreteerd. Ik wil alleen zeggen dat men intellectueel de flexibiliteit moet hebben om de fictie die we hier juridisch laten ontstaan, te doordenken. We uit het Europees contentieux treden, maar we gaan doen alsof al die regels toch nog van toepassing zijn. Dat bedoelde ik met die flexibiliteit, en dus niet dat die rechtsregels zelf flexibel kunnen worden toegepast.

Mevrouw Turan, wat dat riedeltje betreft dat we kunnen wachten tot 27 maart, mag u aan een Vlaming die vandaag werkt aan een onderwijsinstelling in Groot-Brittannië uitleggen waarom die nog moet wachten tot 27 maart voor hij zekerheid krijgt of hij al dan niet zijn job kan behouden. U mag gaan uitleggen aan een Britse student aan een universiteit in Leuven of aan een hogeschool waarom die nog altijd geen zekerheid zal hebben of hij wel op een rechtsgeldige manier en aan dezelfde voorwaarden zijn diploma zal kunnen halen en niet meer inschrijvingsgeld zal moeten betalen.

Het gaat hier niet alleen over zekerheden die wij in het leven roepen ten aanzien van instellingen maar ook over gewone burgers die zullen worden getroffen door die brexit, en die willen we helpen met dit voorstel van decreet. Als u dat anders wilt gaan uitleggen, dan doet u maar.

En een laatste punt: ik weet niet of ik het goed begrepen heb, maar uw redenering als zou Europa bevoegd zijn, klopt niet. Het is toch overduidelijk dat, op het moment dat het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie treedt, en wij afspraken of rechtsregels willen aannemen ten aanzien van ingezetenen van het Verenigd Koninkrijk, het Europees recht niet meer speelt. Dan zijn wij zelf bevoegd. Daar heeft de Europese Unie in die zin niets aan te zeggen, het is onze eigen bevoegdheid.

De voorzitter: Daarmee is de algemene bespreking gesloten. Er is genoeg woord en wederwoord geweest. (*Opmerkingen*)

In het reglement staat dat de voorzitter dat zo mag beoordelen. De algemene bespreking is dus gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1911/1)

– *De artikelen 1 tot en met 36 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 en het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft de afstemming op het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid
– 1775 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 4

Aangehouden stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 2, van Koen Daniëls, Jan Durnez, Jo De Ro, Ingeborg De Meulemeester, Katrien Schryvers en Elke Wouters, op artikel 48.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over het aldus geamendeerde artikel 48.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
97 leden hebben ja geantwoord.

Artikel 48 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 3, van Koen Daniëls, Jan Durnez, Jo De Ro, Ingeborg De Meulemeester, Katrien Schryvers en Elke Wouters, op artikel 50.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
97 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over het aldus geamendeerde artikel 50.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
97 leden hebben ja geantwoord.

Artikel 50 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
73 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende het individueel bezoldigd personen- vervoer

– 1780 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 8

Aangehouden stemmingsen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingsen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 10, van Annick De Ridder, Dirk de Kort, Marino Keulen, Bert Maertens, Martine Fournier en Paul Van Miert, op artikel 23.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
28 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over het aldus geamendeerde artikel 23.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
28 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 23 is aangenomen.

De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp·a): Voorzitter, wij vragen een tweede lezing van het ontwerp van decreet gelet op het amendement dat net werd goedgekeurd.

De voorzitter: Op welk artikel van het reglement baseert u zich?

Joris Vandenbroucke (sp·a): Een van de vele artikelen van het reglement.
(Gelach)

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ik sluit me daarbij aan, en het is artikel 75.

De voorzitter: De stemming over het ontwerp van decreet gebeurt dus volgende keer. Er komt dus een tweede, een derde of een zevende lezing – weet ik veel –, maar er komt dus een nieuwe lezing.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van artikel 18, 19, 157 en 218 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van artikel 18, 19, 157, 184/1 en 218 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie)
– 1801 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat betreft het instellen van een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding)
– 1804 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

89 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET kaderdecreet betreffende de bestuurlijke handhaving
– 1825 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 10

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
30 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
28 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 december 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschapscommissie, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de mobiliteitshulpmiddelen – 1867 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
97 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 december 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de Franse Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de financiering van zorg bij gebruik van zorgvoorzieningen over de grenzen van de deelstaat – 1870 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit hun gebruik

– 1873 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Rik Daems, Matthias Diependaele, Peter Van Rompuy, Jan Bertels en Björn Rzoska houdende een kader voor grote projecten en programma's

– 1785 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 6

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 14

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

95 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
95 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

90 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
90 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Michel Doomst, Peter Persyn, Jo De Ro, Lorin Parys, Peter Van Rompuy en Willy Segers houdende wijziging van het decreet van 31 januari 2014 betreffende opdracht van de bevoegdheid inzake het voeren van een specifiek grond- en woonbeleid en een specifiek welzijns- en gezondheidsinfrastructuurbeleid voor Vlaams-Brabant aan de provincie Vlaams-Brabant

– 1860 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 15

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
97 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Matthias Diependaele, Peter Van Rompuy en Bart Somers houdende tijdelijke maatregelen als het Verenigd Koninkrijk zich zonder akkoord uit de Europese Unie terugtrekt – 1911 (2018-2019) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 16

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
95 leden hebben ja geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
90 leden hebben ja geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Redenen voor onthouding?

Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Voorzitter, we hebben daarnet heel wat juridische kronkels gehoord en interpretaties gekregen. En die kunnen juist zijn, maar het is niet aan mij om daarover te oordelen. Daarvoor doet de wetgeving een beroep op de Raad van State. Ik vind dat spijtig, want dat had de enige zekerheid kunnen geven aan alle onderdanen. Anderzijds is er de uitgebreide machtiging die voorlopig onnodig is. Daarom onthoud ik mij bij deze stemming. Ik wil wijzen op de risico's. Maar nogmaals: inhoudelijk hebben we daar geen bezwaar tegen.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Bij mij gaat het enkel over de ruimhartige delegatie naar de regering toe. We begrijpen dat er een delegatie moet komen, maar volgens mijn analyse is dit iets te ruim.

De voorzitter: Dank u wel.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Lorin Parys, Katrien Schryvers, Martine Taelman, Tine van der Vloet, Vera Jans en Elke Sleurs betreffende de invoering van gezinshuizen in Vlaanderen
– 1851 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 17

Ziehier het resultaat:

96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MEDEDELINGEN VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, ik heb nog een belangrijke mededeling. Het is de eerste keer in tien jaar tijd dat ik dit kan doen: de heer Imade Annouri is een van de afgelopen dagen officieel getrouwd. (*Applaus*).

De Groenfractie zal in de volgende vergadering een motie indienen: hij moet zo snel mogelijk vader worden. (*Gelach*)

Ik heb ook nog een tweede mededeling. De heer Lode Ceyskens is vandaag jarig. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 20 maart 2019 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 19.27 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Herman De Croo, Annick De Ridder, Jan Durnez, Marc Hendrickx, Katia Segers, Francesco Vanderjeugd, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert: ambtsverplichtingen;

Grete Remen: familieverplichtingen;

Griet Coppé, Piet De Bruyn, Kathleen Krekels, Bert Maertens, An Moerenhout, Stefaan Sintobin, Karim Van Overmeire, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Maurice Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik

Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Elisabeth Meuleman, Elke Van den Brandt

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loo, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorem-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loo, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorem-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman,

Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loo, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bart Tommelein, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Tom Van Grieken, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bart Tommelein, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Lies Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bart Tommelein, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Wouter Vanbesien, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried

Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bart Tommelein, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik

Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.15:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.16:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice

Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Güler Turan, Wouter Vanbesien

Stemming nr.17:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loo, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Maurice Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants